

<<ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԳԵՂԱՐՔՈՒՆԻՔԻ ՄԱՐԶԻ
ՍԱՐՈՒԽԱՆԻ Ս. ԽՈՍԵԵՂՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ N2 ՄԻՋՆԱԿԱՐԳ ԴՊՐՈՅ>>

ՆԵՐՔԻՆ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ

2021-2022 ուստարի

Արձանագրություն N1

«Հայաստանի Հանրապետության Գեղարքունիքի մարզի Սարուխանի Ս. Խոստեղյանի անվան N2 միջնակարգ դպրոց» ՊՈԱԿ 2021-2022 ուստարվա գործունեության ներքին գնահատման հանձնաժողովի նիստի: Նիստը կայացել է 2021թ. հունիսի 29-ին: Նիստին մասնակցում էին հանձնաժողովի 6 անդամները:

ՕՐԱԿԱՐԳՈՒՄ

1. Հանձնաժողովի աշխատակարգը հաստատելու, դպրոցի գործունեության ներքին գնահատում անցկացնելու ծրագիրը, մեթոդները և ժամանակացույցը սահմանելու մասին: /Զեկ. Գ.Բաղայան/
2. « ՀՀ կառավարության 2010թ. սեպտեմբերի 3-ի N1334-Ն որոշման մասին /Զեկ. Գ.Բաղայան /

1. Լսեցին – Հանձնաժողովի նախագահ Գ.Բաղայան մասնակիցներին ծանոթացրեց ՀՀ կառավարության 2010թ. սեպտեմբերի 3-ի N1334-Ն որոշմանը և որոշման հավելվածին:

Հանձնաժողովի անդամները տեղեկացան ուսումնական հաստատության գործունեության ներքին գնահատման չափանիշներին, ըստ որոնց պետք է առաջնորդվի հանձնաժողովը՝ գնահատումն իրականացնելիս: Նշվեց, որ գնահատումն իրականացնելու համար անհրաժեշտ է, որ հանձնաժողովի բոլոր անդամները ծանոթ լինեն նաև հանրակրթական պետական չափորոշչին, «Հանրակրթության մասին Հայաստանի Հանրապետության օրենքին», դպրոցի կանոնադրությանը, քննակարգին, աշակերտների գիտելիքների գնահատման կարգին, ՀՀ կրթության և գիտության նախարարի 2010թ. նոյեմբերի 24-ի N1640-Ն հրամանին, մանկավարժական աշխատողների պաշտոնային նկարագրին, ուսումնական հաստատության երաշխավորված փաստաթղթերի վարման կարգին և այլն: Ուստի, կարևորվեց ոլորտը կարգավորող օրենսդրությանը ծանոթանալու համար, որոշակի ժամանակ հատկացնելու, ինչպես նաև հանձնաժողովի քարտուղար ընտրելու խնդիրը: Ելնելով հանձնաժողովի հախազահի առաջարկությունից՝

ՈՐՈՇՈՒՄ ԵՆ

1. Հանձնարարել հանձնաժողովի անդամներին 10-օրյա ժամկետում ծանոթանալ դպրոցի ներքին գնահատման օրենսդրությանը և անցկացման կարգին:
2. Հանձնաժողովի քարտուղար համարել Օ. Սողոյանին:

Լսեցին – Գ.Բաղայանի հաղորդումը ՀՀ կառավարության 2010թ. սեպտեմբերի 3-ի N334-Ն որոշման 18-րդ կետի համաձայն՝ հանձնաժողովի կողմից ներքին գնահատում անցկացնելու գործողությունների ծրագիրը, մեթոդները և ժամանակացույցը սահմանելու մասին:

Արտահայտվեցին – Ա. Գրիգորյանը, Ս. Հովհաննիսյանը, Խ. Հարությունյանը և ուրիշներ: Նրանք առաջարկեցին կատարել աշխատանքի բաժանում հանձնաժողովի անդամների միջև:

Հիմք ընդունելով ՀՀ կառավարության 2010թ. սեպտեմբերի 3-ի N1334-Ն որոշման 18-րդ կետի պահանջները հանձնաժողովը

ՈՐՈՇԵՑ

1. Հաստատել դպրոցի 2021-2022 ուստարվա գործունեության ներքին գնահատման հանձնաժողովի աշխատակարգը և ժամանակացույցը՝ համաձայն հավելված 1-ի:
2. Հաստատել դպրոցի 2021-2022 ուս տարվա գործունեության ներքին գնահատման ծրագիրը ըստ մեթոդների՝ համաձայն հավելված 2-ի:

Հանձնաժողովի նախագահ՝		/ Գ. Բադալյան /
Քարտուղար՝		/ Օ. Սողոյան /
Անդամներ՝		/ Օ. Իսչոյան /
		/ Ս. Հովհաննիսյան /
		/ Ա. Բալեյան /
		/ Ա. Գրիգորյան /

Արձանագրություն N2

«Հայաստանի Հանրապետության Գեղարքունիքի մարզի Սարուխանի Ս. Խոստեղյանի անվան N2 միջնակարգ դպրոց» ՊՈԱԿ 2021-2022 ուստարվա գործունեության ներքին գնահատման հանձնաժողովի նիստի: Նիստը կայացել է 2021թ. հուլիսի 8-ին: Նիստի մասնակցում էին հանձնաժողովի բոլոր անդամները:

ՕԴԱԿԱՐԳՈՒՄ- Դպրոցի 2021-2022 ուստարվա գործունեության ներքին գնահատման Արդյունքների ամփոփում:

Լսեցին- Դպրոցի 2021-2022 ուստարվա գործունեության ներքին գնահատման արդյունքների մասին:
/Զեկ. Գ.Բաղայան /

Արտահայտվեցին – Ս. Հովհաննիսյանը, Ա. Գրիգորյանը, Օ. Սողոյանը և ուրիշներ: Նրանք նշեցին, որ ակնհայտ ձեռքբերումների հետ մեկտեղ առկա են նաև թերություններ կապված ուսման որակի հետագա բարձրացման, դպրոցի հակահրդեհային պայմանների բարելավման հարցերում և այլն:

Ընդգծվեց դպրոցում տիրող առողջ բարոյահոգեբանական մթնոլորտի առկայությունը, մանկավարժական կոլեկտիվի համախմբվածությունը և աշակերտների ուսումնական գործընթացում նորանոր հաջողություններ գրանցելը, ուսումնադաստիարակչական աշխատանքների հետագա բարելավմանն ուղղված աշխատանքներում նկատվող դինամիկան:

Հիմք ընդունելով ՀՀ կառավարության 2010թ. սեպտեմբերի 3-ի N1334-Ն որոշման 19-րդ կետի պահանջները, հենվելով կատարված ուսումնասիրությունների վրա, հաշվի առնելով արտահայտվողների կարծիքները հանձնաժողովը

ՈՐՈՇԵՑԻՆ

1. Դպրոցի 2021-2022 ուստարվա գործունեությունը գնահատել բավարար:
2. Հանձնարարել հանձնաժողովի նախագահ Գ. Բաղայանին մինչև 2021թ. օգոստոսի 31-ը կազմել հաշվետվություն՝ օրենքով սահմանված կարգով այն լուսաբանել:

Հանձնաժողովի նախագահ՝
Քարտուղար՝
Անդամներ՝

 / Գ.Բաղայան /
 /Օ. Սողոյան/
 /Տ. Խոստեղյան/
 /Ս. Հովհաննիսյան/
 /Ա. Բալեյան /
 /Ա. Գրիգորյան/

Հաշվետվություն

Մաս 1. Ընդհանուր տեղեկություններ հաստատության մասին¹

Հաստատության անվանումը

<<Հայաստանի Հանրապետության Գեղարքունիքի մարզի Սարուխանի Մ. Խոստեղյանի անվան N2 միջն. դպրոց>> ՊՈԱԿ

Հաստատության հասցեն

Հ. Աբրահամյանի փողոց

Հաստատության հեռախոսահամարը, էլեկտրոնային հասցեն

+374 6 00 17 Sarukhan2@schools.am

Աղյուսակ 1. Դասարանների թիվը՝ ընթացիկ և նախորդ շուստարիների² համար

Դասարանների թիվը	2019-2020 թուստարի	2020-2021 ուստարի	2021-2022 ուստարի	Փոփոխությունների դինամիկան (աճ կամ նվազում)
1-ին դասարան	1	1	2	աճ
2-րդ դասարան	1	1	1	---
3-րդ դասարան	1	1	1	---
4-րդ դասարան	2	1	1	---
5-րդ դասարան	2	2	1	նվազում
6-րդ դասարան	1	2	2	---
7-րդ դասարան	1	1	2	աճ
8-րդ դասարան	1	1	1	---
9-րդ դասարան	1	1	1	---
10-րդ դասարան	1	1	1	---
11-րդ դասարան	2	1	1	---
12-րդ դասարան	1	2	1	նվազում
Ընդամենը	15	15	15	---

Վերլուծել դասարանների թվաքանակի փոփոխության պատճառները և կատարել եզրահանգումներ ու մեկնաբանություններ

Դասարանների թվաքանակի նվազումը պայմանավորված է այլ հանրապետություններ աշակերտների տեղափոխությամբ:

¹Մաս 1-ում լրացված տվյալները պետք է համապատասխանեն ՀՀ ԿԳ նախարարության <<Հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների գործունեության մասին հաշվետվության>> տվյալներին:

²Այսևիջորդող բոլոր աղյուսակներում ամենաբաժեշտ է նկարագրել փոփոխությունների դինամիկան՝ մեկնաբանելով դինամիկան վազման պատճառները:

³Այսևիջորդող բոլոր աղյուսակներում ուսումնական տարիները նշված են պայմանականորեն՝ 2013-2014 ուստարում լրացնելու պարագայում: Հաջորդ ուսումնական տարում լրացնելու դեպքում դրանք համապատասխանաբար դրանք պետք է փոխել:

Աղյուսակ 2. Ըստ դասարանների՝ սովորողների թիվը ընթացիկ և նախորդ 2 ուստարիների համար

Սովորողների թիվը	2019-2020 ուստարի	2020-2021 ուստարի	2021-2022 ուստարի	Փոփոխությունների դինամիկան (աճ կամ նվազում)
1-ին դասարան	25	25	36	աճ
2-րդ դասարան	25	25	18	նվազում
3-րդ դասարան	22	25	24	նվազում
4-րդ դասարան	40	21	19	նվազում
5-րդ դասարան	39	39	19	նվազում
6-րդ դասարան	34	38	37	նվազում
7-րդ դասարան	21	32	37	աճ
8-րդ դասարան	25	21	31	աճ
9-րդ դասարան	20	25	20	նվազում
10-րդ դասարան	23	17*	13	նվազում
11-րդ դասարան	31	24	14	նվազում
12-րդ դասարան	24	31	22	նվազում
Ընդամենը	329	323	290	նվազում

Վերլուծել ըստ դասարանների՝ սովորողների թվի փոփոխության պատճառները և կատարել եզրահանգումներ ու մեկնաբանություններ

Դասարանների թվաքանակի նվազումը պայմանավորված է այլ հանրապետություններ աշակերտների տեղափոխությամբ:

Աղյուսակ 3. Ընդհանուր տվյալներ սովորողների վերաբերյալ՝ ընթացիկ և նախորդ 2 ուստարիների համար

Ցուցանիշը	2019-2020 ուստարի	2020-2021 ուստարի	2021-2022 ուստարի	Փոփոխությունների դինամիկան (աճ կամ նվազում)
Սովորողների ընդհանուր թիվը ուսումնական տարվա սկզբին՝ տվյալ ուստարվա սեպտեմբերի 1-ի դրությամբ	329	323	294	նվազում
Սովորողների ընդհանուր թիվը ուսումնական տարվա վերջին՝ տվյալ ուստարվա մայիսի 25-ի դրությամբ	326	308	290	նվազում
Ուսումնական տարվա ընթացքում ընդունված սովորողների թիվը	0	0	4	աճ
Ուսումնական տարվա ընթացքում հեռացած սովորողների թիվը	3	16	0	նվազում

Աղյուսակ 4. Ընդհանուր տվյալներ ուսուցիչների վերաբերյալ՝ ընթացիկ և նախորդ 2 ուստարիների համար

Ցուցանիշը	2019-2020 ուստարի	2020-2021 ուստարի	2021-2022 ուստարի	Փոփոխությունների դինամիկան (աճ կամ նվազում)
Ուսուցիչների ընդհանուր թիվը	34	41	35	նվազում
Ուսուցիչների միջին շաբաթական ծանրաբեռնվածությունը կամ դրույքաչափը	13.2-	13.4	14	աճ

Ուսուցիչների թվաքանակի նվազումը պայմանավորված է իրենց դիմումի համաձայն տարբեր պատճառներով /արտերկիր, այլ մարզեր մեկնելու, կենսաթոշակի անցնելու/ աշխատանքից հեռանալով:

Վերլուծել ուսուցիչների թվաքանակի ու միջին ծանրաբեռնվածության փոփոխությունների պատճառները և կատարել եզրահանգումներ ու մեկնաբանություններ

Աղյուսակ 5. Տվյալներ ուսուցիչների տարիքային բաշխվածության վերաբերյալ՝ ընթացիկ և նախորդ 2 ուստարիների համար

Ուսուցիչների թիվը	2019-2020 ուստարի	* 2020-2021 ուստարի	2021-2022 ուստարի	Փոփոխությունների դինամիկան (աճ կամ նվազում)
Մինչև 30 տարեկան	0	1	1	—
31-ից 40 տարեկան	4	4	4	—
41ից -50 տարեկան	8	8	8	—
51-ից -55 տարեկան	8	7	7	—
56 տարեկան և ավելի	14	15	15	—

Վերլուծել ուսուցիչների տարիքային կազմը, փոփոխության պատճառները և կատարել եզրահանգումներ ու մեկնաբանություններ

Ուսուցիչների տարիքային երիտասարդացումը պայմանավորված է տարեց ուսուցիչների փոխարեն երիտասարդ ուսուցիչների ընդունելությամբ:

Աղյուսակ 6 . Տվյալներ ուսումնական հաստատության ղեկավար և վարչական կազմի վերաբերյալ

Պաշտոնը	Անունը, ազգանունը, հայրանունը	Տվյալ պաշտոնում աշխատելու ժամանակահատվածը	Տվյալ հաստատությունում աշխատելու ժամանակահատվածը	Պետական պարգևները, կոչումները և այլն
Տնօրեն	Գոհար Զալիկի Բաղայան	1.5	1.5	
Տնօրենի ՄԿԱ գծով տեղակալ	Ծաղիկ Ռուբեկի Խչոյան	1.5	31	
Տնօրենի ՈւԱ գծով տեղակալ	Օսան Սողոյան Վահրամի	15	32	
Հաշվապահ	Կարինե Ավդալյան Ռաֆիկի	24	24	

Աղյուսակ 7 . Տվյալներ ուսումնական հաստատության կառավարման խորհրդի կազմի վերաբերյալ

Անունը, ազգանունը, հայրանունը	Աշխատանքի վայրը, զբաղեցրած պաշտոնը	Կրթությունը	Հաստատության խորհրդի կազմում ընդգնկված լինելու ժամանակահատվածը	Պետական պարգևները, կոչումները և այլն
Սահակյան Վահե Բենյամինի	ՀՀ Գեղարքունիքի մարզպետարան	Բարձրագույն	1.4 տարի	
Արշամյան Արա Զավենի	Սարուխանի բուժամբույատորիա	Բարձրագույն	1.4 տարի	
Զարվադարյան Գեղամ Գևորգի	ՀՀ Գեղարքունիքի մարզպետարան	Բարձրագույն	1.4 տարի	
Սիրականյան Հովիկ Աշոտի	ՀՀ Գեղարքունիքի մարզպետարան	Բարձրագույն	1.4 տարի	
Հովհաննիսյան Սպարտակ Բաբկենի	Սարուխանի համայնքապետարան	Միջին մասնագիտական	1.4 տարի	
Խչոյան Ծաղիկ Ռուբեկի	Սարուխանի N2 միջն. դպրոց	Բարձրագույն	1.4 տարի	
Բաղայան Լուսվարդ Սերյոժայի	Սարուխանի N2 միջն. դպրոց	Բարձրագույն	1.4 տարի	
Բալեյան Աննա Հայրապետի	Չի աշխատում	Բարձրագույն	1.4 տարի	
Գսպոյան Գոհար Լյովայի	Դուստր Մարիաննա ՄՊԸ	Բարձրագույն	1.4 տարի	

Մաս 2. Ուսումնական հաստատության սովորողների և աշխատակազմի անվտանգ կենսագործունեությունը և առողջության պահպանումը

Առողջապահության համաշխարհային կազմակերպության բնորոշման համաձայն՝ առողջությունը ոչ միայն հիվանդությունների բացակայությունն է, այլև անձի հոգևոր, ֆիզիկական, ու սոցիալական լիարժեք բարեկեցությունը: Աճող սերնդի հոգևոր, ֆիզիկական և սոցիալական ունակությունների համակողմանի ու ներդաշնակ զարգացումը հանրակրթության կարևորագույն նպատակներից է: Ուստի հաստատության խնդիրն է՝ ապահովել անվտանգ ուսումնական գործընթացի իրականացումը և սովորողների հոգևոր, ֆիզիկական ու սոցիալական լիարժեք բարեկեցությունն և համակողմանի զարգացումը:

Հաստատության գործունեության լիարժեք գնահատման գործընթացը ներառում է ուսումնական միջավայրի անվտանգության գնահատումը, որը վերաբերում է ոչ միայն սովորողների անվտանգ և առողջ կենսագործունեությանը, այլև ուսուցիչների, վարչական և սպասարկող անձնակազմի աշխատանքի, կյանքի և առողջության պահպանման համար անվտանգ պայմաններ ապահովելուն:

Հաստատությունում սովորողները և աշխատակազմը կարող են հայտնվել արտակարգ կամ վտանգավոր իրավիճակներում, բխվել ամենատարբեր պատահարների, վթարների կամ աղետների հետ: Ուստի, հաստատության ներքին գնահատման գործընթացում անվտանգության ապահովմանը և առողջության պահպանմանը վերաբերող ցուցանիշներին և չափանիշներին ներառումը ենթադրում է, որ հաստատությունը պետք է գնահատի սովորողների ֆիզիկական և հոգեկան առողջությանը, անվտանգությանը սպառնացող առկա և հնարավոր վտանգները, միաժամանակ քայլեր ձեռնարկի դրանք վերացնելու ուղղությամբ:

Հաստատությունում սովորողների և աշխատակազմի անվտանգության ապահովումը չի հանդուրժում սպասողական, պասիվ կեցվածք, այլ պահանջում է ակտիվ նախաձեռնողական աշխատանք:

Հաստատությունն իր ներքին գնահատման հաշվետվության Մաս 2-ի պատրաստման համար պետք է վարի *ինքնավերլուծության հատուկ գրանցամատյան*: և պահպանի այն թղթային ու էլեկտրոնային տարբերակներով:

Հաստատությունում սովորողների⁴ և աշխատակազմի անվտանգ կենսագործունեության ու առողջության պահպանման գնահատման ցուցանիշները և չափանիշները դիտարկելով թիրախային հաստատությունը վերոնշյալ գրանցամատյանում ազատ շարադրանքով պետք է նկարագրի իր տարածքի, շենքի ու շինությունների, գույքի անվտանգ շահագործման, սովորողների և աշխատակիցների անվտանգ կենսագործունեության ապահովման և առողջության պահպանման հետ կապված վիճակը և առկա խնդիրները:

Գրանցամատյանի լրացման նպատակով ուսումնական հաստատությունը պարբերաբար ոչ պակաս, քան յուրաքանչյուր ուսումնական կիսամյակը մեկանգամ, պետք է իրականացնի *դիտարկում-փաստագրումներ*:

Դիտարկում-փաստագրումների իրականացման նպատակով տնօրենի հրամանով ձևավորվում է հանձնախումբ⁴ և սահմանվում ժամանակացույց: Դիտարկումների արդյունքում գրանցամատյանում կատարվում են *գրառումներ*: Դիտարկման շրջաց կատարելիս հանձնաժողովը նկարագրում է առկա իրավիճակը և արձանագրում բացահայտված շեղումներն ու անհամապատասխանությունները: Դիտարկումների և գրառումների հիման վրա հաստատությունը կատարում է իրավիճակի *վերջնական գնահատում*: Վերջինս նպատակահարմար է կատարել նոր ուսումնական տարվան 2-րդ կիսամյակի նախապատրաստական աշխատանքների շրջանակներում՝ տարեկան 2 անգամ: Հաստատությունը, ըստ անհրաժեշտության, կարող է իրականացնել արտահերթ դիտարկում-փաստագրում, որի դեպքում կրկին գրանցամատյանում կատարվում է իրավիճակի արձանագրում:

⁴Կարելի է ստեղծել մեկ հանձնաժողով՝ ամբողջ ներքին գնահատման հաշվետվության պատրաստման համար

Հաստատությունում սովորողների և աշխատակազմի անվտանգ կենսագործունեության ու առողջության պահպանման գնահատման ցուցանիշները և չափանիշները բերված են ստորև:

2.1. Ուսումնական հաստատությունը պահպանում է շենքի և տարածքի անվտանգ շահագործումը

1. Ուսումնական հաստատության տարածքը ցանկապատված է և անվտանգ է սովորողների ազատ տեղաշարժման համար:
2. Ուսումնական հաստատության տարածքը մեկուսացված է ու հեռացված ավտոճանապարհային գոտուց, աղմուկի, օդի աղտոտման աղբյուրներ հանդիսացող արդյունաբերական ձեռնարկություններից: Երջակայքում չկան անվտանգությանը սպառնացող օբյեկտներ:
3. Ուսումնական հաստատության տարածքը համապատասխանում է բոլոր այն պահանջներին, որոնք անհրաժեշտ են արտակարգ իրավիճակների ժամանակ: Հաստակ ծառայությունների մեքենաները առանց արգելքների կարող են մոտենալ ուսումնական հաստատության շենքին: Ուսումնական հաստատությունն ունի բակ:
4. Ուսումնական հաստատության տարածքը մաքուր է, շրջակա միջավայրը պարբերաբար մաքրվում է, բնությունը չի աղտոտվում: Լաբորատոր փորձարկումներից հետո օգտագործված այրվող և այլ վտանգավոր նյութերի թափոնները, աղբը կանոնավոր հավաքում են աղբարկղերում և դրնրս են բերվում հաստատության տարածքից:
5. Ուսումնական հաստատության ամբողջ տարածքում պարբերաբար իրականացվում են համապատասխան աշխատանքներ կրծողների և այլ կենդանիների դեմ:

2.1 կետում բերված բոլոր հինգ չափանիշներին հաստատության համապատասխանության գնահատումն իրականացվում է դիտարկում-փաստագրում մեթոդով և անհրաժեշտության դեպքում լրացուցիչ հարցումների միջոցով:

Դիտարկում-փաստագրում իրականացնելիս հաստատությունը պետք է առաջնորդվի համապատասխան նորմատիվային և իր ներքին փաստաթղթերով: Իրավիճակը, ըստ վերը բերված 1-ից 3-րդ չափանիշների նկարագրելիս, պետք է օգտվել հաստատության պլան-հատակագծից: 4-րդ և 5-րդ չափանիշների համար պետք է հիմք ընդունել ՀՀ մարզպետների և Երևանի քաղաքապետի որոշումները, ինչպես նաև, առկայության դեպքում, հաստատության կողմից համապատասխան կազմակերպությունների (ախտահարման-կանխարգելման, արտակարգ իրավիճակների ծառայության և այլն) հետ կնքված պայմանագրերը: Համապատասխան փաստաթղթերի առկայության և գործողության ժամկետների, այդ թվում պայմանագրերի պայմանների կատարման մասին պետք է նշվի գարցամատյանում և այնուհետ ներառվի ինքնավերլուծության հաշվետվության մեջ:

2.2. Ուսումնական հաստատությունում պահպանված են սովորողների և աշխատակազմի համար ուսումնական գործընթացի և աշխատանքի կազմակերպման համար անհրաժեշտ անվտանգության և սանիտարահիգիենիկ նորմերը, կազմակերպված են առողջության պահպանման համապատասխան ծառայություններ

1. Ուսումնական հաստատության շենքը վերանորոգված չէ: Վերջին անգամ այն վերանորոգվել է 2000թ. -ին (Շահագործման է հանձնվել 1982թ. -ին): Շենքն ունի վերանորոգման կարիք:
2. Ուսումնական հաստատության շենքը վերանորոգման կարիք ունի, բայց համապատասխանում է շահագործման անվտանգության նորմատիվներին:
3. Ուսումնական հաստատության շենքում առկա են դեպի դուրս բացվող 4 ելքեր:
4. Ուսումնական հաստատությունն ապահովված է կապի և արտակարգ իրավիճակների ազդարարման համակարգով, որն ունի թե՛ հեռակառավարման և թե՛ մեխանիկական կառավարման համակարգեր:
5. Ուսումնական հաստատության շենքը հարմարեցված չէ կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք (այսուհետ՝ ԿԱՊԿ) ունեցող սովորողների անվտանգ տեղաշարժին և

- ուսուցում ապահովող այլ պայմաններին: Շենքը պլանավորելիս հաշվի չեն առնվել վերը նշված պայմանները: Կենտրոնական դրսի մուտքի մոտ կառուցվել է թեք հարթակ:
6. Ուսումնական հաստատությունն ապահովված է սարքին վիճակում գտնվող հակահրդեհային, անվտանգության լրակազմով, տանիքը պատված է հրակայուն նյութերով:
  7. Չնայած ուսումնական հաստատությունը վերանորոգման կարիքունի, բայց ոչ կառուցվածքային վտանգներ չկան:
  8. Ուսումնական հաստատության համակարգչային սարքավորումները համակարգչային կարինետում տեղադրված են համապատասխան նախատեսված սեղանների վրա, անվտանգ: Ուսումնական հաստատության անիվներով տեղաշարժվող ծանր իրերի մի մասն ամրացված են հատակին, մի մասը՝ ոչ:
  9. Ուսումնական հաստատության կահույքի բաց դարակներից հեռացված են ծաղկամանները, նկարները, դեկորատիվ իրերը:
  10. Ուսումնական հաստատության միջանցքների հատակները սայթաքուն չեն: Դպրոցը չունի ուղևորական գորգեր:
  11. Ուսումնական հաստատության ստորին հարկերի պատուհաններն ունեն շարժական մետաղյա վանդակաճաղեր: Պատուհանները բավականին բարձր են:
  12. Ուսումնական հաստատության կահույքը մասամբ է համապատասխանում անվտանգ կենսագործունեության պահանջներին: Տարրական հատվածում կա նոր կահույք, ամուր և բարվոք վիճակում է: Միջին և ավագ դասարաններում կահույքը հին է, բարվոք վիճակում չէ:

2.2. կետի 1-ից 13-րդ չափանիշների համար անհրաժեշտ է իրականացնել դիտարկում-փաստագրում և կատարել համապատասխան գրառումներ գրանցամատյանում:

1-ին չափանիշի համար գրանցամատյանում անհրաժեշտ է արձանագրել հաստատության շենքի ֆիզիկական վիճակը, ու նշել, թե ինչպիսի վերանորոգման կարիք ունի այն՝ կապիտալ, մասնակի, ընթացիկ: Այնուհետև ցանկալի է մանրամասնել վերանորոգման կարիքները և տալ դրանց մոտավոր ֆինանսական գնահատականը:

2-րդ չափանիշի համար գրանցամատյանում պետք է արձանագրել, թե արդյոք շենքը կայուն է վտանգների կամ դրանցից որևէ մեկի ազդեցության նկատմամբ (օրինակ՝ ուժեղ քամիներ, սողանքներ, երկրաշարժեր, հրդեհներ, խոնավություն և այլն):

3-ից 13-րդ չափանիշների համար դիտարկում-փաստագրման միջոցով անհրաժեշտ է մեկ առ մեկ անդրադառնալ համապատասխան անվտանգության չափանիշներին և պարզաբանել, թե արդյոք հաստատության շենքի շահագործումը համապատասխանում է շահագործման անվտանգության նշված նորմերին:

2.2. կետի հաստատության շենքի և դրա շահագործման անվտանգությունը նկարագրող 4-ից 6 ցուցանիշները չափանիշները վերաբերում են սովորողների և աշխատակազմի տարհանման պահանջներին և հետևյալն են՝

13. Ուսումնական հաստատությունում մշակված և առկա է սովորողների ու անձնակազմի տարհանման պլան, որում հաշվի են առնված նաև մասամբ հաշմանդամություն ունեցող անձանց կարիքները: Կենտրոնական մուտքի մոտ առկա է թեք հարթակ: ԿԱՊԿ երեխաներ դպրոցում չեն սովորել, ուստի նման խնդիրների կարիք դպրոցը չի ունեցել:
14. Ուսումնական հաստատության բոլոր հարկերում, դասասենյակներում փակցված են տարհանման պլան-սխեմաները՝ համապատասխան գունային ցուցալաքներով:
15. Ուսումնական հաստատության տարհանման ուղիներն ազատ են ավելորդ իրերից և արգելափակված չեն ծանր իրերով:

Դպրոցի շենքային պայմանները չեն համապատասխանում հաշմանդամություն ունեցող անձանց կարիքներին: Շենքը շահագործման է հանձնվել 1982թ.-ին, վերջին անգամ վերանորոգվել 2000թ.-ին: Հաշվի առնելով վերոնշյալ փաստերը, ՀՀ քաղաքաշինության նախարարի 2006թ.-ի նոյեմբերի 10-ի „ Շենքերի և շինությունների մատչելիությունը

բնակչության սակավաշարժման խմբերի համար շինարարական նորմերի հաստատման մասին թիվ 253-Ն հրամանը,, դպրոցի շենքային պայմաններ չեն համապատասխանում հրամանի պահանջներին:

14-ից16-րդ չափանիշների համար ևս պետք է իրականացնել դիտարկում-փաստագրում և հաջորդիվ անդրադառնալ սովորողների և աշխատողների տարհանման խնդրներին: Դիտարկման արդյունքները պետք է գրանցել գրանցամատյանում և կցել տարհանման պլանը:

Ներքին գնահատման նպատակով ինքնավերլուծության հաշվետվության պատրաստման ժամանակ 2.2 կետի չափանիշներին համապատասխանության դիտարկում իրականացնելիս պետք է հիմք ընդունել ՀՀ քաղաքաշինության նախարարի 2006 թվականի նոյեմբերի 10-ի «Շենքերի և շինությունների մատչելիությունը բնակչության սակավաշարժուն խմբերի համար» շինարարական նորմերի հաստատման մասին» թիվ 253-Ն հրամանը:

2.3. Ուսումնական հաստատության նախագծային հզորությունը նկարագրող ցուցանիշներ և չափանիշներ

Հաստատությունը պահպանում է իր նախագծային հզորությունը:

1. Ուսումնական հաստատությունում սովորողների թիվը համապատասխանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարության հաստատած տարածքների հաշվարկման նվազագույն նորմատիվներին և հաստատության լիցենզիայով սահմանված սահմանային տեղերին: Դպրոցը նախատեսված է 200 սովորողի համար, իսկ ուսանում են շուրջ 84 աշակերտ:
2. Ուսումնական հաստատության դասասենյակներում նստարանների թիվը և դրանց միջև հեռավորությունը համապատասխանում են առողջապահության պետական կառավարման լիազորված մարմնի սահմանած նորմերին: Դպրոցում սովորողների թիվը քիչ է սահմանած նորմերից: Որևէ արգելք կամ խոչնդոտ չկա:
3. Ուսումնական հաստատության սովորողները «Ֆիզկուլտուրա» առարկայի ուսումնական դասընթացները անցկացնում են մարզադահլիճում:

2.3. կետի չափանիշները ինքնավերլուծության հաշվետվությունում ներառելիս պետք է օգտվել ոչ միայն ուսումնական հաստատության շենքի պլան-հատակագծից և դրա հիման վրա կազմված «Կրթական տեխնոլոգիաների ազգային կենտրոն» ներկայացվող ամենամյա հաշվետվությունից, այլ նաև պետք է կատարել շրջայցեր, քանի որ միայն չափագրման և հաշվառման եղանակով է հնարավոր պարզել նախագծերից շեղումները և արձանագրել իրական վիճակը: Տվյալ կետի չափանիշներին համապատասխանության վերլուծությունը դյուրինացնելու և կարճ ժամանակահատվածում կատարելու համար առաջարկվում է նախապես պատրաստել և շրջայցերի ընթացքում լրացնել համապատասխան աղյուսակներ: Օրինակ՝ վերը նշված 2-րդ ցուցանիշը արձանագրելու համար անհրաժեշտ է նախապես համարակալել բոլոր դասասենյակներն, որպեսզի հնարավոր լինի արագորեն լրացնել աշակերտական նստարանների միջև հեռավորության մեկ միասնական աղյուսակ (տես՝ Աղյուսակ 8): Մտորև բերվում են աղյուսակների ձևերը:

Աղյուսակ 8. Տվյալներ դասասենյակներում սեղան-նստարանների դասավորվածության և թվի վերաբերյալ

Դիտարկման ամսաթիվ 05.06. 2019թ.

Դասասենյակի համարը	Դասասենյակի մակերեսը (քմ)	Սեղան-նստարանների դասավորվածության ձևը(շարքերով, շրջանաձև, T-աձև, П-աձև, խառը)	Սեղան-նստարանների թիվը	Սեղան-նստարանների շարքերի և միմյանց միջև հեռավորությունները
Դասասենյակ N1	33	եռաշարք	10-20	0.8մ և 0.9մ
Դասասենյակ N2	35	եռաշարք	12-25	0.8մ և 0.9մ
Դասասենյակ N3	33	եռաշարք	12-25	0.8մ և 0.9մ
Դասասենյակ N4	35	եռաշարք	12-24	0.8մ և 0.9մ
Դասասենյակ N5	35	եռաշարք	12-15	0.8մ և 0.9մ
Դասասենյակ N6	33	եռաշարք	14-30	0.8մ և 0.9մ
Դասասենյակ N7	45	եռաշարք	12-25	0.8մ և 0.9մ
Դասասենյակ N8	50	եռաշարք	15-30	0.8մ և 1մ
Դասասենյակ N9	33	եռաշարք	6-15	0.8մ և 1մ
Դասասենյակ N10	50	եռաշարք	12-12	0.8մ և 0.9մ
Դասասենյակ N11	50	եռաշարք	15-30	0.8մ և 1մ
Դասասենյակ N12	35	եռաշարք	12-25	0.8մ և 0.9մ
Դասասենյակ N13	33	երկշարք	6-15	0.8մ և 1մ
Դասասենյակ N14	50	եռաշարք	10-22	0.8մ և 1մ
Դասասենյակ N15	50	եռաշարք	12-24	0.8մ և 1մ
Դասասենյակ N16	50	եռաշարք	12-28	0.8մ և 1մ

Կարելի է կցել դասասենյակների և դասասենյակների դասավորվածության գծագրերը՝ նշելով հեռավորությունները:

Հիմնավորել սեղան-նստարանների դասավորության նախընտրելի ձևի պատճառները: Կատարել եզրահանգումներ և մեկնաբանություններ դասասենյակների կահավորման առավել նպաստավոր ձևերի վերաբերյալ՝ ուսուցման գործընթացի արդյունավետությունը բարձրացնելու և դասապրոցեսի ընթացքում ինտերակտիվ մեթոդներ կիրառումը խթանելու նպատակով:
Դասասենյակներում սեղանների եռաշարք դասավորությունը պայմանավորված է աշակերտների թվաքանակի բարձր խտությամբ և դասասենյակների առանձնահատկություններով /լուսավորություն, մակերես/: Սակայն եռաշարք դասավորությունը անփոփոխ չէ և ուսումնադաստիարակչական աշխատանքների բնույթից կախված փոփոխվում է նախընտրելի ձևով:

Աղյուսակ 9. Տվյալներ յուրաքանչյուր դասասենյակներում մեկ սովորողին ընկնող մակերեսի վերաբերյալ

Դիտարկման ամսաթիվ 15.06.2020թ.

Դասասենյակի համարը	Դասասենյակի մակերեսը (քմ)	Մեկ սովորողին ընկնող մակերեսը(քմ)	Նորմերից պակաս կամ ավել մակերեսը (քմ)
Դասասենյակ N1(1)	35	1.5	1
Դասասենյակ N2(1)	35	2.2	0.3
Դասասենյակ N3 (2)	35	1.5	1
Դասասենյակ N4(2)	35	1.5	1
Դասասենյակ N5 (3)	35	1.6	0.9
Դասասենյակ N6 (4)	35	1.3	1.2
Դասասենյակ N7(5)	45	2	0.5
Դասասենյակ N8(6)	50	1.5	1
Դասասենյակ N9(7)	35	2.2	0.3
Դասասենյակ N10(7)	50	2.2	0.3
Դասասենյակ N11(8)	50	1.5	1
Դասասենյակ N12(9)	35	1.7	0.8
Դասասենյակ N13(10)	35	4.5	2
Դասասենյակ N14(11)	50	3	0.5
Դասասենյակ N15(11)	50	3	0.5
Դասասենյակ N16(12)	50	1.8	0.7

Վերլուծել դասասենյակներում մեկ սովորողին ընկնող մակերեսին վերաբերող իրավիճակը և կատարել եզրահանգումներ:

Որոշ դասարաններում մեկ աշակերտին ընկնող մակերեսի նորմայից պակաս լինելը պայմանավորված է դասասենյակների փոքրությամբ /նաև աշակերտների թվաքանակի բարձր խտությամբ/:

2.4. Ուսումնական հաստատության անձնակազմի և սովորողների անվտանգ կենսագործունեությունը նկարագրող չափանիշներ

Ուսումնական հաստատությունն իրականացնում է նպատակային ուսուցողական ծրագրեր, որոնք ուղղված են սովորողների շրջանում անվտանգ կենսագործունեության և առողջ ապրելակերպի կարողությունների ու հմտությունների ձևավորմանը:

1. Ուսումնական հաստատության անձնակազմը և սովորողները տիրապետում են արտակարգ իրավիճակներում գործելու վարքականոններին, քանի որ դպրոցում հաճախակի են անցկացվել նմանատիպ իրազեկող միջոցառումներ:
2. Ուսումնական հաստատության անձնակազմը և սովորողները տեղեկացված են հաստատությունում առկա անվտանգության միջոցների (էլեկտրական վահանակ, հրշեջ-տեղեկատու, հրշեջ-ծորակ և այլն) գտնվելու տեղերի վերաբերյալ ու մասամբ տիրապետում են դրանց օգտագործման կանոններին: Դպրոցում պահպանվում են անվտանգության կանոնները:
3. Ուսումնական հաստատությունում իրականացվում են տեղական վտանգների գնահատման և աղետների պատրաստվածության վերաբերյալ տարաբնույթ միջոցառումներ „ՆԶՊ“, առարկայի սահմաններում: Նմանատիպ միջոցառումների ընթացքում սովորողները և անձնակազմը իրազեկվում են թե ինչպես իրենց դրսևորեն արտակարգ իրավիճակներում:
4. Ուսումնական հաստատությունում առկա է աղետների պատրաստվածության, քաղաքացիական պաշտպանվածության պլան, և ուսումնական տարվա ընթացքում գործարկվում է պլանը , իրականացվում են վարժանքներ, վարվում է գրանցամանտյան „ՆԶՊ“, առարկայի սահմաններում:
5. Ջեռուցման ամիսներին դասասենյակներում ջերմաստիճանը համապատասխանում է սանիտարահիգիենիկ նորմերին:
6. Ուսումնական հաստատությունն ապահովված է շուրջօրյա հոսող խմելու ջրով:
7. Ուսումնական հաստատության բոլոր հարկերում՝ I և II առկա են առանձնացված սանհանգույցներ՝ տղաների և աղջիկների համար:
8. Ուսումնական հաստատության բոլոր սանհանգույցներն ապահովված են շուրջօրյա հոսող ջրով և հիգիենայի պարագաներով (օձառ, թուղթ և այլն):
9. Ուսումնական հաստատությունում ԿԱՊԿ սովորողներ չկան, դպրոցը վերանորոգված չէ: Հաշմանդամություն ունեցող անձանց համար ուսումնական հաստատությունում հարմարեցված սանհանգույց չկա:
10. Ուսումնական հաստատությունում առկա է սննդի կետ, սակայն չի գործում , քանի որ վերանորոգման կարիք ունի:
11. Ուսումնական հաստատության սննդի կետը չի գործում: Սննդակարգի վերաբերյալ պաստառներ չկան փակցված:
12. Ուսումնական հաստատությունում չկա բուժկետ, բայց կարող է տրամադրվել առաջին բուժօգնություն: Սնհրաժեշտության դեպքում օգնում է համայնքի բուժբույրը:

2.4 կետի թվով 14 չափանիշներիամբողջությունը հիմք է հանդիսանում ուսումնական հաստատության ինքնավերլուծության հաշվետվության այս բաժինը կազմելու համար: Առավել ընդգրկուն և համակողմանի վերլուծություն կատարելու համար յուրաքանչյուր չափանիշին պետք է անդրադառնալ առանձին, այնուհետև՝ ընդհանրացնել դրանք: Այս բաժնի վերլուծությունը կատարելիս պետք է ոչ միայն ուսումնասիրել համապատասխան ներքին փաստաթղթերի առկայությունը և կատարել դիտարկում-փաստագրում ըստ յուրաքանչյուր չափանիշի, այլ նաև կազմել իրավիճակի ուսումնասիրման հարցաշարեր և դրանցմիջոցով կատարել հարցումներ հաստատության սովորողների, ուսուցիչների և աշխատակազմի շրջանում: Ելնելով հարցերի բնույթից՝ հարցումներ կարելի է կատարել նաև ծնողների կամ այլ շահառուների շրջանում:

Դիտարկման-փաստագրման աշխատանքների արդյունքները հաստատության գրանցամատյանում ներառելու և այնուհետև ինքնավերլուծության հաշվետվության մեջ ներկայացնելու նպատակով առաջարկվում են ստորև բերված աղյուսակները՝ ըստ առանձին չափանիշների:

Չափանիշներ 1 և 2

Աղյուսակ 10. Տվյալներ արտակարգ իրավիճակներում հաստատության անձնակազմի և սովորողների տեղեկացված լինելու մասին

Դիտարկման ամսաթիվ 15.09.2019թ.

N	Չափանիշը	Կատարել նշում համապատասխան փաստաթղթի և գույքի առկայության մասին (գրել փաստաթղթի անվանումը և ընդունման ամսաթիվը, թվարկել առկա գույքը) Արձանագրել իրավիճակը
1.	Ուսումնական հաստատության աշխատակազմը և սովորողները տիրապետում են՝ արտակարգ իրավիճակներում գործելու վարքականոններին ԱՅՈ	ՃՊ24-1 ՃՊ2-1 ՃՊ5B-1 BՄXP-1 Ռետինե կոշիկներ-1 Շնչադիմակ-20 Հակագազ -10 Պատգարակ-1
2.	Ուսումնական հաստատության աշխատակազմը և սովորողները տեղեկացված են հաստատությունում առկա անվտանգության միջոցների (էլեկտրական վահանակի, հրշեջ տեղեկատուի, հրշեջ ծորակի և այլն) տեղերին ու տիրապետում են դրանց օգտագործման կանոններին ԱՅՈ	Կետ1-ում նշվածները հնացած են և օգտագործման համար ոչ պիտանի:
<i>Տիրապետում են ԱԻ-րի ժամանակ վարքականոններին, սակայն ունեն փորձի պակաս:</i>		

Աղյուսակ 11. Տվյալներ տեղական վտանգների գնահատման և աղետներին պատրաստվածության ու հակազդման մեխանիզմների իրականացումը հաստատությունում իրականացվող միջոցառումների վերաբերյալ

Ամսաթիվը	Դասարանը	Միջոցառման անվանումը, նկարագիրը և օգտագործված ուսումնական նյութերը և պարագաները	Մասնակից սովորողների և աշխատակիցների թիվը
3.03.2019թ.	5-12-րդ	Տարհանում երկրաշարժի ժամանակ: Վայրկյանաչափ, պատգարակ, լինգ, սանիտարական նյութեր, շնչադիմակ:	322

Հարցվել են 12 ուսուցիչ և 25 աշակերտ: Տիրապետում են երկրաշարժի մասին գիտելիքների գրեթե 70%:

Անցկացված միջոցառումների արդյունավետության գնահատման նպատակով ցանկալի է իրականացնել հարցումներ սովորողների և հաստատության աշխատակիցների շրջանում և

դրանց արդյունքները հակիրճ ներկայացնել ըստ հարցման մեջ ընդգրկված յուրանքանյութ շահառու խմբի:

Չափանիշ 4

Ինքնավերլուծության այս մասի կարևորագույն բաղադրիչ է հաստատության քաղաքացիական պաշտպանության պլանի վերլուծությունը: Նման պլանի առկայությունը, ինչպես նաև դրանում նշված աղետների պատրաստվածության, հակազդման իրատեսական մեխանիզմների ու միջոցառումների նկարագրությունը հաստատության անվտանգության և ապահովության կարևոր չափանիշներից է:

Այս չափանիշին հաստատության համապատասխանության գնահատման նպատակով առաջարկվում է լրացնել Աղյուսակ 12-ը, որի մեջ անհրաժեշտ է նշել, թե արդյոք ուսումնական հաստատությունը մշակել և հաստատել է իր քաղաքացիական պաշտպանության պլանը, ինչպես է իրագործվում այդ պլանը: Բացի այդ անհրաժեշտ է նկարագրել սովորողների և աշխատակազմի հետ տարվա ընթացքում իրականացվող այն միջոցառումների և վարժանքների մասին, որոնք իրականացվում են քաղաքացիական պաշտպանության պլանից: Կարևոր է նաև հիշատակել, թե արդյոք դպրոցը վարում է իրականացվող վարժանքների և միջոցառումների գրանցամատյան:

Աղյուսակ 12. Տվյալներ ուսումնական հաստատության քաղաքացիական պաշտպանության պլանից բխող սովորողների և աշխատակազմի հետ տարվա ընթացքում իրականացվող միջոցառումների և վարժանքների վերաբերյալ

Ամսաթիվը	Դասարանը	Միջոցառման/վարժանքի անվանումը, նկարագիրը և օգտագործված պարագաներն ու ուսումնական նյութերը	Մասնակից սովորողների և աշխատակիցների թիվը
18.04.19թ.	8-11-րդ	Օղի վարակում ՈւՆԹՆ-ով: Հակազգագ, շնչադիմակ, ռետինե կոշիկներ, պատգարակ, БПХР, ДП-5:	Շուրջ 80

Կատարվել են հարցումներ՝ 32 աշակերտ, 10 ուսուցիչ և 4 ուսումնաօժանդակ աշխատող, որոնց տեղեկացվածությունը բավարար է:

Չափանիշներ 5-7

Չափանիշներ 5-ից 7-ը անբաղաճում են հաստատության շենքի ջեռուցման պայմաններին: Դրանց հաստատության համապատասխանության գնահատման նպատակով անհրաժեշտ է կատարել դիտարկում-փաստագրում և լրացնել ստորև բերված Աղյուսակ 13-ը: Դիտարկման արդյունքները պետք է ամփոփել հաստատության ներքին գնահատման հաշվետվության մեջ:

Աղյուսակ 13. Տվյալներ ուսումնական հաստատության շենքի ջեռուցման պայմանների մասին

Դիտարկման ամսաթիվ՝ Մայիս 2019թ.

Ուսումնական հաստատությունն ապահովված է լոկալ ջեռուցման անվտանգ համակարգով (ընտրել այդ կամ ոչ այդ նակը)			
Այո		Ոչ (նկարագրել թե ինչպես է ջեռուցվում հաստատության շենքը)	
Դասասենյակները, դահլիճները, այլ սենյակները, միջանցքները և այլն	Ջեռուցման ձևը, (վառելիքի տեսակը)	Ջերմաստիճանը շրջայցի պահին	Ջեռուցման ժամերը

Դասասենյակ N1	Լոկալ, գազ	20 ⁰ -22 ⁰ C	շուրժօրյա
Դասասենյակ N2	Լոկալ, գազ	20 ⁰ -22 ⁰ C	շուրժօրյա
Դասասենյակ N3	Լոկալ, գազ	20 ⁰ -22 ⁰ C	շուրժօրյա
Դասասենյակ N4	Լոկալ, գազ	20 ⁰ -22 ⁰ C	շուրժօրյա
Դասասենյակ N5	Լոկալ, գազ	20 ⁰ -22 ⁰ C	շուրժօրյա
Դասասենյակ N6	Լոկալ, գազ	20 ⁰ -22 ⁰ C	շուրժօրյա
Դասասենյակ N7	Լոկալ, գազ	20 ⁰ -22 ⁰ C	շուրժօրյա
Դասասենյակ N8	Լոկալ, գազ	20 ⁰ -22 ⁰ C	շուրժօրյա
Դասասենյակ N9	Լոկալ, գազ	20 ⁰ -22 ⁰ C	շուրժօրյա
Դասասենյակ N10	Լոկալ, գազ	20 ⁰ -22 ⁰ C	շուրժօրյա
Դասասենյակ N11	Լոկալ, գազ	20 ⁰ -22 ⁰ C	շուրժօրյա
Դասասենյակ N12	Լոկալ, գազ	20 ⁰ -22 ⁰ C	շուրժօրյա
Դասասենյակ N13	Լոկալ, գազ	20 ⁰ -22 ⁰ C	շուրժօրյա
Դասասենյակ N14	Լոկալ, գազ	20 ⁰ -22 ⁰ C	շուրժօրյա
Դասասենյակ N15	Լոկալ, գազ	20 ⁰ -22 ⁰ C	շուրժօրյա
Դասասենյակ N16	Լոկալ, գազ	20 ⁰ -22 ⁰ C	շուրժօրյա
Մարզադահլիճ	Լոկալ, գազ	20 ⁰ -22 ⁰ C	շուրժօրյա
Ուսուցչանոց	Լոկալ, գազ	20 ⁰ -22 ⁰ C	շուրժօրյա
Լաբորատորիաներ	Լոկալ, գազ	20 ⁰ -22 ⁰ C	շուրժօրյա
Գրադարան	Լոկալ, գազ	20 ⁰ -22 ⁰ C	շուրժօրյա
Բուֆետ	Լոկալ, գազ	20 ⁰ -22 ⁰ C	շուրժօրյա
Մանհանգույցներ	Լոկալ, գազ	20 ⁰ -22 ⁰ C	շուրժօրյա
1-ին հարկի միջանցք	Լոկալ, գազ	20 ⁰ -22 ⁰ C	շուրժօրյա
2-րդ հարկի միջանցք	Լոկալ, գազ	20 ⁰ -22 ⁰ C	շուրժօրյա
3-րդ հարկի միջանցք	Լոկալ, գազ	20 ⁰ -22 ⁰ C	շուրժօրյա
Տնօրենի կաբինետ	Լոկալ, գազ	20 ⁰ -22 ⁰ C	շուրժօրյա
Զինղեկի կաբինետ	Լոկալ, գազ	20 ⁰ -22 ⁰ C	շուրժօրյա
Համակարգչային կաբինետ	Լոկալ, գազ	20 ⁰ -22 ⁰ C	շուրժօրյա

Չափանիշներ 8-11

Չափանիշներ 8-ից 11-ը անբաղաճում են հաստատության ջրամատակարարմանը և սանհանգույցներին, որոնց հաստատության համապատասխանության գնահատումը պետք է իրականացնել դիտարկում-փաստագրման միջոցով: Ստորև բերված Աղյուսակ 14-ի լրացման միջոցով, պետք է մանրամասնել սանհանգույցների առկայությունը, դրանց վիճակը և հագեցվածությունը անհրաժեշտ հիգիենայի պարագաներով, հաշմանդամություն ունեցող անձանց կարիքներին հարմարեցված սանհանգույցի առկայությունը և այլն: Դիտարկման արդյունքները պետք է ամփոփել հաստատության ներքին գնահատման հաշվետվության մեջ:

Աղյուսակ 14. Տվյալներ ուսումնական հաստատության ջրամատակարարման, սանհանգույցների (կոյուղացման) առկայության և դրանց վիճակի վերաբերյալ

Դիտարկման ամսաթիվ 05.06.2019թ.

Հաստատության ջրամատակարարումը (լրացնել համապատասխան սյունակը)						
Ապահովված է շուրջօրյա հոսող խմելու ջրով (ընդգծել այո կամ ոչ բառերը)		Ապահովված է հոսող խմելու ջրով, բայց ոչ շուրջօրյա		Ապահովված չէ հոսող խմելու ջրով		
այո		Օրեկան քանի՞ ժամ է ջրամատակարարումը		(նկարագրել խնդիրը)		
<u>այո</u>		շուրջօրյա				
Հաստատության սանհանգույցները և դրանց վիճակը						
Շենքի հարկը	Սանհանգույցների թիվը	Աղջիկների սանհանգույցի առկայությունը (ընդգծել այո կամ ոչ բառերը)	Տղաների սանհանգույցի առկայությունը (ընդգծել այո կամ ոչ բառերը)	Հիգիենայի պարագաների առկայությունը (ընդգծել այո կամ ոչ բառերը)	Հարմարեցվածությունը հաշմանդամություն ունեցող անձանց կարիքներին (ընդգծել այո կամ ոչ բառերը)	Վերանորոգված են, թե ոչ (ընդգծել այո կամ ոչ բառերը)
1-ին հարկ	3	Այո	Այո	Այո	Ոչ	Այո
2-րդ հարկ	2	Այո	Այո	Այո	Ոչ	Այո
3-րդ հարկ	-	-	-	-	-	-

Վերլուծել ջրամատակարարման և սանհանգույցների հետ կապված վիճակն ու խնդիրները և կատարել եզրահանգումներ ու մեկնաբանություններ:

Ցանկայի է, որ ջրամատակարարումը լինի շուրջօրյա: Ուսումնական հաստատության սանհանգույցների վիճակը բավարար է:

Չափանիշներ 12 - 13

12 և 13 չափանիշները վերաբերում են սննդի կետի առկայությանը ուսումնական հաստատությունում: Այս չափանիշներին հաստատության համապատասխանության գնահատումը պետք է իրականացնել դիտարկում-փաստագրման միջոցով: Ատորն բերված Աղյուսակ 15-ի լրացման միջոցով հաստատության գրացամատյանում նախ պետք է նշել արդյոք հաստատությունն ունի գործող սննդի կետ, թե ոչ: Եթե հաստատությունը չունի գործող սննդի կետ, ապա պետք է նկարագրել, թե ինչպես է կազմակերպվում սովորողների և աշխատակիցների սննդի ապահովման խնդիրը, երբ նրանք գտնվում են հաստատությունում: Այնուհետ, պետք է մանրամասնել սննդի կետի վիճակը և հազեցվածությունը անհրաժեշտ գույքով և պարագաներով:

Դիտարկման արդյունքները պետք է ամփոփել հաստատության ներքին գնահատման հաշվետվության մեջ:

Աղյուսակ 15. Տիպիկ նուսումնական հաստատությունում սննդի կետի առկայության և սննդի կազմակերպման վերաբերյալ

Դիտարկման ամսաթիվ 05.06.2019թ.

Ուսումնական հաստատությունում առկա է սննդի կետ, թե ոչ (ընտրել այո կամ ոչ այոնակը)					
Այո			Ոչ (նկարագրել, թե ինչպես է կազմակերպվում սովորողների և աշխատակիցների սննդի ապահովման խնդիրը)		
Ուսումնական հաստատության սննդի կետում փակցված են առողջ սննդակարգի վերաբերյալ համապատասխան պաստառներ, թե ոչ (ընտրել այո կամ ոչ այոնակը)					
Այո			Ոչ		
Նկարագրել սննդի կետի սանիտարական վիճակը՝ ըստ հակահամաճարակային ծառայության					
Սննդի կետի տեսակը (բուֆետ, ճաշարան)	Միաժամանակ սնվելու հնարավորություն ունեցող անձնաց թիվը և տարածքը (քմ)	Սառը և տաք հոսող ջրի առկայությունը՝ (ընդգծել այո կամ ոչ բառերը)	Լվացարանի և հիգիենայի պարագաների առկայությունը (ընդգծել այո կամ ոչ բառերը)	Տաք սննդի հնարավորությունը (ընդգծել այո կամ ոչ բառերը)	Վերանորոգված է, թե ոչ (ընդգծել այո կամ ոչ բառերը)
բուֆետ	15/33մ ²	Ոչ	Այո Ոչ	Այո Ոչ	Այո Ոչ

Վերլուծել սննդի կետի առկայության և դրա վիճակի հետ կապված խնդիրները և կատարել եզրահանգումներ ու առաջարկություններ:

Բուֆետը չունի հոսող ջուր, նկայելի է նաև օժանդակ միջոցների պակասը /սառնարան, վաճառասեղան/:

Չափանիշ 14

Չափանիշ 14-ը վերաբերում է հաստատությունում բուժկետի առկայությանը: Այս չափանիշին հաստատության համապատասխանության գնահատումը պետք է իրականացնել դիտարկում-փաստագրման միջոցով: Մտորև բերված Աղյուսակ 16-ի լրացման միջոցով հաստատության գրանցամատյանում պետք է նախ նշել արդյոք հաստատությունն ունի գործող բուժկետի կետ, թե ոչ: Եթե հաստատությունը չունի գործող բուժկետ, ապա պետք է նկարագրել, թե ինչպես է կազմակերպվում սովորողներին և աշխատակիցներին առաջին բուժօգնության տրամադրման խնդիրը: Այնուհետև պետք է մանրամասնել բուժկետի վիճակը և հազեցվածությունը անհրաժեշտ գույքով և պարագաներով:

Դիտարկման արդյունքները պետք է ամփոփել հաստատության ներքին գնահատման հաշվետվության մեջ:

Աղյուսակ 16.Տվյալներ ուսումնական հաստատությունում բուժկետի առկայության և բուժապասարկման վիճակի վերաբերյալ

Դիտարկման ամսաթիվ 19.06.2019թ.

Ուսումնական հաստատությունում առկա է բուժկետ (ընտրել այո կամ ոչ այոնակը)					
<u>Այո</u>			<u>Ոչ</u> (նկարագրել, թե ինչպես է կազմակերպվում սովորողներին և աշխատակիցներին առաջին բուժօգնության տրամադրման խնդիրը:)		
Ուսումնական հաստատությունն ունի բուժաշխատող և կարող է տրամադրել առաջին բուժօգնություն (ընդգծել այո կամ ոչ բառերը)					
<u>Այո</u> <u>Ոչ</u>					
Բուժկետի գտնվելու հարկը և տարածքը (քմ)	Բուժաշխատողներ թիվը և նրանց պաշտոն Ները	Բուժկետում առկա գույքը	Բուժկետը վերանորոգված է, թե ոչ (ընդգծել այո կամ ոչ բառերը)	Սանիտարական վիճակը	Առաջին բուժօգնության միջոցների և դեղերի առկայությունը
3-րդ հարկ 30	1 բուժքույր	Բժշկական թախտ, դեղորայքի պահարան, գրասեղան, աթոռներ. կշեռք հասակաչափ, տոնոմետր,	այո	Լավ	Առկա է

2.5. Սոցիալական առողջության չափանիշներ

Ուսումնական հաստատության ներքին գնահատման հաշվետվության մեջ առանձին տեղ է զբաղում սովորողների ֆիզիկական, հոգևոր և սոցիալական առողջությանը միտված ուսումնադաստիարակչական աշխատանքները, իրականացվող ծրագրերն ու միջոցառումները և դրանց վերլուծությունը: Հաշվետվության այս կետի չափանիշների մշակման համար հիմք են հանդիսացել «Երեխայի իրավունքների մասին», «Հաշմանդամության ունեցող անձանց իրավունքների մասին» ՄԱԿ-ի կոնվենցիաները, ինչպես նաև ՀՀ համապատասխան օրենքները՝ ներառյալ ՀՀ կրթության բնագավառը կարգավորող օրենքներն ու իրավական ակտերը, ուսումնական հաստատության կանոնադրությունը և այլն:

Սոցիալական առողջությունը նկարագրող չափանիշները և քերական ստորև

Ուսումնական հաստատությունն իրականացնում է սովորողների ֆիզիկական, հոգևոր, սոցիալական առողջությանը միտված ուսումնադաստիարակչական ծրագրեր և միջոցառումներ:

1. Ուսումնական հաստատությունում իրականացվում են ծրագրեր՝ ակտիվ, ծխախոտի, թմրամիջոցների և հոգեմետ նյութերի օգտագործման դեպքերը կանխարգելումը ուղղությամբ՝ «Կենսաբանություն», «Առողջ ապրելակերպ», «Հոգեբանություն», առարկաների շրջանակներում: Դասղեկի ժամերին այդ հարցերը քննարկվում են:
2. Ուսումնական հաստատությունը նման խնդիրներ չունի: Սովորողները քիչ են: Նման վարքագծով աշակերտներ չկան:
3. Ուսումնական հաստատությունն վերոնշյալ խնդիրների հետ չի առնչվել, նման դեպքեր չեն արձանագրվել, ուստի այդ թեմաների շուրջ զեկույցներ չեն ընթերցվել: Երևույթների շուրջ դասղեկները քննարկում են անցկացրել են:
4. Ուսումնական հաստատությունը իրականացնում է երեխայի խնամքի ու դաստիարակության, ընտանիքում ծնողական պարտականությունների նկատմամբ պատասխանատվության բարձրացման ուղղությամբ: Աշխատանքներ, ծնողական խորհրդի շրջանակներում: Բռնության, ֆիզիկական կամ հոգեբանական ճնշման բացառման, ինչպես նաև անվտանգ միջավայրի ձևավորման հարցերը քննարկվում են դասղեկի ժամերին, անչափահասների բաժնի աշխատակիցների ամենամյա զեկույցների ժամանակ:
5. Ուսումնական հաստատությունում կազմակերպվում են ՄԻԱՎ/ՁԻԱՀ –ի կանխարգելման միջոցառումներ՝ ՄԻԱՀ/ՁԻԱՀ –ի փոխանցման ուղիների և կանխարգելման մասին «Կենսաբանություն», «Առողջ ապրելակերպ», առարկաների, դասղեկի ժամերի ընթացքում:
6. Ուսումնական հաստատությունը ստեղծում է ուսումնամեթոդական նյութեր, որոնք դասղեկի ժամերին ընթերցվում են: Սովորողներն իրազեկվում են նման խնդիրներին:

2.5 կետին վերաբերող օրենդրական, նորմատիվային դաշտը ընդգրկում է և ծավալուն, ուստի այս կետի չափանիշներին անրադառնալիս անհրաժեշտ է մանրամասն ուսումնասիրել այն: Ներքին գնահատման հաշվետվության 2.5 կետը կազմելիս հաստատությունը պետք է իրականացնի ինչպես փաստաթղթերի ուսումնասիրություն, այնպես էլ դիտարկում-փաստագրումներ և հարցումներ: Հարցումների համար կազմված հարցաթերթերում և հարցաշարերում, ըստ հաստատության առանձնահատկությունների պետք է անդրադառնալ գրանցված միջադեպերին, հաստատության կողմից իրականացված ուսումնական դասընթացներին, միջոցառումներին, այուհետև վերլուծել դրանց արդյունքները և կատարել բարելավման առաջարկներ: Որպես հարցումների գործիք կարելի է օգտագործել տարբեր սոցիալ-հոգեբանական, բուժառողջապահական հարցումների հարցաթերթեր՝ հարմարեցնելով առաջադրված նպատակներին:

Ամբողջական պատկեր ստանալու և աշխատանքների հետագա բարելավմանն ուղղված քայլեր մշակելու համար անհրաժեշտ է նաև վերլուծել հաստատության զարգացման ծրագրով, ուսումնադաստիարակչական աշխատանքների տարեկան պլանով, դասղեկական

աշխատանքների պլաններով, աշակերտական ինքնավարության և այլ ծրագրերով նախատեսված և իրականացված միջոցառումներն ու դասընթացները:

2.5 կետի 6 չափանիշներով գնահատման համար առաջարկվում է լրացնել ստորև բերված Աղյուսակ 17-ը և արդյունքները ամփոփել հաստատության ներքին գնահատման հաշվետվության մեջ:

Աղյուսակ 17. Տվյալներ ուսումնական հաստատության սովորողների ֆիզիկական, հոգեկան և սոցիալական առողջությանն ուղղված աշխատանքների վերաբերյալ

Հաստատությունում գրանցված ալկոհոլի, ծխախոտի, թմրամիջոցների և հոգեմետ նյութերի օգտագործման դեպքերը տվյալ ուստարում Նման դեպքեր դպրոցում չեն արձանագրվել			
Դեպքը	Ամսաթիվը	Դասարանը, սովորողը(ները)	Ձեռնարկված միջոցառումը
1.			
2.			
3.			
.....			
Ալկոհոլի, ծխախոտի, թմրամիջոցների և հոգեմետ նյութերի օգտագործումն անկանխարգելելու ուղղությամբ իրականացված ուսումնական ծրագրերը և միջոցառումները Նման դեպքեր դպրոցում չեն արձանագրվել			
Ծրագիրը կամ միջոցառումը (նշել թեման)		Ամսաթիվը	Դասարանը
1.			
2.			
.....			
Հաստատությունում գրանցված մարմնական վնասվածքների հասցնելու դեպքերը, դրանց բացահայտմանն ու կանխարգելմանն ուղղված քայլերը: Նման դեպքեր դպրոցում չեն արձանագրվել			
Դեպքը	Ամսաթիվը	Դասարանը	Բացահայտմանն ու կանխմանն ուղղված քայլերը
1.			
2.			
.....			
Հաստատությունում սովորողների նկատմամբ բռնության, ֆիզիկական կամ հոգեբանական ճնշման դեպքերի բացահայտման, դրանց մասին զեկուցման, դրանց կանխարգելման և հանրային քննարկման մեխանիզմները Նման դեպքեր դպրոցում չեն արձանագրվել			
Դեպքը	Ամսաթիվ	Դասարանը,	Բացահայտման, քննարկման մեխանիզմը, ձեռնարկված

		սովորողը(ները)	քայլերը և կանխարգելման ուղիները
1.			
2.			
.....			

Ուսումնական հաստատության կողմից երեխայի խնամքի ու դաստիարակության, ընտանիքում ծնողական պարտականությունների նկատմամբ պատասխանատվության բարձրացման, ինչպես նաև բռնության, ֆիզիկական կամ հոգեբանական ճնշման բացառման, երեխային զարգացման համար անվտանգ միջավայրի ձևավորման հարցերի վերաբերյալ ծնողների իրազեկմանն ուղղված միջոցառումներ և մեխանիզմներ

Նման դեպքեր դպրոցում չեն արձանագրվել

Միջոցառում	Ամսաթիվ	Մասնակիցները, դրանց թիվը	Առաջադրված մեխանիզմ

Հաստատությունում կազմակերպված ՄԻԱՎ/ՁԻԱՀ-ի կանխարգելմանն ուղղված միջոցառումները՝ ՄԻԱՎ/ՁԻԱՀ-ի փոխանցման ուղիների և կանխարգելման մասին սովորողների գիտելիքների մակարդակը բարձրացնելու նպատակով

Դասընթացի անվանումը, միջոցառման թեման, օգտագործված ուսումնամեթոդական նյութերը	Ամսաթիվ	Դասարանը(ները)	Մասնակիցների թիվը
1. Մեռավարակներ և դրանց կանխարգելման ուղիները	22.10.21թ.	10-12-րդ	Իրազեկել ՄԻԱՎ / ՁԻԱՀ -ի մասին, կանխարգելիչ քայլեր ձեռնարկել
2. Ինչպես կանխարգելել ՄԻԱՎ / ՁԻԱՀ - ը,	29.11.21թ.	10-12-րդ	Իրազեկել առկա խնդիրների մասին, կանխարգելիչ քայլեր ձեռնարկել
3. Ոչ ծխախոտին	24.02.22թ.	10-12-րդ	Անդրադառնալ առկա խնդիրներին, դրանց բացասական ազդեցությանը, կանխարգելիչ քայլերին

Ուսումնական հաստատության ստեղծած ուսումնամեթոդական նյութերը և կազմակերպած միջոցառումները՝ ուղղված բռնության, ֆիզիկական կամ հոգեբանական ճնշման դեմ

Նման դեպքեր դպրոցում չեն արձանագրվել

Դասընթացի անվանումը, միջոցառման թեման, օգտագործված ուսումնամեթոդական նյութերը	Ամսաթիվ	Դասարանը(ները)	Մասնակիցների թիվը
1.			

2.			
.....	*		

Վերլուծել հաստատության սովորողների ֆիզիկական, հոգևոր և սոցիալական առողջությանն ուղղված աշխատանքների արդյունավետությունը, առկա խնդիրները և կատարել եզրահանգումներ ու մեկնաբանություն:

Նման խնդիրները լավագույնս իրագեկում են „Գենսաբանություն,, և „Առողջ սպրեյակերպ,, առարկաների դասավանդման ընթացքում, ինչպես նաև այլ առարկաների: Սովորողները կարողանում են անհրաժեշտ գիտելիքներ ձեռքբերել և կիրառել կանխարգելման ժամանակ:

Աղյուսակի լրացումից բացի, հաստատությունը պետք է ուսումնասիրի հիմնական շահառուների կարծիքը նշված հարցերի շուրջ իրականացնելով հարցումներ սովորողների, ծնողների, ուսուցիչների և վարչական աշխատողների շրջանում՝ նախապես պատրաստված հարցաթերթերով: Հարցման արդյունքները հակիրճ ներկայացնել ստորև

Մաս 3. Ուսումնական հաստատության գործունեության արդյունավետություն

Հաստատության գործունեության ներքին գնահատման կարևորագույն մասը ուսումնական հաստատության գործունեության արդյունավետության գնահատումն է: Վերջինս կատարվում է երկու տեսանկյունից արտաքին արդյունավետության կամ, այլ կերպ ասած, կրթության որակի և ներքին արդյունավետության կամ առկա մարդկային, նյութական ու ֆինանսական ռեսուրսների օգտագործման արդյունավետության տեսանկյունից:

Նախ անհրաժեշտ է հասկանալ, թե ինչպե՞ս է սահմանվում կրթության որակը կրթական գրականության մեջ: Հարկ է նշել, որ գոյություն ունեն կրթության որակի բազմաթիվ սահմանումներ, ինչը վկայում է այդ հասկացության բարդ և բազմագործոն էության մասին: Այնուամենայնիվ, ներկայումս «կրթության որակ» հասկացության շուրջ միջազգայնորեն ձեռք է բերված համաձայնություն: Ըստ այդմ.

Կրթության որակն արդյունք է այնպիսի ուսումնառության համակարգի, որը համապատասխանում է պետական պահանջներին և սովորողներին ապահովում անհրաժեշտ գիտելիքներով, հմտություններով, արժեքային համակարգով ու որակներով՝ միաժամանակ հնարավորություն ընձեռնելով նրանց սովորելամբողջ կյանքի ընթացքում: Այլ կերպ ասած, կրթության որակն ուսումնական գործընթացի համապատասխանությունն է սահմանված նպատակներին:

«Կրթության որակը» ուսումնական գործընթացի ամբողջական արդյունքն է, ուստի ներառում է՝

- սովորողներին, ովքեր առողջ են, պատրաստ սովորելու և մասնակցելու ուսումնառության գործընթացին՝ ստանալով իրենց ընտանիքների լիակատար աջակցությունը.
- ուսումնական միջավայրը, որը բարեկարգ է ու անվտանգ, ապահովում է առողջության պահպանումն, ինչպես նաև հագեցած է անհրաժեշտ ուսումնական գույքով և ռեսուրսներով.
- կրթության բովանդակությունը, որը սահմանված է կրթության չափորոշիչներով, առարկայական ծրագրերով, ուսումնական պլաններով ու արտացոլված ուսումնամեթոդական նյութերում և ուղղված է սովորողների մտ իմնարար գիտելիքների, կենսական հմտությունների կարճատև և երկարաժամանակ, ներառյալ առողջության պահպանման, առողջ սնուցման, ՄԻԱՎ/ՉԻԱՀ-ի կանխարգելման, գենդերային հավասարության և խաղաղության պահպանմանն ուղղված գիտելիքներն ու հմտությունները զարգացնելուն.

• *որակյալ ուսուցչական կազմը*, որն օգտագործում է աշակերտակենտրոն ուսուցման մեթոդներ.

• հմուտ ղեկավարվող *ուսումնական գործընթացը* և արժանահավատ ու արդար *գնահատման համակարգը*, որը խթանում է սովորողների առաջադիմությունն ու նվազեցնում անհավասարությունները նրանց միջև.

• *ուսուցման վերջնարդյունքները*, որոնք ներառում են սովորողների գիտելիքները, հմտությունները, արժեքային համակարգն ու աշխարհայացքը և ուղղված են հասարակության մեջ սովորողների դրական մասնակցությանը»:⁵

Հաստատության ներքին գնահատման Մաս 3-ում «կրթության որակի» տեսանկյունից ներառված են սովորողներին, ուսուցման վերջնարդյունքներին, ուսուցման բովանդակությանը, ուսուցիչներին բնութագրող ցուցանիշները և չափանիշները, իսկ ուսուցման միջավայրին վերաբերող ցուցանիշները ներառված են նախորդ մասում:

Կրթության վերջնարդյունքներին վերաբերաբերող ցուցանիշները և չափանիշները բնորոշվում են առաջին հերթին սովորողների առաջադիմությամբ, ինչն էլ արտահայտվում է նրանց ընթացիկ և ամփոփիչ գնահատականներով: Սակայն սովորողների առաջադիմությանը վերաբերաբերող ցուցանիշները և չափանիշները ներառում են նաև սովորողների բացակայությունները, դասարանից դասարան փոխադրվելը/նույն դասարանում մնալը, կամ ընդհանրապես կրթությունից դուրս մնալը, հաստատությունից դուրս գալը, կրկնուսույցների մոտ պարապելը, օլիմպիադաներին և մրցույթներին մասնակցությունը, նախնական (արհեստագործական), միջին և բարձրագույն մասնագիտական հաստատություններում ուսումը շարունակելը և այլն:

Կրթության որակի ցուցանիշներին և չափանիշներին մյուս խումբը վերաբերում է հաստատության ուսուցիչներին՝ նրանց մասնագիտական որակավորմանը, ուսուցման մեթոդներին ու ուսումնական գործընթացի կազմակերպմանը:

Հաստատության ներքին արդյունավետության գնահատումը ևս կարևոր է հաստատության արդյունավետ գործելու տեսանկյունից՝ հատկապես սահմանափակ ֆինանսական և նյութական ռեսուրսների պայմաններում:

Ուսումնական հաստատության գործունեության արդյունավետությունն անհրաժեշտ է գնահատել ինչպես տվյալ ուսումնական տարվա կտրվածքով, այնպես էլ նախորդ տարիների հետ համեմատության մեջ՝ բացահայտելով արդյունավետության ցուցանիշների փոփոխության դինամիկան:

3.1. Հաստատության սովորողների առաջադիմությունը նկարագրող ցուցանիշները հետևյալն են՝

Հաստատությունն ապահովում է սովորողների առաջխաղացումը և բարձր առաջադիմությունը.

1. սովորողների միջին տարեկան գնահատականները՝ ըստ կրթական աստիճանների,
2. գերազանց առաջադիմությամբ սովորողների թիվը և տոկոսը՝ ըստ կրթական աստիճանների,
3. ցածր առաջադիմությամբ սովորողների թիվը և տոկոսը՝ ըստ կրթական աստիճանների,
4. ավարտման գործակիցը՝ ըստ կրթական աստիճանների,
5. երկտարեցիների թիվը և տոկոսը՝ ըստ կրթական աստիճանների,
6. կրկնուսույցների մոտ պարապող սովորողների թիվը և տոկոսը՝ ըստ կրթական աստիճանների,
7. միասնական քննություններին մասնակիցների թիվը և տոկոսը՝ շրջանավարտների ընդհանուր թվի նկատմամբ,

⁵Defining Quality in Education; Working Paper Series, Education Section, Programme Division, United Nations Children's Fund, New York, NY, USA, 2002

8. ավարտական և միասնական քննություններից անբավարար ստացած շրջանավարտների թիվը և տոկոսը՝ շրջանավարտների ընդհանուր թվի նկատմամբ,
9. հիմնական դպրոցն ավարտած սովորողներից նախնական(արհեստագործական)և միջին մասնագիտական հաստատություններ ընդունվածների թիվը և տոկոսը,
10. նախնական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական հաստատություններ ընդունված 12-րդ դասարանի շրջանավարտների թիվը և տոկոսը,
11. հիմնական դպրոցը ավարտած սովորողների թիվը և տոկոսը, ովքեր ուսումը շարունակում են ավագ դպրոցներում կամ ավագ դասարաններում,
12. բարձրագույն ուսումնական հաստատություններ ընդունված շրջանավարտների թիվը և տոկոսը՝ շրջանավարտների ընդհանուր թվի համեմատ,
13. սովորողների բացակայությունների ընդհանուր թիվը ժամերով՝ ըստ կրթական աստիճանների,
14. դասարանից դասարան վաղաժամկետ փոխադրված սովորողների թիվը և տոկոսը,
15. ուսումնական տարվա ընթացքում տվյալ ուսումնական հաստատությունից այլ հաստատություն տեղափոխված սովորողների թիվը և տոկոսը, այդ թվում՝ այլ հաստատություններ, այլ բնակավայր կամ այլ երկիր ընտանիքի տեղափոխման պատճառով,
16. ուսումնական տարվա ընթացքում ուսումն ընդհատած (անավարտ թողած) սովորողների ընդհանուր թիվը, այդ թվում՝ հիվանդության, անկարողության, ընտանիքի սոցիալական վիճակի, սովորել չցանականալու և այլ պատճառներով,
17. մարզային, հանրապետական, միջազգային առարկայական օլիմպիադաների ու մարզական, մշակույթի ոլորտում ստեղծագործական և կատարողական մրցույթների մասնակիցների թիվը և տոկոսը՝ հաստատության սովորողների ընդհանուր թվի համեմատ,
18. մարզային, հանրապետական, միջազգային առարկայական օլիմպիադաներին մարզական, մշակույթի ոլորտում ստեղծագործական և կատարողական մրցույթներում մրցանակներ ստացած սովորողների թիվը և տոկոսը՝ մասնակիցների ընդհանուր թվի նկատմամբ:

1.1. կետի

ցուցանիշ 1-ի համար անհրաժեշտ է կատարել հաստատության վիճագրական տվյալների վերլուծություն և լրացնել ստորև բերված Աղյուսակներ 18-ից 20-ը:

Աղյուսակ 18. Տվյալներ սովորողների ուսումնառության արդյունքների վերաբերյալ տվյալ ուսումնական տարում

Հիմնական առարկաներ	Սովորողների թիվը 2021-2022			Պետական պարտադիր առարկաներից տարեկան գնահատականների միջինը 2021-2022			4-րդ դասարանում գիտելիքների ստուգման և 9-րդ, 12-րդ դասարաններում պետական ավարտական քննությունների միավորների միջինը 2021-2022		
	4-րդ. դաս.	9-րդ. դաս.	12-րդ. դաս.	4-րդ. դաս.	9-րդ. դաս.	12-րդ. դաս.	4-րդ. դաս.	9-րդ. դաս.	12-րդ. դաս.
Մայրենի	19			8.1		7.4	8,1		
Հայոց լեզու		20	22		7.15	7.5		14.8	10.2
Գրականություն		20	22		7.45	7.6		13.2	
Ռուսաց լեզու	40	20	22	7.1	7.15	7.4		13.95	
Ֆրանսերեն	40	20	22	8	6.5	6.8			
Մաթեմատիկա	19			6.7			6.3	11.8	14
Երաժշտություն	19			8.3					
Կերպարվեստ	19			8.3					

Եսև շրջակա աշխարհը	19			7.7					
Աշխարհագրություն		20	22		7.1	7.1		11.9	
Հայոց պատմություն		20	22		7.85	7.5		14.1	11.4
Համաշխարհային պատմություն		20	22		7.8	7.5			
Հայոց եկեղեցու պատմություն		20	22		7	6.5			
Հասարակագիտություն		20	22		7	6.8			
Հանրահաշիվ		20	22		6.75	6.7		11.8	13.5
Երկրաչափություն		20	22		6.8	6.8			
Ինֆորմատիկա		20	22		7.1	7			
Ֆիզիկա		20	22		6.85	7.3		20	
Քիմիա		20	22		6.95	6.95			
Կենսաբանություն		20	22		6.85	7.1		14.5	
Տեխնոլոգիա	19				8.5				
Ֆիզկուլտուրա	19				8.4	8.25	8	17.3	14.5
Շախմատ	19				8.7				
ՆԶՊ		20			7.4	6.9			
Ընդամենը									

Աղյուսակ 19. Տվյալներ սովորողների ուսումնառության արդյունքների վերաբերյալ նախորդ ուստարում

Հիմնական առարկաներ	Սովորողների թիվը 2020-2021			Հիմնական առարկաներից տարեկան գնահատականների միջինը 2020-2021			4-րդ դասարանում գիտելիքների ստուգման և 9-րդ, 12-րդ դասարաններում պետական ավարտական քննությունների քննությունների միավորների միջինը 2020-2021		
	4-րդ. դաս.	9-րդ. դաս.	12-րդ. դաս.	4-րդ. դաս.	9-րդ. դաս.	12-րդ. դաս.	4-րդ. դաս.	9-րդ. դաս.	12-րդ. դաս.
Մայրենի	19			8.5			7.4		
Հայոց լեզու		20	22		7.15	7.5		15.2	16
Գրականություն		20	22		7.45	7.6		15.5	16
Ռուսաց լեզու	19	20	22	7.3	7.15	7.4		13.5	13.5
Ֆրանսերեն	19	20	22	7	6.5	6.8			
Մաթեմատիկա	19			12			5.6		
Երաժշտություն	19			4.6					

Կերպարվեստ	19			8					
Ես և շրջակա աշխարհը	19			5					
Աշխարհագրություն		20	22		7.1	7.1		11.6	
Հայոց պատմություն		20	22		7.85	7.5		12.6	13.4
Համաշխարհային պատմություն		20	22		7.8	7.5			
Հայոց եկեղեցու պատմություն		20			7				
Հասարակագիտություն		20	22		7	6.8			
Հանրահաշիվ		20	22		6.75	6.7		11.8	12.5
Երկրաչափություն		20	22		6.8	6.8			
Ինֆորմատիկա		20	22		7.1	7			
Ֆիզիկա		20	22		6.85	7.3		20	13
Քիմիա		20	22		6.95	6.95			12
Կենսաբանություն		20	22		6.85	7.1		20	
Տեխնոլոգիա	19		22	7					
ՆԶՊ		20	22		7.4	6.9			
Ֆիզկուլտուրա	19			8	8.25	8		17.3	15.2
Շախմատ									
Ընդամենը									

Աղյուսակ 20. Տվյալներ 4-րդ դասարանում գիտելիքների ստուգման և 9-րդ, 12-րդ դասարաններում պետականավարտական քննությունների արդյունքների փոփոխության դինամիկայի վերաբերյալ

Քննական առարկաներ	Քննությունների միջին միավորների փոփոխությունը նախորդ ուսումնական տարվա նկատմամբ ըստ կրթական աստիճանների					
	Քննությունների միջին միավորների աճի տոկոսը 2019-2020			Քննությունների միջին միավորների նվազման տոկոսը		
	4-րդ. դաս.	9-րդ.դաս.	12-րդ.դաս.	4-րդ. դաս.	9-րդ.դաս.	12-րդ.դաս.
Մայրենի	աճ			աճ		
Հայոց լեզու		նվազում	աճ		աճ	աճ
Մաթեմատիկա	աճ	աճ			նվազում	աճ
Հայոց պատմություն		աճ	աճ		աճ	աճ
Քիմիա		աճ	աճ		---	---
Ֆիզիկա		աճ	աճ		---	---
Ռուսաց լեզու		նվազում	աճ		աճ	
Կենսաբանություն		աճ	աճ		աճ	---

Վերլուծել հաստատության սովորողների տարեկան միջին գնահատականների և պետական ավարտական քննությունների միջին միավորների փոփոխությունները ըստ կրթական աստիճանների և հիմնական առարկաների: Կատարել եզրահանգումներ:

Վերլուծելով հաստատության սովորողների տարեկան առաջադիմությունը, ինչպես նաև ավարտական քննությունների գնահատականների միջին միավորների փոփոխությունները կարելի է եզրակացնել, որ տարրական դասարաններում առաջադիմությունը ավելի բարձր է, քան միջին և բարձր դասարաններում:

3.1 կետի 2-ից 16-րդ ցուցանիշների հաշվարկի համար անհրաժեշտ է կատարել հաստատության վիճագրական տվյալների վերլուծություն և լրացնել ստորև բերված աղյուսակ 21-ը:

Աղյուսակ 21. Տվյալներ սովորողների առաջադիմության վերաբերյալ տվյալ և նախորդ 2 ուստարիների համար ըստ կրթական աստիճանների

Ցուցանիշ	2019-2020 ուստարի			2020-2021 ուստարի			2021-2022 ուստարի		
	1-ից 4-րդ. դաս.	5-ից 9-րդ. դաս.	1-ից 4-րդ. դաս.	5-ից 9-րդ. դաս.	10-ից 12-րդ. դաս.	10-ից 12-րդ. դաս.	1-ից 4-րդ. դաս.	5-ից 9-րդ. դաս.	10-ից 12-րդ. դաս.
Գերազանց առաջադիմությամբ սովորողների թիվը և տոկոսը ըստ կրթական աստիճանների (տոկոսի հաշվարկը, տվյալ կրթական աստիճանում «9» և «10» տարեկան գնահատական ունեցող սովորողների թվի հարաբերությունը այդ կրթական աստիճանում սովորողների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	112- 21%	139- 18%	89- 25%	154- 24%	66- 16%	79- 21%	97- 26%	144- 17.3%	49- 18%
Ցածր առաջադիմությամբ սովորողների թիվը և տոկոսը՝ ըստ կրթական աստիճանների (տոկոսի հաշվարկը, տվյալ կրթական աստիճանում «4», «5» և «6» տարեկան գնահատական ունեցող սովորողների թվի հարաբերությունը այդ կրթական աստիճանում սովորողների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	112- 53%	139- 60%	89- 50%	154- 58%	66- 65%	79- 64%	97- 12%	144- 5.9%	49- 61%
Ավարտման գործակից ըստ կրթական աստիճանների (հաշվարկ, տարրական, հիմնական և միջնակարգ դպրոցի ավարտական դասարաններում քննություններից դրական	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

տարեկան գնահատական ստացածների հարաբերությունը նույն դասարանների սովորողների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)									
Երկտարեցիների թիվը և տոկոսը՝ ըստ կրթական աստիճանների (տոկոսի հաշվարկ. տվյալ կրթական աստիճանում երկտարեցիների թվի հարաբերությունը նույն կրթական աստիճանում սովորողների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Կրկնուսույցների մոտ պարապող սովորողների թիվը և տոկոսը՝ ըստ կրթական աստիճանների (տոկոսի հաշվարկ. տվյալ կրթական աստիճանում կրկնուսույցների մոտ պարապողների թվի հարաբերությունը նույն կրթական աստիճանում սովորողների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)			3-5.6%			2-2.9%			6-27%
Միասնական քննություններին մասնակիցների թիվը և տոկոսը՝ շրջանավարտների ընդհանուր թվի նկատմամբ (տոկոսի հաշվարկ. 12-րդ դասարանի շրջանավարտներից միասնական քննություններին մասնակիցների թվի հարաբերությունը շրջանավարտների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ) <i>Լրացնել միայն 12-րդ դասարանի համար</i>			3-5.6%			2-2.9%			11-50%
Ավարտական և միասնական քննություններից անբավարար ստացած շրջանավարտների թիվը և տոկոսը՝ շրջանավարտների ընդհանուր թվի նկատմամբ (տոկոսի հաշվարկ. 12-րդ դասարանի շրջանավարտներից ավարտական և միասնական	—	—	—	—	—	—	—	—	3-12%

<p>քննություններին անբավարար ստացածների թվի հարաբերությունը շրջանավորտների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ) <i>Լրացնել միայն 12-րդ դասարանի համար</i></p>									
<p>Հիմնական դպրոցն ավարտած սովորողներից նախնական(արհեստագործական) և միջին մասնագիտական հաստատություններ ընդունվածների թիվը և տոկոսը (տոկոսի հաշվարկ. հիմնական դպրոցի շրջանավարտներից նախնական և միջին մասնագիտական հաստատություններ ընդունվածների թվի հարաբերությունը 9-րդ դասարանի սովորողների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ) <i>Լրացնել միայն 9-րդ դասարանի համար</i></p>	1-2.7%			12-48%			6-30%		
<p>Հիմնական դպրոցն ավարտած սովորողների թիվը և տոկոսը, որոնք ուսումը շարունակում են ավագ դպրոցներում կամ ավագ դասարաններում (տոկոսի հաշվարկ. հիմնական դպրոցի շրջանավարտներից ավագ դպրոցներում կամ ավագ դասարաններում ուսումը շարունակողների թվի հարաբերությունը 9-րդ դասարանի սովորողների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ) <i>Լրացնել միայն 9-րդ դասարանի համար</i></p>	33-94%			12-50%			12-60%		
<p>Նախնական(արհեստագործական) և միջին մասնագիտական հաստատություններ ընդունված 12-րդ դասարանի շրջանավարտների թիվը և տոկոսը (տոկոսի հաշվարկ. 12-րդ դասարանի շրջանավարտներից նախնական և միջին մասնագիտական</p>									2-9%

<p>հաստատություններ ընդունվածների թվի հարաբերությունը 12-րդ դասարանի սովորողների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)</p> <p><i>Լրացնել միայն 12-րդ դասարանի համար</i></p>									
<p>Բուհեր ընդունված շրջանավարտների թիվը և տոկոսը՝ շրջանավարտների ընդհանուր թվի համեմատ (տոկոսի հաշվարկ. 12-րդ դասարանի շրջանավարտներից բուհեր ընդունվածների հարաբերությունը 12-րդ դասարանի սովորողների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)</p> <p><i>Լրացնել միայն 12-րդ դասարանի համար</i></p>			4-21%			4-13,3%			13-5%
<p>Սովորողների բացակայությունների թիվը ժամերով՝ ըստ կրթական աստիճանների. (հաշվարկ. հաստատության տվյալ կրթական աստիճանի բոլոր դասարանների դասամատյաններում գրանցված բացակայությունների գումարային թիվը արտահայտված ժամերով)</p>	260	721	260	721	664	664	349	548	368
<p>Դասարանից դասարան վաղաժամկետ փոխադրված սովորողների թիվը և տոկոսը՝ ըստ կրթական աստիճանների (տոկոսի հաշվարկ. տվյալ կրթական աստիճանում դասարանից դասարան վաղաժամկետ փոխադրված սովորողների թվի հարաբերությունը նույն կրթական աստիճանում սովորողների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)</p>							—		
<p>Ուսումնական տարվա ըթացքում տվյալ հաստատությունից այլ հաստատություն տեղափոխված սովորողների թիվը և տոկոսը՝ ըստ կրթական</p>							1-0.02%		

աստիճանների(տոկոսի հաշվարկ. տվյալ կրթական աստիճանում տվյալ հաստատությունից տեղափոխված սովորողների ընդհանուր թվի հարաբերությունը նույն կրթական աստիճանում սովորողների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ) այդ թվում									
-ՀՀ այլ հաստատություններ տեղափոխվածների թիվը		1-0.7%			1-0.7%		1-0.6%		2-1.5%
-այլ երկրների ուսումնական հաստատությունների տեղափոխվածների թիվը		4-2.8%	2-1.4%	2-1.4%	5-3.5%	4-2.8%	17	2-1.4%	3-3.9%
Ուսումնական տարվա ընթացքում ուսումնական հաստատության (անավարտ թողած) սովորողների ընդհանուր թիվը ըստ կրթական աստիճանների, այդ թվում									
-հիվանդության, անկարողության պատճառով									
-ընտանիքի սոցիալական վիճակի պատճառով									
-սովորել չցանականալու պատճառով				1-0.8%				1-0.8%	
-այլ պատճառներով									

17-րդ և 18-րդ ցուցանիշների հաշվարկի համար անհրաժեշտ է կատարել հաստատության վիճագրական տվյալների վերլուծություն և լրացնել ստորև բերված Աղյուսակ 22-ը:

Աղյուսակ 22. Տվյալներ մարզային, հանրապետական, միջազգային առարկայական օլիմպիադաներում ու մարզական, մշակութային ոլորտում ստեղծագործական և կատարողական մրցույթներին սովորողների մասնակցության վերաբերյալ

Ցուցանիշ	2018-2019 ուստարի	2019-2020 ուստարի	2020-2021 ուստարի
Մարզային առարկայական օլիմպիադաների մասնակիցների թիվը և տոկոսը հաստատության սովորողների ընդհանուր թվի համեմատ (տոկոսի հաշվարկ. մարզային առարկայական օլիմպիադաների մասնակիցների թվի հարաբերությունը հաստատության սովորողների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	2-0.6%	2-0.6%	1.1%
Մարզային առարկայական օլիմպիադաներին մրցանակներ ստացած սովորողների թիվը և տոկոսը (տոկոսի հաշվարկ. մարզային առարկայական օլիմպիադաներին մրցանակներ ստացածների թվի հարաբերությունը հաստատությունից		2.06%	1-0.3%

մասնակիցների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)			
Հանրապետական առարկայական օլիմպիադաների մասնակիցների թիվը և տոկոսը՝ հաստատության սովորողների ընդհանուր թվի համեմատ (տոկոսի հաշվարկ. հաստատությունից հանրապետական առարկայական օլիմպիադաների մասնակիցների թվի հարաբերությունը հաստատության սովորողների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)		1-0.3%	1-0.3%
Հանրապետական առարկայական օլիմպիադաներին մրցանակներ ստացած սովորողների թիվը և տոկոսը (տոկոսի հաշվարկ. հանրապետական առարկայական օլիմպիադաներին մրցանակներ ստացածների թվի հարաբերությունը հաստատությունից մասնակիցների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)		1-0.3%	1-0.3%
Միջազգային առարկայական օլիմպիադաների մասնակիցների թիվը և տոկոսը՝ հաստատության սովորողների ընդհանուր թվի համեմատ (տոկոսի հաշվարկ. միջազգային առարկայական օլիմպիադաների մասնակիցների թվի հարաբերությունը հաստատության սովորողների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)			
Միջազգային օլիմպիադաներում մրցանակներ ստացած սովորողների թիվը և տոկոսը (տոկոսի հաշվարկ. միջազգային առարկայական օլիմպիադաներին մրցանակներ ստացածների թվի հարաբերությունը հաստատությունից մասնակիցների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)			
Մարզային և հանրապետական մարզական ու մշակույթի ոլորտում ստեղծագործական ու կատարողական մրցույթների մասնակիցների թիվը և տոկոսը՝ հաստատության սովորողների ընդհանուր թվի համեմատ (տոկոսի հաշվարկ. մարզային և հանրապետական մարզական ու մշակույթի ոլորտում ստեղծագործական ու կատարողական մրցույթների մասնակիցների թվի հարաբերությունը հաստատության սովորողների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)			
Միջազգային մարզական ու մշակույթի ոլորտում ստեղծագործական ու կատարողական մրցույթներին մրցանակներ ստացած սովորողների թիվը և տոկոսը (տոկոսի հաշվարկ. միջազգային մարզական ու մշակույթի ոլորտում ստեղծագործական ու կատարողական մրցույթներին մրցանակներ ստացածների թվի հարաբերությունը հաստատությունից մասնակիցների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)			

Վերլուծել հաստատության սովորողների առարկայական օլիմպիադաներին, ինչպես նաև մարզական ու մշակույթի ոլորտում ստեղծագործական ու կատարողական մրցույթներին մասնակցության աստիճանը, փոփոխությունների դինամիկան վերջին 3 ուստարիների կտրվածքով: Կատարել եզրահանգումներ սովորողների մասնակցության աստիճանի և արդյունքների բարելավման ուղղությամբ:

Մարզային առարկայական օլիմպիադաների մասնակիցների թիվը քիչ է, այս ուղղությամբ տարվող աշխատանքները պետք է խթանվեն:

3.2. Հաստատության ուսուցիչներին և նրանց գործունեությանը վերաբերող ցուցանիշներ

Ինչպես նշվեց վերը կրթության որակի ցուցանիշների կարևոր խումբ է հաստատության ուսուցիչների և նրանց գործունեությունը բնութագրող ցուցանիշները, որոնք բերված են ստորև:

Ուսումնական հաստատությունն ունի որակյալ ուսուցչական անձնակազմ, և ուսուցիչները տիրապետում են դասավանդման ժամանակակից մեթոդներին

1. Բարձրագույն մանկավարժական որակավորում ունեցող ուսուցիչների թիվը և տոկոսը.
2. ըստ մասնագիտության դասավանդող ուսուցիչների թիվը և տոկոսը.
3. տարակարգ ունեցող ուսուցիչների թիվը և տոկոսը.
4. գիտական կոչում ունեցող ուսուցիչների թիվը և տոկոսը.
5. նախարարության կողմից երաշխավորված կամ այլ կազմակերպություններում վերջին 3 տարում վերապատրաստում անցած ուսուցիչների թիվը և տոկոսը.
6. որպես ուսուցիչ վերապատրաստող (դասախոս) վերապատրաստված և վերապատրաստման դասընթացներ վարող ուսուցիչների թիվը և տոկոսը.
7. ուսուցիչների միջին տարիքը.
8. միջազգային ու հանրապետական պարբերականներում (ամսագրերում) հոդվածներ, մասնագիտական հրապարակումներ, ինչպես նաև դասագրքեր, մեթոդական ձեռնարկներ, գիտամանկավարժական, հեղինակային և այլ աշխատություններ ունեցող ուսուցիչների թիվը և տոկոսը.
9. դասավանդման աշակերտակենտրոն, մասնակցային, ինտերակտիվ մեթոդներին տիրապետող և դրանք կիրառող ուսուցիչների թիվը և տոկոսը.
10. ուսումնական գործընթացում տեղեկատվական հաղորդակցման տեխնոլոգիաներ, այդ թվում՝ ինտերնետ, կիրառող ուսուցիչների թիվը.
11. սովորողներին համակարգիչների կիրառմամբ տնային աշխատանքներ հանձնարարող ուսուցիչների թիվը
12. ուսուցիչների բացակայությունների ընդհանուր թիվը.
13. ուսումնական տարվա ընթացքում հաստատությունում անցկացվող ցուցադրական բաց դասերի թիվը.
14. ուսումնական տարվա ընթացքում ուսուցիչների փոխադարձ դասալսումների թիվը
15. ուսումնական տարվա ընթացքում հաստատությունից դուրս անցկացվող գործնական պարապմունքների թիվը.
16. նախարարության, ինչպես նաև նախարարության և Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի հետ համատեղ անցկացվող մրցույթներին մասնակցած ուսուցիչների թիվը և տոկոսը,
17. նախարարության, ինչպես նաև նախարարության և Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի հետ համատեղ անցկացվող մրցույթներում մրցանակներ ստացած թիվը և տոկոսը

3.2 կետի բոլոր 17 ցուցանիշների հաշվարկի համար անհրաժեշտ է կատարել հաստատության վիճագրական տվյալների վերլուծություն և լրացնել ստորև բերված Աղյուսակ 23-ը:

Աղյուսակ 23. Տվյալներ ուսուցչական անձնակազմի և նրանց գործունեության վերաբերյալ

Ցուցանիշ	2019-2020 ուստարի	2020-2021 ուստարի	2021-2022 ուստարի
Բարձրագույն մանկավարժական որակավորում ունեցող ուսուցիչների թիվը և տոկոսը (տոկոսի հաշվարկ. բարձրագույն մանկավարժական որակավորում ունեցող հաստատության ուսուցիչների թվի հարաբերությունը ուսուցիչների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	31-91%	31-91%	31-91%

Ըստ մասնագիտության դասավանդող ուսուցիչների թիվը և տոկոսը (տոկոսի հաշվարկ. ըստ մասնագիտության դասավանդող հաստատության ուսուցիչների թվի հարաբերությունը ուսուցիչների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	31-91%	31-91%	31-91%
Տարակարգ ունեցող ուսուցիչների թիվը և տոկոսը (տոկոսի հաշվարկ. տարակարգ ունեցող հաստատության ուսուցիչների թվի հարաբերությունը ուսուցիչների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)			-
Գիտական կոչում ունեցող ուսուցիչների թիվը և տոկոսը (տոկոսի հաշվարկ. գիտական կոչում ունեցող հաստատության ուսուցիչների թվի հարաբերությունը ուսուցիչների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	1-3%	1-3%	1-3%
Նախարարության կողմից երաշխավորված կամ այլ կազմակերպություններում վերջին 3 տարում վերապատրաստում անցած ուսուցիչների թիվը և տոկոսը (տոկոսի հաշվարկ. վերջին 3 տարում վերապատրաստում անցած հաստատության ուսուցիչների թվի հարաբերությունը ուսուցիչների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	5-14%	5-14%	6-17%
Որպես ուսուցիչ վերապատրաստող(դասախոս) վերապատրաստված և վերապատրաստման դասընթացներ վարող ուսուցիչների թիվը և տոկոսը (տոկոսի հաշվարկ. վերապատրաստման դասընթաց վարող հաստատության ուսուցիչների թվի հարաբերությունը ուսուցիչների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)			-
Ուսուցիչների միջին տարիքը (հաշարկ. հաստատության բոլոր ուսուցիչների տարիքների զումարի հարաբերությունը ուսուցիչների ընդհանուր թվին)	45	42	46
Միջազգային ու հանրապետական պարբերականներում (ամսագրերում) հոդվածներ, մասնագիտական հրապարակումներ, ինչպես նաև դասագրքեր, մեթոդական ձեռնարկներ, գիտամանկավարժական, հեղինակային և այլ աշխատություններ ունեցող ուսուցիչների թիվը և տոկոսը. (տոկոսի հաշվարկ. հոդվածներ և վերը նշված մասնագիտական հրապարակումներն ունեցող հաստատության ուսուցիչների թվի հարաբերությունը ուսուցիչների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	1-2%	1-2%	1-2%
Դասավանդման աշակերտակենտրոն, մասնակցային, ինտերակտիվ մեթոդներին տիրապետող և դրանք կիրառող ուսուցիչների թիվը և տոկոսը (տոկոսի հաշվարկ. դասավանդման աշակերտակենտրոն, ինտերակտիվ մեթոդներին տիրապետող և կիրառող հաստատության ուսուցիչների թվի հարաբերությունը ուսուցիչների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	25-73%	50-80%	28-80%
Ուսումնական գործընթացում տեղեկատվական հաղորդակցման տեխնոլոգիաներ, այդ թվում՝ ինտերնետ, կիրառող ուսուցիչների թիվը և տոկոսը (տոկոսի հաշվարկ. ուսումնական գործընթացում տեղեկատվական հաղորդակցման տեխնոլոգիաներ, այդ թվում ինտերնետ կիրառող ուսուցիչների թվի հարաբերությունը ուսուցիչների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային	100%	100%	100%

արտահայտությամբ)			
Սովորողներին համակարգիչների կիրառմամբ տնային աշխատանքներ հանձնարարող ուսուցիչների թիվը	23-62%	30-80%	20-54%
Ուսուցիչների բացակայությունների ընդհանուր թիվը (հաշվարկ. ուստարվա ընթացքում հաստատության բոլոր ուսուցիչների բացակայած օրերի ընդհանուր թիվը)	292	264	588
Ուստարվա ընթացքում հաստատությունում անցկացվող ցուցադրական բաց դասերի թիվը	12	3	12
Ուսումնական տարվա ընթացքում ուսուցիչների փոխադարձ դասալսումների թիվը	60	45	78
Ուսումնական տարվա ընթացքում հաստատությունից դուրս անցկացվող գործնական պարապմունքների թիվը,	4	3	2
Նախարարության, ինչպես նաև նախարարության և Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի հետ համատեղ անցկացվող մրցույթներին մասնակցած ուսուցիչների թիվը և տոկոսը: (տոկոսի հաշվարկ. մրցույթներին մասնակցած հաստատության ուսուցիչների թվի հարաբերությունը ուսուցիչների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	1-2.7%	-	1-1.1%
Նախարարության, ինչպես նաև նախարարության և Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի հետ համատեղ անցկացվող մրցույթներում մրցանակներ ստացած ուսուցիչների թիվը և տոկոսը (տոկոսի հաշվարկ. մրցանակներ ստացած հաստատության ուսուցիչների թվի հարաբերությունը ուսուցիչների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	-	-	-

Աղյուսակի լրացումից բացի, **սմբողջական տեղեկատվություն ստանալու և լիարժեք ինքնավերլուծություն կատարելու նպատակով հաստատությունը պետք է ուսումնասիրի հիմնական շահառուների կարծիքը ուսուցիչների վերաբերյալ հաստատության սովորողների, նրանց ծնողների և վարչական կազմի շրջանում՝ նախապես պատրաստված հարցաթերթերով:**

Հարցման արդյունքները՝ ըստ հարցման մեջ ընդգրկված յուրանքանյուր շահառու խմբի, հակիրճ ներկայացնել ստորև:

3.3 Հաստատության ուսումնական միջավայրին և ծառայություններին վերաբերող ցուցանիշներ չափանիշներ

Ուսումնական միջավայրին և ծառայություններին վերաբերող ցուցանիշները և չափանիշները գնահատելու համար անհրաժեշտ է իրականացնել և՛ դիտարկում-փաստագրում, և՛ հարցումներ:

Այս կետին վերաբերող չափանիշները բերված են ստորև:

Ուսումնական հաստատությունում ստեղծված է որակյալ կրթական միջավայր

1. Ուսումնական հաստատությունն ունի գործող գրադարան, որը հազեցած է ուսումնաօժանդակ գրականությամբ, գույքով և սարքավորումներով: Գրադարանից կանոնավոր կերպով օգտվում են սովորողները, ուսուցիչները և վարչական կազմը.
2. Ուսումնական հաստատությունն ունի ուսումնական լաբորատորիաներ ու կաբինետներ, այդ թվում՝ քիմիայի, ֆիզիկայի, կենսաբանության, աշխարհագրության, ռազմագիտության, համակարգչային և այլն, ինչպես նաև արհեստանոցներ, մարզադահլիճ, միջոցառումների անցկացման դահլիճ և այլ հատուկ ուսումնական դասասենյակներ(սենյակներ), այդ թվում՝ արտադարձական կրթության և լրացուցիչ կրթական ծրագրերի համար(լուսանկարչական խմբակ, նկարչական խմբակ, երաժշտական խմբակ և այլն), որոնք հազեցած են անհրաժեշտ գույքով, ուսումնական պարագաներով և ուսումնանյութական և ուսումնադիդակտիկ նյութերով:

3.3 կետի ցուցանիշներին հաստատության համապատասխանության գնահատումն իրականացնելու նպատակով նախ անհրաժեշտ է կատարել դիտարկում-փաստագրում և արդյունքները ամփոփել ստորև Աղյուսակներ 24 և 25-ում:

Աղյուսակ 24. Տվյալներ հաստատության գրադարանի և դրա գործունեության մասին

Ցուցանիշ	Տվյալներ
Գրադարանի տարածքը քմ-ով	33
Գրադարանում համակարգիչների թիվը	0
Գրադարանում ինտերնետին միացված համակարգչների թիվը	0
Գրադարանում կամ ընթերցասրահում նստատեղերի թիվը	8
Գրադարանային ֆոնդում առկա գրքերի (բացառությամբ ՀՀ ԿԳ նախարարության կողմից երաշխավորված հիմնական դասագրքերի) ընդհանուր թիվը, այդ թվում	
-գեղարվեստական գրքերի թիվը	430
-տեղեկատվական գրքերի թիվը (բառարաններ, հանրագիտարաններ, ատլասներ և այլն)	155
-ուսումնամեթոդական գրքերի թիվը	174
-ամսագրերի թիվը	4
-այլ	
Վերջին անգամ գրադարանային ֆոնդի նոր գրականությամբ համալրվելու տարեթիվը	2020թ.
Գրադարանից միջինում ամսական օգտվողների թիվը	70
Պատասխանել այո կամ ոչ	
Վերանորոգված է արդյոք գրադարանը	այո
Անցկացվո՞ւմ են գրադարանում դասեր և ուսումնական պարապմունքներ	
Գրադարանավարն ունի՞ համապատասխան բարձրագույն կրթություն	Միջին մասնագիտական
Վերջին 3 տարվա ընթացքում գրադարանավարն անցե՞լ է վերապատրաստում գրադարանային աշխատանքի ուղղությամբ	Ոչ
Գրադարանը հանդիսանո՞ւմ է հանրապետության, այլ երկրների կամ կազմակերպությունների գրադարանների բաժանորդ և օգտվում է արդյոք նրանց ռեսուրսներից	Ոչ
Գարդարանն ունի՞ էլեկտրոնային ռեսուրսներ, որքան	Ոչ
Սովորողները կարո՞ղ են ինքնուրույն ու ազատ մոտենալ գրադարանի գրադարակներին և պահարաններին, ընտրել իրենց անհրաժեշտ գրականությունը և վերցնել այն ընթերցասրահում աշխատելու ժամանակ	Այո
Գրադարանն ունի՞ գրադարանավարության հատուկ համակարգչային ծրագիր	Ոչ
Գրադանավարը կարողանո՞ւմ է օգտվել գրադարանավարության հատուկ համակարգչային ծրագրից	

Վերլուծել հաստատության գրադարանի վիճակին, հազեցվածությանը և դրա գործունեության արդյունավետությանը վերաբերող ցուցանիշները և չափանիշները, առկա խնդիրները: Կատարել եզրահանգումներ և առաջարկներ գրադարանի գործունեության բարելավման ուղղությամբ:

Ուսումնական հաստատության գրադարանը վերանորոգված է: Այն համալրված չէ համակարգչով, ինտերնետային կապով: Գրադարանն ունի գեղարվեստական, մեթոդական, դասագրքային գրականություն սովորողների ուսումնասրությունը կազմակերպելու համար: Գրադարանավարուհին փորձառու է:

Աղյուսակի լրացումից բացի, գրադարանի գործունեության արդյունավետության վերաբերյալ ամբողջական տեղեկատվություն ստանալու նհաստատության սովորողների ու աշխատակիցների գրադարանի աշխատանքից բավարարվածության աստիճանի բացահայտման, նպատակով հաստատությունը պետք է ուսումնասիրի հիմնական շահառուների կարծիքը նշված հարցերի շուրջ: Այդ նպատակով հաստատությունը պետք է իրականացնի հարցումներ սովորողների ու նրանց ծնողների, ուսուցիչների, վարչական կազմի և գրադարանի աշխատակիցների շրջանում՝ նախապես պատրաստված հարցաթերթերով: Հարցաթերթում ընդգրկված հարցերը կարող են լինել վերը բերված Աղյուսակ 24-ի շրջանակներում, սակայն չպետք է սահմանափակվեն դրանցով, քանի որ պետք է բացահայտենուսուցիչներին սովորողների բավարարվածության աստիճանը հաստատության գրադարանի պայմաններից, ընձեռած հնարավորություններից և այլն:

Հարցման արդյունքները՝ ըստ հանրցման մեջ ընդգրկված յուրանքանյուր շահառու խմբի, հակիրճ ներկայացնել ստորև:

Աղյուսակ 25. Տվյալներ հաստատության ուսումնական լաբորատորիաների, կաբինետների և դահլիճների վերաբերյալ

Լաբորատորիաներ, կաբինետներ և դահլիճներ	Տարածքը (քմ)	Վերանորոգման կարիքը	Առկա գույքը, լաբորատոր սարքավորումները, պարագաները (թվարկելի հիմնական ը)	Ուսումնականության, ուսումնադիղակտիկ նյութերը	Լրացուցիչ, գույքի, սարքավորումների, պարագաների նյութերի կարիքը
Ֆիզիկայի լաբորատորիա, կաբինետ	60		Առկա է	Առկա է	ամպերաչափ, վոլտմետր, հաստատուն հոսանքի աղբյուր
Քիմիայի լաբորատորիա, կաբինետ	50		Առկա է	Առկա է	հիմքեր, թթուներ, աղեր, փորձանոթներ
Կենսաբանության լաբորատորիա, կաբինետ	50		Առկա է	Առկա է	հերբարիումներ
Աշխարհագրության լաբորատորիա, կաբինետ					
Պատմության կաբինետ					
Ռազմագիտության կաբինետ	50		Առկա է	Առկա է	Շնչադիմակներ, հակազագեթ, արտահագուստ
Համակարգչային	40		Առկա է	Առկա է	Էլեկտրոն

լաբորատորիա, կաբինետ					ային գրատախտակ
Օտար լեզուների լինգաֆոնային կաբինետ					
Արհեստանոց (նշել ինչպիսի)	60 տղաների		Առկա է	Առկա է	
Միջոցառումների դահլիճ	140		Առկա է	Առկա է	Վարագույր
Մարզադահլիճ	120		Առկա է մասամբ	Առկա է մասամբ	Օղակներ, գուգափայտ, բակետբոլի վահաններ, գնդակներ
Այլ	60				

Վերլուծել հաստատության ուսումնական լաբորատորիաների, կաբինետների, դահլիճների և այլնի վիճակին, հագեցվածությանը և դրանց գործունեության արդյունավետությանը վերաբերող ցուցանիշները և չափանիշները, առկա խնդիրները: Կատարել եզրահանգումներ դրանց բարելավման ուղղությամբ:

Դպրոցի լաբորատորիաները, կաբինետները հիմնականում ապահոված են անհրաժեշտ դիտողական պարագաներով, սարքավորումներով, սակայն սպորտային դահլիճը գույքի համարման կարիք է զգում: Նույնը վերաբերում է քաղաքաշտպանության միջոցների արդիականացմանը:

Աղյուսակի լրացումից բացի, լաբորատորիաների, կաբինետների, դահլիճների և այլն վիճակի ու օգտագործման արդյունավետության վերաբերյալ ամբողջական տեղեկատվություն ստանալու նհաստատության սովորողների ու աշխատակիցների բավարարվածության աստիճանի բացահայտման նպատակով հաստատությունը պետք է ուսումնասիրի հիմնական շահառուների կարծիքը նշված հարցերի շուրջ: Այդ նպատակով այն պետք է իրականացնի հարցումներ հաստատության սովորողների, նրանց ծնողների, ուսուցիչների և վարչական կազմի շրջանում՝ նախապես պատրաստված հարցաթերթերով: Հարցաթերթում ընդգրկված հարցերը կարող են լինել վերը բերված աղյուսակ 25-ի շրջանակներում, սակայն չպետք է սահմանափակվեն դրանցով: Այստեղ պետք է ներառել նաև հարցեր ուսումնադիտողական պարագաների (քարտեզներ, պլակատներ, տեսալսողական նյութեր) օգտագործման հաճախականության վերաբերյալ և պարզել, թե որքանով են ուսուցիչները ապահովված ուսումնադիտակալիկ նյութերով և ինչ աշխատանքներ են տարվում դրանց բարելավման ուղղությամբ:

Հարցման արդյունքները հակիրճ ներկայացնել ստորև:

3.4. Ուսումնական հաստատության ներքին արդյունավետության ցուցանիշներ

Ինչպես նշվեց վերը, հաստատության ներքին արդյունավետությունը բնորոշվում է իր մարդկային, նյութական ու ֆինանսական ռեսուրսների օգտագործման արդյունավետությամբ:

Հաստատության ներքին արդյունավետությունը «հաստատության կարողությունն է՝ առանց ռեսուրսների, ժամանակի, ֆինանսական միջոցների և ջանքերի վատման՝ իր գործունեությունը պատշաճ մակարդակով իրականացնելը և իր նպատակներն ու խնդիրները իրագործելը»⁶: Այլ կերպ ասած՝ կրթական ծառայությունների մատուցումը արդյունավետ է, եթե առկա ռեսուրսները օգտագործում են արդյունավետ: Բարձրացնել հաստատության ներքին արդյունավետությունը ըստ

⁶(«Key education indicators on social inclusion and efficiency» European Research Associates)»

էության նշանակում է՝ «բարելավել ուսումնական գործընթացի արդյունքներն առանց լրացուցիչ ֆինանսական միջոցների և ռեսուրսների կամ կրճատել ծախսերը առանց ուսումնական գործընթացի վրա բացասական ազդեցություն գործելու: Հաստատության ֆինանսական կամ ներքին հարաբերական արդյունավետության հաշվարկման ամենապարզ և ընդունված ձևն այսպիսին է.

Ներդրված ռեսուրսներ

Ներքին արդյունավետությունը = -----

Արդյունքեր

Սակայն այս պարզեցված հաշվարկի ձևը հաճախ կիրառելի չէ, քանի որ ներդրվող ռեսուրսներն ու արդյունքերը ոչ թե մեկն են, այլ բազմաթիվ և բազմատեսակ: Բացի այդ տարբեր արդյունքներ ուղղակի կախում ունեն ներդրված որոշակի ռեսուրսներից, իրականացված գործողություններից և ուրույն գործոններից: Ուստի, ներքին արդյունավետության գիտականորեն ավելի ճշգրիտ հաշվարկման համար օգտագործվում է հետևյալ բանաձևը.

Ներդրված ռեսուրսների կշռված գումար

Ներքին արդյունավետությունը = -----

Արդյունքերի կշռված գումար

Հաստատության ներքին արդյունավետության ցուցանիշներն են՝

Ուսումնական հաստատության մարդկային, ֆինանսական և նյութական ռեսուրսները տնօրինվում են արդյունավետ և հաստատությունը կարողանում է ներգրավել լրացուցիչ միջոցներ.

1. սովորող-ուսուցիչ հարաբերությունը.
2. սովորող - սպասարկող-վարչական անձնակազմ հարաբերությունը.
3. դասարանների միջին խտությունը.
4. մեկ սովորողի հաշվով հաստատության տարեկան նախահաշիվը.
5. ուսուցչների միջին աշխատավարձը.
6. վարչական աշխատողների միջին աշխատավարձը.
7. սպասարկող անձնակազմի միջին աշխատավարձը.
8. հաստատության տարեկան նախահաշվում արտաբյուջետային միջոցների չափը.
9. ծնողների կողմից դրամական ներդրումների տարեկան չափը.
10. հովանավորչական և դրամաշնորհային միջոցների տարեկան չափը.
11. աշխատավարձերի վճարման գծով հաստատության տարեկան ծախսերի չափը.
12. կոմունալ վճարների գծով հաստատության տարեկան ծախսերի չափը.
13. նոր գույքի, այդ թվում՝ սարքավորումների ձեռքբերման գծով հաստատության տարեկան ծախսերի չափը:

3.4 կետում բերված հաստատության ներքին արդյունավետության ցուցանիշների հաշվարկը կատարելու և դրանք ամփոփելու նպատակով ստորև տրվում են Աղյուսակներ 26 և 27-ը:

Աղյուսակ 26. Ուսումնական հաստատության ներքին արդյունավետության հիմնական ցուցանիշները՝ ընթացիկ և նախորդ 2 ուստարիների համար

Ցուցանիշներ	2019 -2020 ուստարի	2020-2021 ուստարի	2021-2022 ուստարի	Փոփոխություններ ի դինամիկան (աճ կամ նվազում)

Սովորող/ուսուցիչ հարաբերությունը (հաշվարկ.հաստատության սովորողների ընդհանուր թվի հարաբերությունը ուսուցիչների ընդհանուր թվին)	9.3	8.7	7.6	նվազում
Սովորող/ սպասարկող անձնակազմ հարաբերությունը (հաշվարկ.հաստատության սովորողների ընդհանուր թվի հարաբերությունը սպասարկող անձնակազմի ընդհանուր թվին)	32.6	32.1	26.2	նվազում
Դասարանների միջին խտությունը (հաշվարկ.հաստատության սովորողների ընդհանուր թվի հարաբերությունը կոմպլեկտավորված դասարանների ընդհանուր թվին)	22	21.4	19.2	նվազում
Մեկ սովորողի հաշվով հաստատության տարեկան նախահաշիվը (հաշվարկ.հաստատության տարեկան բյուջեով հաստատված ամբողջ գումարի հարաբերությունը հաստատության սովորողների ընդհանուր թվին)	292.4	300.6	240.5	նվազում
Սպասարկող անձնակազմի միջին աշխատավարձը	113.4	113.4	112.3	նվազում
Ուսուցչների միջին աշխատավարձը	142.4	120.7	126.7	աճ
Վարչական աշխատողների միջին աշխատավարձը	214.7	259.5	241.0	նվազում

Աղյուսակ 27. Տվյալներ հաստատության բյուջետային միջոցների վերաբերյալ

	2019թ.	2020թ.	2021թ.	2022թ.
Հաստատության տարեկան նախահաշվում արտաբյուջետային միջոցների չափը (հաշվարկ. հաստատության տարեկանբյուջեում արտաբյուջետային միջոցների չափի և հաստատությանտարեկան բյուջեի ընդհանուր գումարի հարաբերությունը տոկոսային արտահայտությամբ)				
Ծնողների կողմից դրամական ներդրումների տարեկան չափը				
Հովանավորչական և դրամաշնորհային միջոցների տարեկան չափը (հաշվարկ. ծնողների կողմից տարվա կտրվածքով կատարած ներդրումների, դրամաշնորհների և հաստատությանտարեկան բյուջեում)				
Աշխատավարձերի վճարման գծով հաստատության տարեկան ծախսերի չափը(հաշվարկ. աշխատավարձերի վճարման հողվածով՝ ներառյալ հարկերը,	74%	75%	74%	73%

հաստատության տարեկան ծախսերի գումարի և հաստատության տարեկան բյուջեի ընդհանուր գումարի հարաբերությունը տոկոսային արտահայտությամբ)				
Կոմունալ վճարների գծով հաստատության տարեկան ծախսերի չափը (հաշվարկ. կոմունալ վճարների հոդվածով հաստատության տարեկան ծախսերի գումարի և հաստատության տարեկան բյուջեի ընդհանուր գումարի հարաբերությունը տոկոսային արտահայտությամբ)	3%	3%	2%	2%
Նոր գույքի, այդ թվում՝ սարքավորումների ձեռքբերման գծով հաստատության տարեկան ծախսերի չափը (հաշվարկ. գույքի ձեռքբերման հոդվածով հաստատության տարեկան ծախսերի գումարի և հաստատության տարեկան բյուջեի ընդհանուր գումարի հարաբերությունը տոկոսային արտահայտությամբ)	4%	-	-	1.1%

Վերլուծել հաստատության ներքին արդյունավետության հիմնական ցուցանիշների փոփոխությունների դինամիկան և կատարել եզրահանգումներ դրանց բարելավման վերաբերյալ:

Կատարված ծախսերի չափը նվազում է ի հաշիվ խնայողության ռեժիմի պահպանմանը:

Մաս. 4. Ուսումնական հաստատությունում ներառական կրթության և հավասարության ապահովում

ՀՀ Սահմանադրության հոդված 14.1.-ում ամրագրված է, որ «Բոլոր մարդիկ հավասար են օրենքի առջև. խտրականությունը, կախված սեռից, ռասայից, մաշկի գույնից, էթնիկական կամ սոցիալական ծագումից, գենետիկական հատկանիշներից, լեզվից, կրոնից, աշխարհայացքից, քաղաքական կամ այլ հայացքներից, ազգային փոքրամասնությանը պատկանելությունից, գույքային վիճակից, ծնունդից, հաշմանդամությունից, տարիքից կամ անձնական կամ սոցիալական բնույթի այլ հանգամանքներից, արգելվում է»:

Ներառական կրթության հիմքում ընկած է մարդկանց հավասար իրավունքների վերոնշյալ սահմանադրական դրույթը և կրթություն ստանալու մարդու հիմնարար իրավունքը, որն արտացոլված է ՀՀ Սահմանադրության հոդված 35-ում, ըստ որի.

«Յուրաքանչյուր քաղաքացի ունի կրթության իրավունք: Միջնակարգ կրթությունը պետական ուսումնական հաստատություններում անվճար է: Յուրաքանչյուր քաղաքացի ունի պետական ուսումնական հաստատություններում մրցութային հիմունքներով անվճար բարձրագույն և այլ մասնագիտական կրթություն ստանալու իրավունք: Ոչ պետական ուսումնական հաստատությունների ստեղծման և գործունեության կարգը սահմանվում է օրենքով:»

Կրթություն ստանալու մարդու իրավունքն ամրագրված է նաև 1948 թվականին ընդունված ՄԱԿ-ի «Մարդու իրավունքների համընդհանուր հռչակագրում» (հոդված 26), համաձայն որի.

«Յուրաքանչյուր ոք կրթության իրավունք ունի: Կրթությունը, առնվազն տարրական և հանրակրթական փուլերում, պետք է լինի անվճար: Տարրական կրթությունը պետք է լինի պարտադիր: Տեխնիկական և մասնագիտական կրթությունը պետք է հանրամատչելի լինի, իսկ բարձրագույն կրթությունը, ընդունակությունների համապատասխան, հավասարապես մատչելի բոլորի համար»:

Կրթությունը պետք է նպատակաուղղված լինի անձի լիարժեք զարգացմանը և մարդու իրավունքների ու իմնարարագատությունների նկատմամբ հարգանքի ամրապնդմանը: Այն պետք է նպաստի բոլոր ազգերի, ռասայական և կրոնական խմբերի միջև փոխըմբռնմանը, հանդուրժողականությանն ու բարեկամությանը, է՛լ ավելի նպաստի ՄԱԿ-ի խաղաղապահական գործունեությանը: Ծնողներն իրենց երեխաների համար կրթության տեսակն ընտրելու առաջնային իրավունք ունեն:

Նույնքան կարևոր են 1989 թվականին ընդունված ՄԱԿ-ի «Երեխաների իրավունքների մասին կոնվենցիայի» հոդված 28-ի դրույթները երեխայի կրթության իրավունքի մասին, համաձայն որի.

«Մասնակից պետությունները ճանաչում են երեխայի կրթության իրավունքը և հավասար հնարավորությունների հիման վրա այդ իրավունքի իրականացմանն աստիճանաբար հասնելու համար նրանք, մասնավորապես.

(ա) մտցնում են պարտադիր և անվճար տարրական կրթություն,

(բ) խրախուսում են միջնակարգ կրթության տարբեր ձևերի, ներառյալ՝ ընդհանուր և մասնագիտական կրթության զարգացումը, ապահովում են դրանց մատչելիությունը բոլոր երեխաների համար և ձեռնարկում են այնպիսի անհրաժեշտ միջոցներ, ինչպիսիք են անվճար կրթություն տրամադրելը և կարիքի դեպքում ֆինանսական օգնություն ցույց տալը,

(գ) բոլոր համապատասխան միջոցներով ապահովում են բարձրագույն կրթության մատչելիությունը՝ ըստ յուրաքանչյուրի ընդունակությունների,

(դ) ապահովում են կրթական և մասնագիտական տեղեկատվության և ուղեցույցների մատչելիությունը բոլոր երեխաների համար,

(ե) միջոցներ են ձեռնարկում նպաստելու կանոնավոր դպրոց հաճախելուն և դպրոցը թողած սովորողների թվաքանակի նվազմանը:

Մասնակից պետությունները ձեռնարկում են բոլոր անհրաժեշտ միջոցները երաշխավորելու համար, որ դպրոցական կարգապահությունն իրականացվում է երեխայի մարդկային արժանապատվության հետ համատեղելի մեթոդներով և սույն Կոնվենցիային համապատասխան:»

Ինչպես նաև հոդված 29-ի հետևյալ դրույթները.

«Երեխայի կրթությունը պետք է ուղղված լինի.

(ա) երեխայի անհատականության, տաղանդի և մտավոր ու ֆիզիկական ունակությունների զարգացմանը՝ դրանց լրիվ ծավալով,

(բ) մարդու իրավունքների և իմնարար ազատությունների, ինչպես նաև ՄԱԿ-ի կանոնադրության մեջ ամրագրված սկզբունքների նկատմամբ հարգանքի դաստիարակմանը,

(գ) երեխայի ծնողների, նրա մշակութային ինքնատիպության, լեզվի և արժեքների, երեխայի բնակության երկրի ազգային արժեքների, նրա ծագման երկրի և իր սեփական քաղաքակրթությունից տարբեր քաղաքակրթությունների հանդեպ հարգանքի դաստիարակմանը,

(դ) երեխային ազատ հասարակության մեջ, փոխըմբռնման, խաղաղության, հանդուրժողականության, տղամարդու և կնոջ իրավահավասարության և բոլոր ժողովուրդների, էթնիկական, ազգային և կրոնական խմբերի, ինչպես նաև բնիկ ազգաբնակչությանը պատկանող անձանց միջև բարեկամության ոգով պատասխանատու կյանքով ապրելուն նախապատրաստելը,

(ե) շրջապատող բնության նկատմամբ հարգանքի դաստիարակմանը:»

Երեխայի կրթության իրավունքը ամրագրված է նաև ՀՀ մի շարք օրենքներում, մասնավորապես՝ «Երեխայի իրավունքների մասին», «Կրթության մասին» և այլն: Մասնավորապես «Կրթության մասին» ՀՀ օրենքի 6-րդ հոդվածում ամրագրված է.

«Հայաստանի Հանրապետությունն ապահովում է կրթության իրավունք՝ անկախ ազգությունից, ռասայից, սեռից, լեզվից, դավանանքից, քաղաքական կամ այլ հայացքներից, սոցիալական ծագումից, գույքային դրությունից կամ այլ հանգամանքներից: Պետությունը կրթության իրավունքն ապահովում է կրթության համակարգի բնական

Ուսումնական հաստատությունում բոլոր երեխաների մոտ պետք է ձևավորվեն այնպիսի հմտություններ, վերաբերմունք և արժեհամակարգ, ինչը նրանց թույլ կտա հաստատությունն ավարտելուց հետո, չափահաս կյանքում իրենց լիովին դրսևորել և ինքնաիրացվել:

Հավասարության սկզբունքը իր մեջ ներառում է նաև տարբեր սեռերի, ազգային փոքրամասնությունների, սոցիալական տարբեր կարգավիճակի ընտանիքների երեխաների հավասարությունը: Հայաստանի, ինչպես և ընդհանրապես ժողովրդավարական պետությունների օրենսդրությունները, ամրագրում են սեռերի հավասար իրավունքները, պարտականությունները և ազատությունները: Սեռերի հավասարության սկզբունքներն ամրագրված են ՀՀ մի շարք օրենքներում, նաև՝ ՀՀ Աշխատանքային օրենսգրքում:

Հաստատությունում ներառական կրթության և սովորողների միջև հավասարության ապահովման ինքնագնահատումն ուղղված է բացահայտելու, թե արդյոք հաստատությունն ապահովում է ակնկալվող հետևյալ արդյունքները.

- հաստատությունը նդունվելու հաստատությունում սովորելու համար ստեղծված են հավասար պայմաններ բոլոր երեխաների համար՝ նրանց կարիքներից, կարողություններից և սոցիալական անապահովության աստիճանից անկախ.
- հաստատությունն ապահովում է բոլոր սովորողների հավասար մասնակցությունն ուսումնառության գործընթացին՝ նրանց կարիքներից, կարողություններից և սոցիալական անապահովության աստիճանից անկախ.
- հաստատությունն ապահովում է բոլոր սովորողների համար կրթության արդյունքներին հասնելու և առաջադիմության գանկալի մակարդակը՝ նրանց կարիքներից, կարողություններից և սոցիալական անապահովության աստիճանից անկախ:

Ուսումնական հաստատությունում ներառական կրթության և հավասարության ապահովումը նկարագրող հիմնական ցուցանիշները և չափանիշները հետևյալ են՝

1. ներառական կրթության զարգացումը որպես նպատակ ամրագրված հաստատության զարգացման ծրագրում
2. ուսումնական հաստատության զարգացման ծրագրում պլանավորված են ներառական կրթության ապահովման համապատասխան միջոցառումներ, այդ թվում՝ ուսուցիչների վերապատրաստումներ.
3. ուսումնական հաստատության տնօրենն ունի ներառական կրթության գործընթացի համակարգման լիազորություններով օժտված տեղակալ(կամ այն պատվիրակված է տեղակալներից որևէ մեկին).
4. ուսումնական հաստատության վեբ կայքում գործում է ներառական կրթության բաժին՝ ընտանիքի և համայնքի հետ հետադարձ կապի հնարավորությամբ.
5. ուսումնական հաստատությունն իրականացնում է երեխաների հավասար իրավունքներին, հանդուրժողականությանը նվիրված և նման այլ ուսումնական ծրագրեր:

Ուսումնական հաստատությունում աշխատակազմն արդիականացնում է իր գիտելիքներն ու հմտությունները ներառական կրթության ոլորտում.

6. վերջին 5 տարում տնօրինությունը մասնակցել է ներառական հաստատությունների կառավարման թեմայով վերապրաստման.
7. ուսումնական հաստատությունն ունի ներառական կրթության թեմաներով վերապատրաստված և վերապատրաստող ուսուցիչներ.
8. վերջին 5 տարում ներառական կրթության թեմաներով վերապատրաստում անցած ուսուցիչների թիվը:

Ուսումնական հաստատությունում ունի ռեսուրսներ՝ աջակցելու կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք(ԳԱՊԳ) ունեցող երեխաների սովորելուն և ուսումնական միջավայրը հարմարեցված է նրանց կարիքներին.

9. Ուսումնական հաստատությունում ամենուրեք (դասասենյակներ, դահլիճներ, գրադարաններ և այլն) տեղաշարժման տարբեր խնդիրներ ունեցող անձնաց համար ապահովված է ֆիզիկական մատչելիություն.
10. Ուսումնական հաստատությունն ունի ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների հոգեբանամանկավարժական աջակցության թիմ (հատուկ մանկավարժ, սոցիալական աշխատող, հոգեբան, ուսուցչի օգնական և այլն).
11. ԿԱՊԿ ունեցող սովորողներն ապահովված են դասագրքերով, գրենական պիտույքներով, հարմարանքներով, այլ պարագաներով.
12. Ուսումնական հաստատությունում առկա են ուսումնամեթոդական նյութեր և սարքավորումներ՝ լսողության ու տեսողության գործառույթի բացակայության կամ սահմանափակում ունեցող սովորողների համար.
13. ուսումնական հաստատության դասասենյակների դասավորվածությունն այնպիսին է, որ ԿԱՊԿ ունեցող սովորողները մեկուսացված չեն.
14. Ուսումնական հաստատությունն ունի ռեսուրս-սենյակ՝ ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների համար.
15. ուսումնական հաստատության ռեսուրս-սենյակ այցելող ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների թիվը և տոկոսը.
16. ուսումնական հաստատության ռեսուրս-սենյակ այցելող ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների ծնողների (խնամակալների) թիվը.
17. Ուսումնական հաստատությունում հաղթահարված են ներառականությունը խաթարող ֆիզիկական խոչընդոտները (թեքահարթակ, հենակ և այլն).
18. Ուսումնական հաստատությունում հաղթահարված են ներառականությունը խաթարող սոցիալական խոչընդոտները (վերաբերմունք, կարծրատիպ):

Ուսուցիչները կարողանում են ուսումնական ծրագիրը, դասի պլանը, ուսուցանման գործընթացը հարմարեցնել ԿԱՊԿ ունեցող երեխաների կարիքներին և մշտապես խրախուսում են նրանց.

19. անհատական ուսումնական պլանները մշակվում են համաձայն հանրակրթության պետական չափորոշչի և առարկայական ծրագրերի՝ հաշվի առնելով սովորողների կարիքները, ընդունակությունները, հնարավորությունները, ձեռքբերումները և առաջընթացը.
20. այնուսուցիչների թիվը, ովքեր ունեն դրական դիրքորոշում ներառական կրթության նկատմամբ.
21. ուսուցիչները գիտակցում են ներառական կրթության վերաբերյալ կարծրատիպերի առկայությունը, դրանց վերացման անհրաժեշտությունը և ձեռնարկում են համապատասխան քայլեր.
22. ուսուցիչները ունեն հավասար վերաբերմունք բոլոր երեխաների նկատմամբ՝ անկախ նրանց միջև եղած տարբերություններից և նրանց առանձնահատուկ կարիքներից.
23. ուսուցիչները կարողանում են հայտնաբերել կարծրատիպեր ամրապնդող վարքագիծ կամերևույթ դասարանում, դպրոցում, ուսումնական նյութերում և նույնիսկ սեփական վարքագծում:

ԿԱՊԿ ունեցող երեխաների հավասարապես մասնակցում են դպրոցի և դասի բոլոր գործընթացներին՝ ըստ իրենց կարողությունների առավելագույն աստիճանի.

24. Ուսումնական հաստատության այն սովորողների թիվը և տոկոսը, ովքեր ունեն ԿԱՊԿ.
25. Ուսումնական հաստատությունից հեռացած (ուսումն անավարտ թողած) ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների թիվը և տոկոսը.
26. ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների բացակայությունների տարեկան միջին թիվը՝ ժամ/սովորող.
27. արտադասարանական աշխատանքների խմբակներում ներառվող և աշխատանքներին մասնակցող ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների թիվը և տոկոսը.

28. Ուսումնական հաստատության աշակերտական խորհրդում ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների թիվը:

Ուսումնական հաստատության սովորողները գիտակցում են ԿԱՊԿ ունեցող իրենց ընկերների նկատմամբ գոյություն ունեցող կարծրատիպերի վերացման անհրաժեշտությունը և օգնում են փոխել դրանք.

29. ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների նկատմամբ հանդուրժողականության ձևավորմանն ուղղված աշակերտական նախաձեռնությունների թիվը և ձևերը.

30. Ուսումնական հաստատության կայքում և (կամ) աշակերտական թերթում ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների կամ հաշմանդամության թեմայով սովորողների կողմից պատրաստված նյութերի, հոդվածների, լուսանկարների, և այլ հրապարակումների թիվը:

Ուսումնական հաստատությունում ապահովված է սեռերի և ազգային փոքրամասնությունների երեխաների միջև հավասարությունը.

31. սեռերի հավասարության գործակիցը.

32. աշակերտական խորհրդում սեռերի հավասարության գործակիցը.

33. գերազանց տարեկան առաջադիմություն ունեցող տղաների թվի հարաբերությունը գերազանց առաջադիմություն ունեցող աղջիկների թվին.

34. տարեկան անբավարար գնահատական (գնահատականներ) ունեցող տղաների թվի հարաբերությունը տարեկան անբավարար գնահատական (գնահատականներ) ունեցող աղջիկների թվին.

35. տղաների տարեկան միջին բացակայությունների թվի հարաբերությունն աղջիկների տարեկան միջին բացակայությունների թվին (ժամերով.)

36. «Մաթեմատիկա», «Ֆիզիկա», «Քիմիա» և «Կենսաբանություն» առարկաներից տղաների և աղջիկների տարեկան միջին առաջադիմությունը.

37. Ուսումնական հաստատությունում սովորող ազգային փոքրամասնությունների երեխաների թիվը և տոկոսը.

38. աշակերտական խորհրդի անդամ ազգային փոքրամասնությունների երեխաների թիվը.

39. Ուսումնական հաստատությունում սովորող ազգային փոքրամասնությունների երեխաների միջին տարեկան առաջադիմությունը.

40. անվճար դասագրքեր ստացող սովորողների թիվը և տոկոսը.

41. անվճար սնունդ ստացող սովորողների թիվը և տոկոսը.

42. սոցիալապես անապահով ընտանիքներից սովորողների համար հաստատության իրականացրած սոցիալական աջակցության ծրագրերը և դրանց թիվը.

43. ուսումնական հաստատության կողմից իրականացված՝ ներառական կրթության առնչվող արտադասարանական միջոցառումների (գրույցներ, կինոնկարների դիտումներ, քննարկումներ, կլոր-սեղաններ, սեմինարներ, էքսկուրսիաներ և այլն) թիվը՝ ըստ դասարանների:

Ներառական կրթության և հավասարության ապահովումը նկարագրող հիմնական ցուցանիշներին և չափանիշներին հաստատության համապատասխանությունը գնահատելու ձևերը ներառում են և՛ փաստաթղթային ուսումնասիրություն, և՛ դիտարկում-փաստագրում, և՛ հարցումների իրականացում:

Մաս 4-ում բերված չափանիշներ 1-ից 14-ի, 17-ից 23-ի, 29-ի և 42-ի համար անհրաժեշտ է կատարել փաստաթղթային ուսումնասիրություն, դիտարկում-փաստագրում կամ հարցումներ և լրացնել ստորև բերված Աղյուսակ 28-ը:

Աղյուսակ 28. Հաստատությունում ներառական կրթության իրականացմանը վերաբերվող չափանիշներ

Չափանիշ	Այո	Ոչ	Մենաբանություն
Ներառական կրթության զարգացումը որպես նպատակ ամրագրված է ուսումնական հաստատության զարգացման ծրագրում	Այո		(Եթե այո, ապա կատարել հղում համապատասխան փաստաթղթից:)
Ուսումնական հաստատության զարգացման ծրագրում պլանավորված են ներառական կրթության ապահովմանն ուղղված համապատասխան միջոցառումներ, այդ թվում՝ ուսուցիչների վերապատրաստումներ	Այո		(Եթե այո, ապա կատարել հղում և թվարկել ներառական կրթության ապահովմանն ուղղված համապատասխան միջոցառումները:)
Ուսումնական հաստատության տնօրենն ունի ներառական կրթության գործընթացի համակարգման լիազորություններով օժտված տեղակալ (կամ այն պատվիրակված է տեղակալներից որևէ մեկին)։	Այո		(Եթե այո, ապա նշել համապատասխան աշխատակցի սվյալները և նկարագրել պարտականությունների շրջանակը:)
Ուսումնական հաստատության վեր կայքում գործում է ներառական կրթության բաժին՝ ընտանիքի և համայնքի հետ հետադարձ կապի հնարավորությամբ		Ոչ	(Եթե այո, ապա նկարագրել կայքի ներառական կրթության բաժինը, ինչպիսի նյութեր են տեղադրված կայքում, դրանց թարմացման հաճախականությունը, հաճախորդների թիվը և այլն):
Ուսումնական հաստատությունն իրականացնում է երեխաների հավասար իրավունքներին, հանդուրժողականությանը նվիրված և նման այլ ուսումնական ծրագրեր:	Այո		(Եթե այո, ապա նշել այդ ծրագրերը դասընթացները, ներառված սովորողների թիվը ըստ դասարանների, դրանց հատկացված շաբաթական ժամերը ըստ դասարանների, և գնահատել դրանց արդյունավետությունը:)
Վերջին 5 տարում տնօրինությունը մասնակցել է ներառական հաստատությունների կառավարման թեմայով վերապրաստման ¹	Այո		(Եթե այո, ապա նշել վերապատրաստող կազմակերպությունը, վերապատրաստման ամսաթիվը, և տևողությունը ժամերով, ինչպես նաև մեկնարանել դրա արդյունավետությունը:)
Ուսումնական հաստատությունն ունի ներառական կրթության թեմաներով վերապատրաստված և վերապատրաստող ուսուցիչներ: Վերջին 5 տարում ներառական կրթության թեմաներով վերապատրաստում անցած ուսուցիչների թիվը:	Այո		Վերապատրաստվել են 6 ուսուցիչներ <<Հույսի կամոնիջ>> <<Վորլդ Վիժն Հայաստան>> կազմակերպությունների կողմից 28.08.2019թ. 30-ժամյա դասընթաց, 4 ուսուցիչ 19-21.05.2021թ. 18-ժամյա դասընթաց, 2 ուսուցիչ
Ուսումնական հաստատությունում ամենուրեք (դասասենյակներ, դահլիճներ, գրադարաններ և այլն) տեղաշարժման տարբեր խնդիրներ ունեցող անձնաց համար ապահովված է ֆիզիկական մատչելիություն		Ոչ	(Եթե այո, ապա նկարագրել ինչպիսի պայմաններ են ստեղծված տեղաշարժման տարբեր խնդիրներ ունեցող անձնաց համար ֆիզիկական մատչելիության ապահովման համար:)
Հաստատությունն ունի ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների հոգեբանամանկավարժական աջակցության թիմ (հատուկ մանկավարժ, սոցիալական աշխատող, հոգեբան, ուսուցչի օգնական և այլն)	Այո		(Եթե այո, ապա թվարկել հոգեբանամանկավարժական աջակցության ինչ հաստիքեր ունի հաստատությունը, ինչպես է կազմակերպվում նրանց աշխատանքը: Նկարագրել նաև ներառական կրթության ուղղությամբ

			<p>համապատասխան աշխատողների պարտականությունների շրջանակը, կրթության առանձնահատուկ պայմաններ կարիք ունեցող երեխաների հետ վարվող աշխատանքները, լրացուցիչ հաստիքների կարիքը, և այլն:)</p>
ԿԱՊԿ ունեցող սովորողներն ապահովված են դասագրքերով, գրենական պիտույքներով, հարմարանքներով, այլ պարագաներով,			<p>(Եթե այո, ապա թվարկել նշել ինչ դասագրքեր են օգտագործում ֆունկցիաների տարատեսակ սահմանափակումներ ունեցող սովորողները, դրանց քանակը, ձևը բերման տարեթիվը, ֆիզիկական վիճակը և այլն:)</p>
Հաստատությունում առկա են ուսումնամեթոդական նույթեր և սարքավորումներ լսողության և տեսողության գործառույթի բացակայություն կամ սահմանափակում ունեցող աշակերտների համար			<p>(Եթե այո, ապա թվարկել ինչ սարքավորումներ և ուսումնամեթոդական նյութեր ունի հաստատությունը լսողության և տեսողության ֆունկցիայի բացակայություն կամ սահմանափակում ունեցող սովորողների համար, դրանց քանակը, ձևը բերման տարեթիվը, ֆիզիկական վիճակը, օգտագործման հաճախականությունը, արդյունավետությունը և այլն: Նշել նաև լրացուցիչ սարքավորումների և ուսումնամեթոդական նյութերի կարիքը:)</p>
Ուսումնական հաստատության դասասենյակների դասավորվածությունն այնպիսին է, որ ԿԱՊԿ ունեցող սովորողները մեկուսացված չեն			<p>(Եթե այո, ապա նկարագրել ԿԱՊԿ ունեցող երեխաների համար ուսուցման կազմակերպման պայմանները, դասասենյակների դասավորվածությունը, ինչպես նաև նրանց դասերին մասնակցության պայմաններն ու ձևերը:)</p>
Ուսումնական հաստատությունն ունի ռեսուրս-սենյակ ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների համար			<p>(Եթե այո, ապա նկարագրել ԿԱՊԿ ունեցող երեխաների համար նախատեսված ռեսուրս-սենյակի ֆիզիկական վիճակը, չափերը, հազեցվածությունը սարքավորումներով և ուսումնամեթոդական նյութերով, ինչպես նաև սենյակի օգտագործման հաճախականությունը: Նշել նաև լրացուցիչ սարքավորումների և ուսումնամեթոդական նյութերի կարիքը:)</p>
Ուսումնական հաստատությունում հաղթահարված են ներառականությունը խաթարող ֆիզիկական խոչընդոտները (թեքահարթակ, հենակ և այլն)			<p>(Եթե այո, ապա նկարագրել, թե ինչպես և մանրամասնել ինչ պայմաններ կան հաստատությունում կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների համար օրինակ թեքահարթակ, հենակներ և այլն: Թվարկել նաև լրացուցիչ կարիքները:)</p>
Ուսումնական հաստատությունում հաղթահարված են ներառականությունը խաթարող սոցիալական խոչընդոտները (վերաբերմունք, կարծրատիպ)			<p>(Կատարել հարցում պարզելու, թե արդյոք հաստատությունում հաղթահարված են ներառականությունը խաթարող սոցիալական խոչընդոտները (վերաբերմունք, կարծրատիպ): Հարցման մեջ ներառել ուսուցիչներին,</p>

			սովորողներին, ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների, ծնողներին, և վարչական կազմը: Նկարագրել, հարցման արդյունքները:)
Անհատական ուսումնական պլանները մշակվում են համաձայն հանրակրթության պետական չափորոշիչի և առարկայական ծրագրերի՝ հաշվի առնելով սովորողների կարիքները, ընդունակությունները, հնարավորությունները, ձեռքբերումները, առաջընթացը			.....
Ուսուցիչների թիվը, ովքեր ունեն դրական դիրքորոշում ներառական կրթության նկատմամբ			(Ուսուցիչների դիրքորոշումը պարզելու նպատակով անհրաժեշտ է իրականացնել հարցումներ ուսուցիչների, սովորողների, այդ թվում՝ ԿԱՊԿ ունեցողների, ծնողների, և վարչական կազմի շրջանում: Ուսուցիչների շրջանում հետազոտության արդյունքներով հաշվարկել նրանց թիվը, ովքեր ունեն դրական դիրքորոշում ներառական կրթության նկատմամբ:)
Ուսուցիչները գիտակցում են ներառական կրթության վերաբերյալ կարծրատիպերի առկայությունը, դրանց վերացման անհրաժեշտությունը և ձեռնարկում են համապատասխան քայլեր	Այո		(Ուսուցիչների դիրքորոշումը պարզելու նպատակով անհրաժեշտ է իրականացնել հարցումներ ուսուցիչների, սովորողների, այդ թվում՝ ԿԱՊԿ ունեցողների, ծնողների, և վարչական կազմի շրջանում)
Ուսուցիչները ունեն հավասար վերաբերմունք բոլոր երեխաների նկատմամբ, անկախ նրանց միջև եղած տարբերություններից և նրանց առանձնահատուկ կարիքներից	Այո		(Ուսուցիչների վերաբերմունքը պարզելու նպատակով անհրաժեշտ է իրականացնել հարցումներ ուսուցիչների, սովորողների, այդ թվում՝ ԿԱՊԿ ունեցողների, ծնողների, և վարչական կազմի շրջանում)
Ուսուցիչները կարողանում են հայտնաբերել կարծրատիպեր ամրապնդող վարքագիծ կամ երևույթ դասարանում, դպրոցում, ուսումնական նյութերում և նույնիսկ սեփական վարքագծում	Այո		(Կարծրատիպեր ամրապնդող վարքագիծ կամ երևույթ հայտաբերելու ուսուցիչների ունակությունը պարզելու նպատակով անհրաժեշտ է իրականացնել հարցումներ ուսուցիչների, սովորողների, այդ թվում՝ ԿԱՊԿ ունեցողների, ծնողների, ինչպես նաև վարչական կազմի շրջանում)
Ուսումնական հաստատությունն իրականացնում է սոցիալական աջակցության ծրագրեր սոցիալապես անապահով ընտանիքներից սովորողների համար	Այո		(Եթե այո, ապա նկարագրել, թե ինչպիսի սոցիալական աջակցության ծրագրեր է իրականացնում հաստատությունը սոցիալապես անապահով ընտանիքներից սովորողների համար, այդ ծրագրերին մասնակից սովորողների թիվը և այլն:)
ԿԱՊԿ ունեցող սովորողներին կատմամբ հանդուրժողականության ձևավորմանն ուղղված սովորողներին ախտաբանությունները			(նկարագրել հաստատության սովորողների այն որոնք ուղղված են ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների նկատմամբ հանդուրժողականության ձևավորմանը)

Ամփոփել ներառական կրթության իրականացման ուղղությամբ հաստատության հիմնական ցուցանիշները և կատարել եզրահանգումներ:

Մաս 4-ում բերված ցուցանիշներ 15, 16 և 24-ից 42-ի համար անհրաժեշտ է կատարել փաստաթղթային ուսումնասիրություն և փաստագրում, այնուհետ լրացնել ստորև Աղյուսակ 29-ը:

Աղյուսակ 29. Տվյալներ հաստատությունում ներառական կրթության իրականացման և հավասարության ապահովման խնդիրների վերաբերյալ

Ցուցանիշ	2019-2020 ուստ արի	2020-2021 ուստ արի	2021-2022 ուստ արի
Հաստատության ռեսուրս-սենյակ այցելող ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների թիվը և տոկոսը (ռեսուրս-սենյակ այցելող ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների տոկոսը հաշվարկել ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների ընդհանուր թվի նկատմամբ)			
Հաստատության ռեսուրս-սենյակ այցելող ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների ծնողների (խնամակալների) թիվը			
Հաստատության այն սովորողների թիվը և տոկոսը, ովքեր ունեն ԿԱՊԿ (ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների թիվը և տոկոսը հաշվարկել ըստ հաշմանդամության և կարիքների տիպերի՝ հաստատության սովորողների ընդհանուր թվի նկատմամբ).			
Հաստատությունից հեռացած (ուսումն անավարտ թողած) ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների թիվը և տոկոսը (ուսումն անավարտ թողած ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների տոկոսը հաշվարկել ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների ընդհանուր թվի նկատմամբ)			
ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների բացակայությունների տարեկան միջին թիվը՝ ժամ/սովորող			
Արտադասարանական աշխատանքների խմբակներում ներառվող և աշխատանքներին մասնակցող ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների թիվը			
Ուսումնական հաստատության աշակերտական խորհրդում ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների թիվը			
ԿԱՊԿ ունեցող սովորողներին կատարմամբ հանդուրժողականության ձևավորմանն ուղղված սովորողներին ախաձեռնությունների թիվը տվյալ ուստարում			
Հաստատության վեբ կայքում և (կամ) աշակերտական թերթում ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների կամ հաշմանդամության թեմայով սովորողների կողմից պատրաստված նյութերի, հոդվածների, լուսանկարների, և այլ հրապարակումների թիվը			
Մեռերի հավասարության գործակիցը (հաշվարկ. հաստատությունում սովորող աղջիկների ընդհանուր թվի հարաբերությունը տղաների ընդհանուր թվին)			
Աշակերտական խորհրդում մեռերի հավասարության գործակիցը (հաշվարկ. աշակերտական խորհրդում ընդգրկված աղջիկների թվի հարաբերությունը տղաների թվին)			
Գերազանց տարեկան առաջադիմություն ունեցող տղաների թվի հարաբերությունը գերազանց տարեկան առաջադիմություն ունեցող աղջիկների թվին			
Տարեկան անբավարար գնահատական (գնահատականներ) ունեցող տղաների թվի հարաբերությունը տարեկան անբավարար գնահատական (գնահատականներ) ունեցող աղջիկների թվին			
Տղաների տարեկան միջին բացակայությունների թվի հարաբերությունը աղջիկների տարեկան միջին բացակայությունների թվին (ժամերով)			
«Մաթեմատիկա», «Ֆիզիկա», «Քիմիա» և «Կենսաբանություն» առարկաներից տղաների և աղջիկների տարեկան միջին առաջադիմությունը			
Հաստատությունում սովորող ազգային փոքրամասնությունների երեխաների թիվը և տոկոսը (ազգային փոքրամասնությունների տոկոսը հաշվարկել հաստատության սովորողների ընդհանուր թվի նկատմամբ)			
Աշակերտական խորհրդի անդամ ազգային փոքրամասնությունների երեխաների թիվը			
Հաստատությունում սովորող ազգային փոքրամասնությունների երեխաների միջին տարեկան առաջադիմությունը			

Անվճար դասագրքեր ստացող սովորողների թիվը և տոկոսը (անվճար դասագրքեր ստացող սովորողների տոկոսը հաշվարկել հաստատության սովորողների ընդհանուր թվի նկատմամբ)			
Անվճար սնունդ ստացող սովորողների թիվը և տոկոսը (անվճար սնունդ ստացող սովորողների տոկոսը հաշվարկել հաստատության սովորողների ընդհանուր թվի նկատմամբ)			
Սոցիալապետական ապահովման և ընտանիքների ցուցակների համար հաստատության իրականացրած սոցիալական աջակցության ծրագրերի թիվը տվյալ ուստարում			
Հաստատության կողմից իրականացվող սոցիալական աջակցության ծրագրերի թիվը			
Հաստատության կողմից իրականացված՝ ներառական կրթությանն առնչվող արտադասարանական միջոցառումների (գրույցներ, կինոնկարների դիտում, քննարկումներ, կլորսեղաններ, սեմինարներ, էքսկուրսիաներ և այլն) թիվը և արտադասարանների			

Ամփոփել ներառական կրթության իրականացման և հավասարության ապահովման ուղղությամբ հաստատության հիմնական ցուցանիշները, վերլուծել դրանք և կատարել եզրահանգումներ:

Մաս 5. Համայնքային մասնակցություն

«Ծնողները, ընտանիքները, մանկավարժները և համայնքները միասնաբար – այս այն լավագույն համագործակցությունն է, որը կարող է ապահովել բոլոր աշակերտների համար անհրաժեշտ աջակցության տրամադրումը՝ ուսման և կյանքի մեջ հաջողությունների հասնելու նպատակով:

Միջազգայնորեն տարանջատում են ծնողների, ընտանիքների, և համայնքների մասնակցության 6 ձև: Դրանք են՝

- ծնողական և ընտանեկան խնամքը, ուշադրությունը և հոգածությունը երեխայի հանդեպ.
- ծնողների, ընտանիքի և համայնքի մշտական հաղորդակցությունը ուսումնական հաստատության հետ.
- ծնողների, ընտանիքի և համայնքի կամավորական բնույթի գործունեությունը՝ ուղղված ուսումնական հաստատությանն օժանդակելուն.
- աջակցությունը երեխային իր տնային աշխատանքների կատարման մեջ և սովորելու գործընթացում.
- ծնողների, ընտանիքի և համայնքի ներգրավվածությունը ուսումնական հաստատության կողմից որոշումների կայացման գործընթացում.
- Ուսումնական հաստատության համագործակցությունը տեղական իշխանությունների և համայնքների հետ:»⁷

Այսպիսով ծնողների, ընտանիքի և համայնքի մասնակցությունը համարվում է ուսումնական հաստատության գործունեության բարելավման կարևոր գործոն: Մասնակցության առաջնային և կարևորագույն ձևն է ծնողների և ընտանիքի կողմից երեխայի հանդեպ ուշադրությունը, հոգածությունը խնամքը, ներառյալ ուսումնական հաստատություն երեխայի կանոնավոր հաճախումն ապահովելը: Կարևոր է նաև ծնողների մշտական կապը ուսումնական հաստատության հետ, ծնողական ժողովներին կանոնավոր մասնակցությունը՝ երեխայի բացակայությունների, առաջադիմության, հաջողությունների և խնդիրների վերաբերյալ տեղեկացված լինելու և նրան աջակցելու համար:

⁷(NEA Education Policy and Practice Department, Center for Great Public Schools, 1201 16th St., NW, Washington, D.C. 20036)

Ծնողական և ընտանեկան մասնակցության տեսանկյունից շատ կարևոր է նաև երեխայի տնային հանձնարարությունների կատարումը վերահսկելը և անհրաժեշտության դեպքում նրան աջակցելը՝ նպաստելով երեխայի մոտ սնվորելու նկատմամբ սիրո և հակումների առաջացմանը: Ծնողներն իրավունք ունեն հետևել երեխայի ուսումնառությանը ուսումնական հաստատությունում, մասնակցել դասալսումներին, սակայն մեր երկրում նրանց մասնակցության այս ձևը տարածված չէ և ծնողների մասնակցության աստիճանը երեխայի ուսումնառության գործընթացին հաստատությունում հիմնականում ցածր է:

Մասնակցության ամենատարածված ձևը Հայաստանում ծնողների, ընտանիքի, և համայնքի կամավորական բնույթի գործունեությունն է՝ հաստատությանն օժանդակելու և երեխաների համար միջոցառումներ կազմակերպելու նպատակով: Ընտանիքները, ծնողները և համայնքները հաստատությանն աջակցում են նաև կամավոր դրամական ներդրումներով, աշխատանքով, գույքով կամ նյութերով, ինչպես նաև միջոցառումների կազմակերպմամբ և դրանց մասնակցությամբ:

Մասնակցության առավել մեծ աստիճանի հասնելու համար կարևոր նշանակություն ունի ծնողների, ընտանիքների և համայնքների ներգրավվածությունը ուսումնական հաստատության կողմից որոշումների կայացմանը, ինչը Հայաստանում ապահովվում է հաստատության կոլեգիալ կառավարման մարմնի՝ խորհրդի, ինստիտուտի միջոցով: Խորհրդի կազմում ներառվում են հաստատության սովորողների ծնողները, մանկավարժները, տարածքային կառավարման մարմնի, նախարարության և տեղական ինքնակառավարման մարմնի ներկայացուցիչները: Ուսումնական հաստատության կառավարմանը մասնակցում են ուսումնական հաստատության աշակերտական խորհրդի անդամները՝ խորհրդակցական ձայնի իրավունքով:

Մասնակցության բարձրացման կարևոր գործոններից է հաստատության կողմից իրականացված քայլերը, որոնք ուղղված են հաստատության և տեղական ինքնակառավարման մարմինների հետ, ինչպես նաև տարբեր համայնքային կառույցների հետ համագործակցության ամրապնդմանը: Ոչ միայն համայնքը պետք է ակտիվորեն մասնակցի հաստատության գործունեությանը, այլ նաև պետք է գործի հետադարձ կապը: Հաստատությունը գործուն մասնակցություն պետք է ունենա համայնքի հիմնախնդիրների լուծմանը՝ այդ գործընթացում ներգրավելով նաև սովորողներին: Այն պետք է հանդիսանա տվյալ համայնքի կրթամշակութային կենտրոնը, լինի համայնքահեն: Հաստատության գործունեության ներքին գնահատման գործընթացը պետք է բացահայտի, թե որքանով է արդյունավետ սովորող-ծնող-հաստատություն-համայնքի համագործակցությունը, որքանով է այն նպաստում կրթության որակի բարձրացմանը:

Ծնողների, ընտանիքի և համայնքի մասնակցությունը նկարագրող ցուցանիշներին ու չափանիշներին հաստատության համապատասխանությունը գնահատելու ձևերը ներառում են ինչպես փաստաթղթային ուսումնասիրություն, փաստագրում և դիտարկում, այնպես էլ հարցում: Ստորև բերվում են սովորողների և նրանց ծնողների մասնակցության վերաբերյալ ցուցանիշները:

Ուսումնական հաստատությունում սովորողների և տնօրինության համագործակցությունը, սովորողների մասնակցությունը հաստատության գործունեությանը.

1. տնօրինությունը խթանում է սովորողների նախաձեռնությունները, օժանդակում դրանց իրագործմանը.
2. սովորողների մասնակցությունն իրենց վերաբերող խնդրահարույց հարցերի վերաբերյալ տնօրինության կողմից որոշումների ընդունմանը, նման դեպքերի թիվը և մասնակցություն ունեցած սովորողների տոկոսը.
3. սովորողների կողմից առաջարկված նոր նախաձեռնությունները և դրանց թիվը, նախաձեռնություններին մասնակցություն ունեցած սովորողների տոկոսը.
4. սովորողների կողմից կազմակերպած միջոցառումները և դրանց թիվը, միջոցառումներին մասնակցություն ունեցած սովորողների տոկոսը.
5. սովորողների մասնակցությունը հաստատության ներքին կարգապահական կանոնների մշակմանը, մասնակցություն ունեցած սովորողների տոկոսը

6. իրենց հուզող հարցերի վերաբերյալ սովորողների կողմից կազմակերպված համաժողովները, սեմինարները, կլոր-սեղանները, քննարկումները, դրանց թիվը, և մասնակցություն ունեցած սովորողների տոկոսը.
7. սովորող-սովորող և սովորող-ուսուցիչ հարաբերությունները ուսումնական հաստատությունում:
8. աշակերտական խորհրդի նախաձեռնած քայլերն՝ ուղղված ուսման մեջ կամ այլ հարցերում խնդիրներ ունեցող սովորողներին աջակցելուն.
9. աշակերտական խորհրդի ձեռնարկած միջոցները՝ սովորողների միջև ծագած վեճերին և խնդիրներին լուծում տալու նպատակով.
10. աշակերտական խորհրդի կողմից նախաձեռնած միջոցառումները՝ ներառյալ շարաթօրյակները, հաստատության և դպրոցամերձ տարածքի մաքրման աշխատանքները, դրանց հաճախականությունը և մասնակից սովորողների տոկոսը.
11. աշակերտական խորհրդի գործունեության համապատասխանությունը ժողովրդավարության և ինքնավարության սկզբունքներին:

Ուսումնական հաստատության ծնողական խորհուրդը սերտ համագործակցում է տնօրինության և աշակերտական խորհրդի հետ, նպաստում սովորողների ուսումնադաստիարակչական աշխատանքներին.

12. սովորողների ուսումնադաստիարակչական գործընթացի վերաբերյալ ծնողական խորհրդի կողմից տնօրինությանը ներկայացրած առաջարկությունները, դրանց թիվը և ընդունված առաջարկների տոկոսը ներկայացվածի նկատմամբ.
13. ծնողական խորհրդի կողմից կազմակերպված միջոցառումները (հանդեսներ, հավաքներ, երեկույթներ, էքսկուրսիաներ, ճանաչողական այցեր և այլն) դրանց թիվը, մասնակից ծնողների թիվը և սովորողների տոկոսը.
14. ծնողական խորհրդի կողմից ուսուցիչներին խրախուսելու, նրանց նկատմամբ կարգապահական կամ այլ տույժեր կիրառելու վերաբերյալ և նմանատիպ առաջարկությունները, դրանց թիվը.
15. ծնողական խորհրդի հանդիպումների հաճախականությունը և դրանց ընթացքում քննարկված հարցերի շրջանակները.
16. ծնողական խորհրդի կողմից հաստատության ծնողագուրկ և սոցիալապես անապահով ընտանիքներից սովորողներին տրամադարվող աջակցությունը, ձևերը և աջակցություն ստացող սովորողների տոկոսը.
17. ծնողական և աշակերտական խորհրդների համագործակցությունը և դրա ձևերը.
18. ուսումնական հաստատության առօրյաից և տեղի ունեցող իրադարձություններից ծնողների տեղեկացվածության աստիճանը.
19. ծնողների ներգրավվածությունը սովորողների արտադպրոցական և արտադասարանական աշխատանքներում, ներգրավվածության ձևերը և նման աշխատանքներում ընդգրկված ծնողներին տոկոսը.
20. Այն ծնողների տոկոսը, որոնք օգտվում են <https://sarukhan2.schoolsite.am/>, <http://ktak.am>, <http://www.armedu.am>, <http://forum.armedu.am/>, <http://lib.armedu.am>, և այլ կրթական կայքերից, ինչպես նաև հաստատության կայքից:

Ուսումնական հաստատությունն ու համայնքը համագործակցում են, և հաստատությունը վարում է ակտիվ հասարակական կյանք.

21. ուսումնական հաստատության շենքային պայմանների բարելավման, տարածքի բարեկարգման, ուսումնականության բազայի համալրման և այլ աշխատանքներին համայնքի մասնակցությունը, այդ գործունակատարված ներդրումները.
22. համայնքային հիմնախնդիրների վերաբերյալ սովորողների տեղեկացվածությունը և նրանց մասնակցությունը համայնքի աշխատանքներին, մասնակցության ձևերը, մասնակցություն ունեցած սովորողների տոկոսը.
23. ուսումնական հաստատության կողմից համայնքի բնակիչների համար կազմակերպված և անցկացված միջոցառումները և դրանց թիվը, մասնակից սովորողների տոկոսը և համայնքի ներկայացուցիչների թիվը.
24. ուսումնական հաստատության կողմից հասարակական կազմակերպությունների հետ համատեղ իրականացված կրթական ծրագրերը, դրանց թիվը և մասնակից սովորողների թիվը՝ ըստ ծրագրերի:

Մաս 5-ում բերված ցուցանիշներ 1-ից 7 ցուցանիշների համար անհրաժեշտ է կատարել սվյալների ու տեղեկատվության հավաքագրում, փաստաթղթային ուսումնասիրություն կամ դիտարկում-փաստագրում, այնուհետ լրացնել ստորև Աղյուսակ 30-ը:

Աղյուսակ 30. Տվյալներ հաստատության գործունեությանը սովորողների մասնակցության վերաբերյալ

Ցուցանիշ	2019-2020 ուստարի	2020-2021 ուստարի	2021-2022 ուստարի
Դեպքերի թիվը, երբ սովորողները մասնակցություն են ունեցել իրենց վերաբերող խնդրահարույց հարցերի շուրջ տնօրինության կողմից որոշումների կայացմանը			1
Սովորողների կողմից առաջարկված նոր նախաձեռնությունների թիվը	1	1	3
Սովորողների կողմից կազմակերպված միջոցառումների թիվը	2	2	9
Իրենց հուզող հարցերի վերաբերյալ սովորողների կողմից կազմակերպված համաժողովների, սեմինարների, կլոր-սեղանների, քննարկումների թիվը	1	1	3
Նկարագրել, թե ինչպես է տնօրինությունը խթանում է սովորողների նախաձեռնությունները, օժանդակում դրանց իրագործմանը <i>Տնօրինությունը սովորողների կողմից ներկայացված նախաձեռնությունների շուրջ կազմակերպում է քննարկումներ և հնարավորության սահմաններում ընդառաջում</i>			
....			
Սովորողների մասնակցությունը իրենց վերաբերող խնդրահարույց հարցերի շուրջ տնօրինության կողմից ընդունված որոշումներին և դրանց կայացմանը մասնակցություն ունեցած սովորողների տոկոսը			
Նկարագրել վերջին 3 տարում քննարկված խնդրահարույց հարցերը և ընդունված որոշումները	Ամսաթիվ	Մասնակից սովորողների տոկոսը՝ սովորողների ընդհանուր թվի նկատմամբ	Մեկնաբանություն
Դպրոցում բջջային հեռախոսներից օգտվելու կարգի մշակում	10.09.2021թ.	20	
Սովորողների կողմից առաջարկված նոր նախաձեռնությունները և նախաձեռնություններին մասնակցություն ունեցած սովորողների տոկոսը			
Նկարագրել վերջին 3 տարում սովորողների կողմից առաջարկված	Ամսաթիվ	Մասնակից սովորողների տոկոսը՝ սովորողների	Մեկնաբանություն

նոր նախաձեռնությունները		ընդհանուր թվի նկատմամբ	
1. Անցկացնել մրցույթներ <<Լավագույն առաջադիմության դասարան>> խորագրով	21.01.2017թ.	20 աշակերտ 6%	
2. Դպրոցական գույքի, դասագրքերի վերանորոգում և պահպանում	22.05.2021թ.	20 աշակերտ 6.1%	
3. Դպրոցի բակում սպորտային հրապարակի ստեղծում	30.06.2021թ.	16 աշակերտ 4.6%	
Սովորողների կողմից կազմակերպված միջոցառումները և միջոցառումներին մասնակցություն ունեցած սովորողների տոկոսը.			
Նկարագրել վերջին 3 տարում սովորողների կողմից կազմակերպված միջոցառումները	Ամսաթիվ	Մասնակից սովորողների տոկոսը սովորողների ընդհանուր թվի նկատմամբ	Համադպրոցական կամ դասարանային
1. Ուսուցչի օրվան նվիրված միջոցառումներ	05.10.2021-08.10.2021թթ.	125 աշակերտ 43.1%	Դասարանային
2. <<Առաջին բուժօգնություն>> միջոցառման կազմակերպում	04.10.2021թ..	22 աշակերտ 7.5%	Միջդասարանային
3.<<Ճանաչենք մեր հայրենիքը >> միջոցառում	08.10.2021թ..	21 աշակերտ 11 %	Դասարանային
4 Հայոց բանակի 30-ամյակին նվիրված միջոցառում	31.01.2022թ..	40 աշակերտ 13.7%	Համադպրոցական
5. Ամանորյա միջոցառումներ և դասարանների ամանորյա ձևավորման մրցույթ	20..12.2021թ.- 22.12.2021թ..	280 աշակերտ 96.5%	Դասարանային
6. Ծնորհավոր տոնը, սիրելի մայրիկ	07.03-11.03. 2021թ..	200 աշակերտ 69%	Դասարանային
7. Ազգային ավանդույթներ և տոներ (Զատիկ)	15.04.2022թ.	94 աշակերտ 32%	Դասարանային
8. Հուշարձանների միջազգային օրվան նվիրված այցելություններ համայնքում գտնվող հուշարձաններ և դրանց տարածքի մաքրման աշխատանքներ	10.04.- 17.04.2022թ.	150 աշակերտ 51.7%	Դասարանային
9. Մեծ Եղեռնին նվիրված միջոցառում	26.04.2022թ.	30 աշակերտ 10.3%	Համադպրոցական
10. ՀՀ անկախության 30-ամյակին նվիրված միջոցառում	30.09.2021թ.	40 աշակերտ 13.8%	Համադպրոցական
Սովորողների մասնակցությունը հաստատության ներքին կարգապահական կանոնների մշակմանը և մասնակցություն ունեցած սովորողների տոկոսը			
Նկարագրել վերջին 3 տարում հաստատության ներքին կարգապահական կանոնների մշակմանը սովորողների մասնակցության դեպքերը	Ամսաթիվ	Մասնակից սովորողների տոկոսը սովորողների ընդհանուր թվի նկատմամբ	Մեկնաբանություն
1. Առաջարկություններ կապված դպրոցում էթիկայի և քաղաքավարության	30.08.2020թ.	2 աշակերտ 0.6%	

կանոնները աշակերտների հետ	խախտած			
2. Առաջարկություն աշակերտական կրելու վերաբերյալ	հազուստ	Պարբերաբար ուստարվա ընթացքում	60 աշակերտ 18.1%	
<i>Իրենց հուզող հարցերի վերաբերյալ սովորողների կողմից կազմակերպված համաժողովները, սեմինարները, կլոր-սեղանները, քննարկումները և մասնակցություն ունեցած սովորողների տոկոսը</i>				
Թվարկելվերջին 3 տարում սովորողների կողմից կազմակերպված համաժողովները, սեմինարները, կլոր-սեղանները, նշել դրանց թեմաները	3	Ամսաթիվ	Մասնակից սովորողների սովորողների ընդհանուր նկատմամբ	Մեկնաբանություն
1. Վնասակար սովորություններ		հոկտեմբեր.	30%	
2. Մասնագիտական կողմնորոշում		նոյեմբեր	20%	
3. Թմրամիջոցների և դրանց ապօրինի շրջանառության մասին		դեկտեմբեր	5%	
<u>Հաստատությունում սովորող - սովորող և սովորող - ուսուցիչ հարաբերություններում կապի խրամբում, փոխադարձ հարգանք:</u>				

Ամփոփել սովորողների մասնակցության վերաբերյալ հաստատության հիմնական ցուցանիշները, վերլուծել դրանք և կատարել եզրահանգումներ ու դրանց բարելավման վերաբերյալ:

Դպրոցում աշակերտները ակտիվորեն մասնակցում են կառավարման հարցերին, ներկայացնում են առաջարկություններ իրենց հուզող հարցերի վերաբերյալ, կազմակերպում կոր սեղաններ, քննարկումներ:

Աշակերտները մշտապես հետևում են դպրոցում կարգապահությանը, կազմակերպում են հերթապահությունները դասամիջոցներին:

Նրանք հաճախ տնօրենությանը առաջարկություններ են ներկայացնում ուսման որակի բարձրացման, ինչպես նաև նոր դասընթացների, մշակութային, ռազմահայրենասիրական միջոցառումների կազմակերպման վերաբերյալ և այլն:

Սովորողները աշակերտական խորհրդի անդամների գլխավորությամբ մասնակցում են դպրոցում կազմակերպվող բոլոր միջոցառումներին, _____ բացդասերին: Սովորողները օգնում են իրենց ուսուցիչներին միջոցառումների կազմակերպմանը և անցկացմանը: Բացի այդ նրանք առաջարկում են միջաբան միջոցառումներ նորն ախազներ:

Մաս 5-ում բերված չափանիշներ 8-ից 11-ի համար անհրաժեշտ է կատարել տվյալների և տեղեկատվության հավաքագրում, փաստաթղթային ուսումնասիրություն կամ դիտարկում-փաստագրում, այնուհետ լրացնել ստորև Աղյուսակ 31-ը:

Աղյուսակ 31. Տվյալներ հաստատության աշակերտական խորհրդի գործունեության վերաբերյալ

Ցուցանիշ			
Աշակերտական խորհրդի կողմից նախաձեռնված քայլերն ուղղված ուսման մեջ կամ այլ հարցերում խնդիրներ ունեցող սովորողներին աջակցելուն.			
Նկարագրել վերջին 3 տարում աշակերտական խորհրդի կողմից նախաձեռնված քայլերն ուղղված ուսման մեջ կամ այլ հարցերում խնդիրներ ունեցող սովորողներին աջակցելուն.	Ամսաթիվ	Աջակցություն ստացած սովորողների թիվը և տոկոսը՝ սովորողների ընդհանուր թվի նկատմամբ	Մեկնաբանություն
1. Սովորողների գիտելիքների յուրացման որակը բարձրացնելու և նպատակով առաջադիմության մեջ ետմնացող սովորողներ իօգնության կազմակերպում	Պարբերաբար ուստարվա ընթացքում	20 աշակերտ 6.9 %	
2. ԱԽ-ի ուսումնական հանձնախմբում և ԾԽ-ում քննարկումների միջոցով սովորողների չառաջադիմելու պատճառները և դրանց լուծումները գտնելու համար:	2 ամիս պարբերական ությամբ	6 աշակերտ 2 %	
3. <<Մեր ընթերցանության և գրքի նկատմամբ>> դասերի անցկացում	նոյեմբեր	60 աշակերտ 20.6 %	
Աշակերտական խորհրդի ձեռնարկած միջոցները սովորողների միջև ձագաձվեճերին և խնդիրներին լուծում ապահովելու նպատակով			
Նկարագրել վերջին երեք տարում աշակերտական աշակերտական խորհրդի կողմից ձեռնարկված միջոցները սովորողների միջև ձագաձվեճերին և խնդիրներին լուծում ապահովելու նպատակով	Ամսաթիվ	Աջակցություն ստացած սովորողների թիվը և տոկոսը՝ սովորողների ընդհանուր թվի նկատմամբ	Մեկնաբանություն
1. Կոնֆլիկտի պատճառների ուսումնասիրություն, բացատրական աշխատանքի կազմակերպում, անհրաժեշտության դեպքում ՄԿԱ փոխտնօրենի հետ քննարկում	2021-2022 ուստարի	3 աշակերտ 1 %	
2. ԱԽ-ի կարգապահական մասնախմբում սովորողների վարքագծի քննարկում	2021-2022 ուստարի	6 աշակերտ 2 %	
Աշակերտական խորհրդի կողմից նախաձեռնված միջոցառումները, ներառյալ շաբաթօրյակները, հաստատության և դպրոցամերձ տարածքի մաքրման աշխատանքները, դրանց հաճախականությունը և մասնակից սովորողների տոկոսը			
Նկարագրել վերջին 3 տարում աշակերտական խորհրդի կողմից նախաձեռնված վերոնշյալ միջոցառումները	Ամսաթիվ	Մասնակից սովորողների տոկոսը՝ սովորողների ընդհանուր թվի նկատմամբ	Մեկնաբանություն
1. Գտելիքի և դպրության օր	01.09.2021թ.	22 աշակերտ 7.6 %	համադպրոցական
2. Մպորտային միջոցառման կազմակերպում	29.04.2021թ..	15 աշակերտ 5.1 %	համադպրոցական
3. Ծառատունկի և շաբաթօրյակի կազմակերպում	ապրիլ	200 աշակերտ 69 %	համադպրոցական

4. <<Աշնան ցուցահանդեսի կազմակերպում գույներ>>	հոկտեմբեր .	25 աշակերտ 8.6 %	համադպրոցական
5. Տեսադասեր <<Աղբի և վնասակար թափոնների ազդեցությունը բնության և մարդու առողջության վրա>>	ապրիլ	60 աշակերտ 21%	համադպրոցական
6. Էքսկուրսիաների կազմակերպում << 1 օր բնության գրկում>>	մայիս	200 աշակերտ 69 %	համադպրոցական
7. Երեխաների պաշտպանության օրվան նվիրված միջոցառում	01.06.2022թ.	25 աշակերտ 8.6%	համադպրոցական
8. Դասարանների սանիտարական վիճակի գնահատում	Պարբերաբար	6 աշակերտ 2 %	համադպրոցական
9. Բազմաթիվ միջոցառումներ	այլ		
Նկարագրել աշակերտական խորհրդի գործունեության սկզբունքները և ձևերը՝ համապատասխանությունը ժողովրդավարության և ինքնավարության սկզբունքներին			

Ամփոփել հաստատության աշակերտական խորհրդի գործունեության ցուցանիշները և չափանիշները, վերլուծել դրանք և կատարել եզրահանգումներ դրանց բարելավման վերաբերյալ: Աշակերտական խորհրդի ակտիվ աշակերտների շնորհիվ դպրոցում բարձրացել է կարգապահությունը, կանխվել է ուշացումները, ինչպես նաև նրանք ակտիվ մասնակցել են միջոցառումների կազմակերպմանը:

Դպրոցի աշակերտական խորհրդի գործունեության ցուցանիշները բավականին բարձր են: Աշակերտական խորհուրդը կատարում է կանոնադրությամբ սահմանված իր բոլոր լիազորությունները, ակտիվորեն մասնակցում է դպրոցի կառավարմանը և հասարակական կյանքին: Խորհուրդն իր շուրջը համախմբում է դպրոցի բոլոր աշակերտներին, համակարգում նրանց ուսումնական գործընթացը և մասնակցությունը դպրոցի հասարակական կյանքին: Բացի այդ դպրոցի աշակերտները շատ ակտիվորեն են մասնակցում համայնքային կյանքին՝ կազմակերպելով միջոցառումներ համայնքի բնակիչների համար:

Մաս 5-ում բերված 12-ից 20 ցուցանիշների համար անհրաժեշտ է կատարել տվյալների և տեղեկատվության հավաքագրում, փաստաթղթային ուսումնասիրություն կամ դիտարկում /փաստագրում, այնուհետ լրացնել ստորև Աղյուսակ 32-ը:

Աղյուսակ 32 Տվյալներ հաստատության ծնողական խորհրդի գործունեության վերաբերյալ

Ցուցանիշ	2019-2020 ուստարի	2020-2021 ուստարի	2021-2022 ուստարի
Սովորողների ուսումնադաստիարակչական գործընթացի վերաբերյալ ծնողական խորհրդի կողմից տնօրինությանը ներկայացրած առաջարկությունների թիվը և ընդունված առաջարկների տոկոսը ներկայացվածի նկատմամբ.	3 100%	3 100%	3 100%
Ծնողական խորհրդի կողմից տվյալ ուստարում կազմակերպված միջոցառումների հանդեսների, հավաքների, երեկույթների, էքսկուրսիաների, ճանաչողական այցերի, ժողովների և այլնի թիվը	6	4	30
Ծնողական խորհրդի կողմից ուսուցիչներին խրախուսելու, նրանց նկատմամբ կարգապահական կամ այլ տույժեր կիրառելու և նմանատիպ առաջարկների թիվը	0	0	1

Ծնողական խորհրդի հանդիպումների հաճախականությունը դրանց թիվը 1 ուստարվա ընթացքում	4	3	Ցուրաքանչյուր ամիս 10 անգամ
Ծնողական խորհրդի կողմից հաստատության ծնողագուրկ և սոցիալապես անապահով ընտանիքներից աջակցություն ստացող սովորողների տոկոսը տվյալ ուստարում	0.5%	0.5%	0.5%
Սովորողների արտադպրոցական և արտադասարանական աշխատանքներում ներառված ծնողների տոկոսը.	3%	3.5%	17%
Ծնողների տոկոսը, որոնք օգտվում են http://ktak.am , http://www.armedu.am , http://forum.armedu.am/ , http://lib.armedu.am , և այլ կրթական կայքերից, ինչպես նաև հաստատության	60%	60%	60%
Սովորողների ուսումնադաստիարակչական գործընթացի վերաբերյալ ծնողական խորհրդի կողմից տնօրինությանը ներկայացրած առաջարկությունները			
Նկարագրել վերջին 3 տարում սովորողների ուսումնադաստիարակչական գործընթացի վերաբերյալ ծնողական խորհրդի կողմից տնօրինությանը ներկայացրած առաջարկությունները	Ամսաթիվ	Առաջարկների քննարկմանը մասնակից ծնողների թիվը	Մեկնաբանություն
1. Ծնողներին մասնակից դարձրել աշակերտների հանգստի և ժամանցի կազմակերպմանը	11.09.2019թ.	15	
2. Ծնողներին իրագեկել կրթության ոլորտում կատարվող բարեփոխումներին	30.08..2019թ.	14	
3. Կազմակերպել քննարկումներ ծնողների, աշակերտների, ուսուցիչների մասնակցությամբ	15.01.2018թ.	30	
Ծնողական խորհրդի կողմից տվյալ ուստարում կազմակերպված միջոցառումները (հանդեսներ, հավաքներ, երեկոյթներ, էքսկուրսիաներ, ճանաչողական այցեր և այլն, մասնակից ծնողների թիվը և սովորողների տոկոսը,			
Նկարագրել վերջին 3 տարում ծնողական խորհրդի կողմից կազմակերպված միջոցառումները	Ամսաթիվ	Մասնակից ծնողների թիվը և սովորողների տոկոսը	Ծնողական ներդրումների չափը
1. Հանդիպում բարձր դասարանների ցածր առաջադիմություն ունեցող աշակերտների ծնողների հետ: անհատական և թեմատիկ խորհրդատվություններ	ուստարվա ընթացքում	8 աշակերտ 2.7%	
2.Մասնակցություն դպրոցի գույքի վերանորոգման և բակի կանաչապատման աշխատանքներին	սեպտեմբեր-հունուս	10 ծնող 7 % աշակերտ	
3. Սահմանել ծնողական այցելությունների օրեր դպրոցի տնօրենության հետ մեկտեղ կատարել դասալուսմներ: Մշտական կապ պահպանել դասերից հաճախ բացակայող աշակերտների հետ:	ուստարվա ընթացքում	10 ծնող 3.6 % աշակերտ	
Ծնողական խորհրդի կողմից ուսուցիչներին խրախուսելու, նրանց նկատմամբ կարգապահական կամ այլ տույժեր կիրառելու վերաբերյալ և նմանատիպ առաջարկությունները			
Նման դեպքեր չեն արձանագրվել			
Նկարագրել վերջին 3 տարում ծնողական խորհրդի կողմից ուսուցիչներին խրախուսելու,	Ամսաթիվ	Առաջարկությունների քննարկմանը մասնակից ծնողների թիվը և ուսուցիչներին թիվը, ովքեր	Մեկնաբանություններ

նրանց նկատմամբ կարգապահական կամ այլ տույժեր կիրառելու վերաբերյալ և նմանատիպ առաջարկությունները		ծնողական խորհրդի կողմից առաջարկվել են խրախուսման կամ կարգապահական տույժի	
1. Առաջարկության ներկայացում դպրոցի տնօրենությանը՝ իրենց պարտականություններ կատարման ընթացքում ակնառու հաջողությունների հասած ուսուցիչներին պատվոգրերով պարգևատրելու համար	27.04.2022թ.	15 ծնող (ՕԽ) 7 ուսուցիչ	
2.	-		
...			
Ծնողական խորհրդի հանդիպումների ընթացքում քննարկված հարցերը			
Նկարագրել վերջին 3 տարում ծնողական խորհրդի հանդիպումների ընթացքում քննարկված հարցերը	Ամսաթիվ	Մեկնաբանություններ	
1. Կանոնադրությամբ նախատեսված հարցեր	սեպտեմբեր		
2. Սովորողների արտադպրոցական և արտադասարանային աշխատանքներում ծնողների մասնակցության մասին	սեպտեմբեր		
Ծնողական խորհրդի կողմից հաստատության ծնողագուրկ կազմակերպության և սոցիալապես անապահով ընտանիքներից սովորողներին տրամադարվող աջակցության դեպքերը և դրանց ձևը			
Նկարագրել վերջին 3 տարում ծնողական խորհրդի կողմից հաստատության ծնողագուրկ և սոցիալապես անապահով ընտանիքներից սովորողներին տրամադարվող աջակցության դեպքերը և դրանց ձևը	Ամսաթիվ	Ծնողների կողմից ներդրված գումարի չափը	Մեկնաբանություններ
1. Աջակցություն գրենական պիտույքներով և այլ գրենական պարագաներով	2021 սեպտեմբեր		Աջակցել հագուստով, գրենական պիտույքներով սոցիալապես անապահով ընտանիքների
Նկարագրել ծնողական և աշակերտական խորհուրդների համագործակցությունը և դրա ձևերը			
Դպրոցի վերաբերող ցանկացած լուրջ հարց քննարկվում է թե՛ ծնողական թե՛ աշակերտական խորհուրդներ ի կողմից որոնք փորձում են միմյանց աջակցել:			
Նկարագրել ուսումնական հաստատության առօրյայից և տեղի ունեցող իրադարձություններից ծնողների տեղեկացվածության աստիճանը			
Dasaran.am-ի միջոցով ծնողը իրազեկվում է ողջ դասընթացի մասին:			
Ծնողների ներգրավվածությունը. սովորողների արտադպրոցական և արտադասարանական աշխատանքներին, ներգրավվածության ձևերը			
Նկարագրել արտադպրոցական և արտադասարանական աշխատանքները, որոնց մեջ վերջին 3 տարում ծնողները ներգրավված են եղել	Ծնողների մասնակցության ձևերը և մասնակից ծնողների թիվը	Ծնողների ներդրումների չափը	Մեկնաբանություններ
1. Բազմաթիվ էքսկուրսիաների, տարբեր միջոցառումներով ու առիթներով հավաքների կազմակերպում	Անհատական, 100 կազմակերպում		Հայրենաճանաչողական նպատակ ունի,

			ճանաչել Հայաստանի տեսարժան վայրերը
2.Շրջակա միջավայրի մաքրում, դասարանի կահավորում	Խմբային, 30		Մաքուր պահել համայնքը
3.Մասնակցություն դպրոցի բարեկարգման աշխատանքներին	Խմբային, 20		Բարեկարգել, մասնակցել շինարարական աշխատանքներին
Թվարկել կայքերը, որոնցից օգտվում են ծնողները, օրինակ՝ https://emis.am/ , http://ktak.am , http://www.armedu.am , http://forum.armedu.am/ , http://lib.armedu.am , հաստատության կայք և այլն, մեկնաբանել դրանց անհրաժեշտությունը և օգտակարությունը			
Կայքը	Ամսաթիվ	Օգտվող ծնողների թիվը	Մեկնաբանություն
1. https://emis.am/	Ուստարվա ընթացքում	200	Ծնողը իրագեկվում է դպրոցում ուսման ողջ գործընթացի մասին
2. http://www.armedu.am	Ուստարվա ընթացքում.	30	Իրագեկվել նոր դասագրքերի, ծրագրերի մասին
3. http://www.atc.am	Ուստարվա ընթացքում.	15	Ծանոթանալ բուհական համակարգին, նրա պահանջներին, արդյունքներին

Ամփոփել հաստատության ծնողական խորհրդի գործունեության ցուցանիշները և չափանիշները և կատարել եզրահանգումներ ու առաջարկություններ դրանց բարելավման վերաբերյալ:

Դպրոցի ծնողական խորհուրդը փորձում է ակտիվ մասնակցել դպրոցի ինչպես հասարակական կյանքին, այնպես էլ ուսումնական գործընթացի կազմակերպման, դպրոցի կառավարման հարցերին: Ծնողական խորհուրդը իրականացնում է կանոնադրությամբ սահմանված բոլոր պարտականությունները: Դպրոցի ծնողները օժանդակում են նաև դասղեկներին արտադասարանական և արտադպրոցական միջոցառումներ կազմակերպելու և անցկացնելու հարցում, սակայն պետք է այդ ուղղությամբ բարելավման շատ աշխատանքներ իրականացնել պասիվ ծնողներին ներգրավելու համար, էլ ավելի ակտիվ դարձնել ծնող – դպրոց փոխհարաբերությունը:

Մաս 5-ում բերված 21-ից 24 ցուցանիշների համար անհրաժեշտ է կատարել տվյալների և տեղեկատվության հավաքագրում, փաստաթղթային ուսումնասիրություն կամ դիտարկում-փաստագրում, այնուհետ լրացնել ստորև Աղյուսակ 33-ը:

Աղյուսակ 33. Տվյալներ հաստատության և համայնքի համագործակցության վերաբերյալ

Ցուցանիշ			
Ուսումնական հաստատության շենքային պայմանների բարելավման, տարածքի բարեկարգման, ուսումնականության բազայի համալրման աշխատանքներին համայնքի մասնակցությունը, մասնակցության ձևը և այդ գործում կատարված ներդրումները.			
Նկարագրել վերջին 3 տարում հաստատության շենքային պայմանների բարելավման, տարածքի բարեկարգման, ուսումնականության բազայի համալրմանն այլ աշխատանքներին համայնքի մասնակցության դեպքերը, մասնակցության ձևերը	Ամսաթիվ	Ներդրման չափը	Մեկնաբանություն
1. Դպրոցում շուրջօրյա ջրամատակարարման ուղղությամբ աշխատանքների օժանդակում	25.04.2021թ.	15,000	
2. Առաջին դասարանցիներին գրենական պիտույքների և պայուսակների նվիրատվություն	01.09.2021թ.		
3. Էքսկուրսիա	20.06.2021թ.	100,000	
Նկարագրել համայնքային հիմնախնդիրների վերաբերյալ սովորողների տեղեկացվածության աստիճանը Իրազեկված են			
Ուսումնական հաստատության մասնակցությունը համայնքի աշխատանքներին, մասնակցության ձևերը			
Նկարագրել վերջին 3 տարում հաստատության համայնքի աշխատանքներին մասնակցության դեպքերը և դրանց ձևերը	Ամսաթիվ	Մասնակցությունների և աշխատողների տոկոսը	Մեկնաբանություն
Շաբաթօրյակ	30.04.2022թ.	70%	
Ծառատունկ	ապրիլ	10%	
Ուսումնական հաստատության կողմից համայնքի բնակիչների համար կազմակերպված միջոցառումները.			
Նկարագրել վերջին 3 տարում հաստատության կողմից համայնքի բնակիչների համար կազմակերպված միջոցառումները, նշել դրանց թիվը	Ամսաթիվ	Մասնակից սովորողների ու աշխատողների տոկոսը և համայնքի բնակիչների թիվը	Մեկնաբանություն
Մասնակցություն կազմակերպվող մշակութային միջոցառումներին	27.09.2021թ.	20 աշակերտ 6.8%	
Համայնքի բնակիչները օգտվում են հաստատության մարզադահլիճից, ինտերնետից, գրադարանից և այլ հնարավորություններից			
Նկարագրել, թե հաստատության ինչպիսի ծառայություններից են օգտվում համայնքի բնակիչները	Հաճախականությունը՝ ամսեկան կամ տարեկան կտրվածքով	Օգտվող բնակիչների թիվը	Մեկնաբանություն
Մարզադահլիճ	Ամիսը 3 անգամ	30	
Գրադարան	Հաճախ	24	
Ուսումնական հաստատության կողմից հասարակական կազմակերպությունների (ՀԿ) հետ համատեղ իրականացված կրթական ծրագրերը, դրանց թիվը և մասնակից սովորողների թիվը՝ ըստ ծրագրերի			
Նկարագրել վերջին 3 տարում հաստատությանը և ՀԿ-ների համատեղ իրականացված կրթական բոլոր ծրագրերը	Ծրագրի տևողությունը	ՀԿ –ի անվանումը	Մասնակից սովորողների թիվը
1. Իրազեկման դաս երեխաների, իրավունքների և պարտականությունների մասին	18.05.2021թ.	Վորլդ Վիժն	30
2. Ամառային ճամբար	20.06-01.07 2021թ.	Վորլդ Վիժն	20
3. Մասնագիտական կողմնորոշում	3 ամիս	Վորլդ Վիժն	22

դասընթաց			
4. Մեղիագրագիտություն	1 ամիս	Վորլդ Վիժն	18
5. Սևանա լճի հիմնախնդիրների նվիրված տեղեկատվական դասեր	2 ամիս	<<ՀՀ շրջակա միջավայր և առողջություն>> ՀԿ	13
6. Դպրոցի բակում սպորտային հրապարակ հիմնելու ծրագրի մշակում	2 ամիս	<<Գյումրու երիտասարդական միություն>> ՀԿ	6

Մաս 5-ի 7-րդ, 11-րդ, 17-րդ, 18-րդ և 22-րդ չափանիշներին հաստատության համապատասխանությունը գնահատելու համար և վերը բերված արդյունակներում դրանց արդյունքները նկարագրելու համար անհրաժեշտ է իրականացնել հարցումներ շահառու խմբերի շրջանում:

Մաս 6. Հաստատության հիմնախնդիրները, դրանց հաղթահարման ուղիները

Այս մասում հաստատությունը պետք է ամփոփի նախորդ (1-ից 5-րդ) մասերում կատարված մանրամասն ինքնավերլուծությունը՝ ընդհանրացնելով իր ուժեղ և թույլ կողմերը(հիմնախնդիրները) և նշելով հաստատության հնարավորություններն(հեռանկարները)ու հնարավոր վտանգները(ոհսկերը): Այլ կերպ ասած հաստատությունը պետք է կատարի ՈՒԹՀՎ վերլուծություն ուժեղ կողմեր, թույլ կողմեր, հնարավորություններ և վտանգներ (SWOT Analysis-Strengths, Weaknesses, Opportunities, and Threads):

ՈՒԹՀՎ վերլուծությունը գործիք է, որը հնարավորություն է ընձեռում ղեկավարությանը, ուսուցիչներին և մյուս աշխատակիցներին միասնաբար վերլուծել և հասկանալ հաստատության գործունեության ուժեղու թույլ կողմերը, արդյունավետ կամ ոչ արդյունավետ գործառույթները, ինչպես նաև հեռանկարները՝ ռազմավարական զարգացման ծրագրի մշակման նպատակով: Այն նաև անհրաժեշտ գործիք է առկա հիմնախնդիրների ու մարտահրավերների և դրանց լուծման ուղիների համակարգված ձևակերպման համար: Ըստ էության ՈՒԹՀՎ վերլուծությունը հաստատության կողմից կարող է կիրառվել ցանկացած պլանավորման, այդ թվում՝ ֆինանսական կամ ապագայի համար որոշումների կայացման գործընթացներում:

Սահմանումներ

- ուժեղ կողմեր՝ գործոններ, որոնք ունեն կամ կարող են ունենալ ունեն դրական ազդեցություն հաստատության նպատակների իրագործման վրա և նպաստել դրանց իրականացմանը.
- թույլ կողմեր՝ գործոններ, որոնք ունեն կամ կարող են ունենալ բացասական ազդեցություն հաստատության նպատակների իրագործման վրա և խոչընդոտել դրանց իրականացումը.
- հնարավորություններ՝ այնպիսի արտաքին գործոններ, որոնք կարող են դրական ազդեցություն ունենալ հաստատության նպատակների իրագործման վրա, սակայն նախկինում հաշվի չեն առնվել.
- վտանգներ՝ արտաքին գործոններ, որոնք կարող են բացասական ազդեցություն ունենալ հաստատության նպատակների իրագործման վրա կամ դարձնել դրանք անհասանելի:

Ցանկացած պլանավորման գործընթացից կամ վերլուծության անցկացումից առաջ հաստատությունը պետք է հստակ սահմանի իր տեսլականը և նպատակները՝ ի՞նչ նվաճումներ ու ձեռքբերումներ պետք է ունենա հաստատությունը և ի՞նչ հիմնախնդիրներ այն պետք է լուծի: Հաստատությունը պետք է համոզված լինի, որ նախանշված նպատակները ընդհանուր են բոլոր շահառուների համար՝ հաստատության վարչական կազմի, ուսուցիչների, սովորողների, ծնողների և այլն:

ՈՒԹՀՎ վերլուծությունն իրականացվում է մի քանի փուլով՝

1. նպատակների համատեղ սահմանում.

2. ամբողջական տվյալների ու տեղեկատվության հավաքն գրառում.
3. տեղեկատվության համապարփակ վերլուծություն և համակարգում՝ ըստ ՌԻԹՀՎ վեբը նշված 4 ուղղությունների (ուժեղկողմեր, թույլ կողմեր, հնարավորություններևվտանգներ)
4. առաջնահերթությունների որոշում՝ շարժվելով ամենակարևոր նպատակներից և առաջնային խնդիրներից դեպի ավելի քիչ կարևորները կիսուսափելով ոչ իրատեսական, խիստ հավակնոտ նպատակադրումներից ու դրաց անորոշ ձևակերպումներից:

«Կարևոր է չանտեսել թույլ կողմերն, առկա հիմնախնդիրները և չթերագնահատել վտանգները, քանի որ դրանք վաղ թե ուշ կհիշեցնեն իրենց մասին, ընդ որում այն ժամանակ, երբ կպատճառեն առավելագույն վնասը: Այս վերլուծության նպատակն է ոչ թե անմիջապես վտանգների հաղթահարման ուղղությամբ անհնարին քայլեր ձեռնարկել, այլ մշտապես ունենալ դրանք տեսադաշտում և հնարավորության սահմաններում փորձել խուսափել դրանցից: Որոշակի առումով վտանգների գնահատումը և հաղթահարումը կապված է ռիսկի գործոնի հետ»: (2010, Մայք Մորիսոն).

Այսպիսով, նախորդ 1-ից 5-րդ մասերում սահմանված ցուցանիշներին և չափանիշներին հաստատության համապատասխանության մանրամասն ինքնավերլուծության հիման վրա անհրաժեշտ է սահմանել՝

- հաստատության առաքելությունը՝ նպատակը, որն անփոփոխ է տվյալ ժամանակահատվածի համար (միջնաժամկետկամ երկարաժամկետ).
- հաստատության առաջնահերթ նպատակները տվյալ ժամանակահատվածի համար (միջնաժամկետ կամ երկարաժամկետ)
- որոշել նպատակներից բխող խնդիրները և միջոցառումները:

Այնուհետ առաջարկվում է լրացնել ՌԻԹՀՎ վերլուծության ստորև բերված Աղյուսակ 34-ը

Աղյուսակ 34. ՌԻԹՀՎ վերլուծության

Ուժեղ կողմեր	Թույլ կողմեր
<p>1. Աշխատակազմի գործունեության ուժեղ կողմեր՝ տարանջատել վարչական, ուսումնասովանողական և ուսուցչական կազմը</p> <ul style="list-style-type: none"> • Վարչական անձնակազմը հետևողական է ներդրողական բոլոր օղակների փոխհամաձայնեցված գործողություններում: Օգնություն է կազմակերպում ուսուցիչներին դպրոցի առջև ծառայած արդիական խնդիրները լուծելու հարցում: Հատկապես ընդգծելի է սովորողների հայեցի դաստիարակության հարցում դպրոցի տնօրենության ձեռքբերումները: • Դպրոցի ուսումնասովանողական անձնակազմը գործում է բարեխղճորեն: • Մանկավարժական անձնակազմը համաբայլ է դպրոցի տնօրենության հետ՝ զգայուն նորի ու առաջավորի նկատմամբ: <p>2. Սովորողների ուսումնառության և այլ գործունեության ուժեղ կողմեր</p>	<p>1. Աշխատակազմի գործունեության թույլ կողմեր՝ տարանջատել վարչական, ուսումնասովանողական և ուսուցչական կազմը</p> <ul style="list-style-type: none"> • Մանկավարժական համակազմում որակավորման տարակարգ ունեցողների պակասը • Նորամուծությունների նկատմամբ մանկավարժների հետաքրքրության պակասը • ՏՀՏ-ների օգտագործման և ներդրման մակարդակը <p>2. Սովորողների ուսումնառության և այլ գործունեության թույլ կողմեր</p> <ul style="list-style-type: none"> • Մաթեմատիկական առարկաներից սովորողների մի մասի գիտելիքների միջակայությունը • Որոշ սովորողների և ծնողների անտարբերությունը և անհետևողականությունը: <p>3. Ծնողների, համայնքի, կառավարման</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Դպրոցի սովորողները ուսումնաստեն ն են և ունեն միջինից բարձր առաջադիմություն: Միննույն ժամանակ նրանք աչքի են ընկնում իրենց հայրենասիրությամբ, դաստիարակությամբ և կարգապահությամբ: <p>3. Ծնողների, համայնքի, կառավարման խորհուրդի, այլ մարմինների գործունեության ուժեղ կողմեր</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ծնողները, համայնքը, կառավարման խորհուրդը համաբայլ են դպրոցի մանկավարժական կոլեկտիվի հետ նպաստելով դպրոցի ուսումնադաստիարակչական աշխատանքների հետագա բարելավմանը: Նրանք պատշաճ իրականացնում են կանոնադրությամբ և հանրակրթական դպրոցների գործունեությունը կարգավորող այլ օրենսդրությամբ նախատեսված լիազորություններ <p>4. Ռեսուրսներով ապահովվածությունը</p> <ul style="list-style-type: none"> • Առկա է <p>5. Նոր նախաձեռնությունների ուղղությամբ հաջողությունները</p> <ul style="list-style-type: none"> • Դյուրակիր համակարգչի, տեսագրիչի ձեռքբերում • Լրացուցիչ նոր կրթական ծրագրերի իրականացում, նոր խմբակների բացում, • Տեսադասերի պատրաստում • Համագործակցության ընդլայնում: <p>6. Հաղորդակցության, համագործակցության ուժեղ կողմերը</p> <ul style="list-style-type: none"> • Փոխօգնություն <p>7. Բյուջեի, ֆինանսական միջոցների հետ կապված հաջողությունները</p> <ul style="list-style-type: none"> • Դպրոցի բյուջեն գոյանում է ՀՀ կառավարության որոշմամբ 	<p>խորհուրդի, այլ մարմինների գործունեության թույլ կողմեր</p> <ul style="list-style-type: none"> • Դպրոցը չունի հոգաբարձուների խորհուրդ: <p>4. Ռեսուրսներով ապահովվածության խնդիրները</p> <ul style="list-style-type: none"> • Լաբորատորիաները չունեն ժամանակակից նոր սարքավորումներ, նյութեր: • Դպրոցում կա սպորտային գույքի պակաս <p>5. Նոր նախաձեռնությունների ուղղությամբ թույլ կողմերը</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ուսումնաօժանդակ ծրագրերի մասնակցությունը <p>6. Հաղորդակցություն, համագործակցություն</p> <ul style="list-style-type: none"> • Դպրոցը չի համագործակցում այլ մարզերի դպրոցների հետ <p>7. Բյուջեի, ֆինանսական միջոցների հետ կապված դժվարությունները և խնդիրները</p> <ul style="list-style-type: none"> • Արտաբյուջետային միջոցների բացակայություն
--	---

<p>հաստատված կարգով: Դպրոցի ֆինանսական միջոցների կառավարումը կատարվում է հաշվի առնելով դպրոցի ծախսերը աշխատավարձի գծով, պահպանման գծով և աշակերտների առաջնային կարիքների ապահովման առաջնայնություն:</p>	
<p>Հնարավորություններ 1. Նոր գրասեղանների, աթոռների, պահարանների ձեռքբերում:</p>	<p>Վտանգներ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Երկրի սոցիալ-տնտեսական վիճակը • Աշակերտների ատահոսքը դեպի արտերկիր:

Աղյուսակ 34-ը պետք է լրացնել՝ դասակարգելով ուժեղ կողմերը, թույլ կողմերը, հնարավորությունները և վտանգները՝ ըստ առաջնահերթությունների: Այնուհետ հաշվի առնելով բոլոր գործոնները և ելնելով նախանշված իրատեսական նպատակներից և խնդիրներից՝ մշակել ռազմավարություն և ձեռնարկվող միջազատումներ: